وزارت اقتصاد
MINISTRY OF ECONOMY

دافغانستان اسلامی جمهوریت
د اقتصاد وزارت
دزابل ولایت د اقتصادی او تولنیزی پراختیا لیدلوری سند

Ketabton.com

زابل ولايت اقتصادي او ټولنيزې پراختيا ته يوه کتنه

کال: ۱۳۹۹ (۲۰۲۰)

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتويات او فهرست

د مطالبو نوملړ

لنډ مخففات .... و

مقدمه: .... Error! Bookmark not defined.

د ولایت مقام پیغام: .... Error! Bookmark not defined.

د دې سند پیژندنه 2

دولایتي پروفایل په تړاو لنډ معلومات 2

په ولایتي پروفایل کې د معلوماتو راغونډولو میتود 2

رهبري او تخنیکي همکاري 3

لومړی څپرکی 4

۱/۱زابل ولایت د تاریخ په هنداره کې 4

۲/۱د ولایت نوم او د نوم په اړه لنډ مالومات 4

۳/۱ تاریخي ځایونه او آ ثار 4

۵/۱ جغرافیایي موقعیت او موسم(د ولسوالیو نومونه او د پولو په اړه مالومات 5

۷/۱ عمومي نفوس/وګړي 8

دویم څپرکی 12

د کرهنې سکتور 12

۳/۲ زراعتی ځمکه د ولسوالیو په کچه 13

۹ /۲ انکشافی بودجه عایدات او پانګونه: 21

د زراعت او انکشاف دهات سکتور د اقتصادي او ټولنیزې پراختیا د موجوده او 21

بالقو سرچینو او پوتانشیل تحلیل: 21

د کرهنیزو محصولاتو په برخه کې سرمایه ګذاری: 22

د وچې میوی د پروسس او بسته بندی د مرکز جوړول: 25

د پوهنې سکتور 26

د سکتور په هکله لنډ معلومات: 26

دولتي او خصوصي ښوونځی: 28

د رسنیو فعالیتونه: 30

سپورټ او بدنی روزنه 30

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهني سکتور انکشافی بودجه، عواید او پانګونی د فرصتونو تحلیل: 31
دعامې روغتیا سکتور 34
د سکټور په هکله لنډ مالومات 34
روغتیایي خدمتونو ته لاسرسی 34
۲- د روغتیایی استیاوو لنډیز: 37
3-د روغتیا د سکتور په برخه خصوصی پانګونه: 38
د عامې روغتیا سکتور د تیرو کلونو عواید ، انکشافې بودجه او د پانګونی د فرصتونو تحلیل: 38
د زیربنا او طبعی سرچینو سکتور: 40
د سکتور په اړه لنډ معلومات 40
سړکونه / لارې: 40
هوایی ډګرونه : 41
ترانسپورت: 42
دزابل په ولایت کې موجوده دمسافربری او باربری اتحادیی په لاندې ډول دي: 42
د ولایت برېښنا: 42
مخابرات او معلوماتی تکنالوژی: 43
صنعتي فابریکې : 44
کانونه / زیرمې 44
د اوبو دتنظیم: 46
د اقتصاد او خصوصي سکټور انکشاف سکتور 50
د اقتصادي او خصوصي سکټور په وده کې د خصوصي سکټور د پانګونې کچه 51
دتولیدي فابریکو ستونزی: 52
دیبوزلی وضیعت او دکاری ځواک سلنه: 54
د اقتصادی ودی د سکتور بودجه، راټول شوی عواید او په دغه سکتور کې دپانګې اچونی د فرصتونو تحلیل: 54
دښځینه لاسی صنایعو ارزښت په لاندی ډول ده 56
حکومت والی سکتور 58
دحقوقو آمریت لاسته راوړنی 58
دقضا یای دولت آمریت لاسته راوړنی: 58
دحوقوقی مرستو آمر یت لاسته راوړنی: 58

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوچنیانو داصلاح او روزنی آمریت لاسته راوړنی: 58
ښه حکومتوالی: 58
سیاسي گوندونه 60
قومی شوراگانی : 61
مذهبی او دیني چارې: 61
د تولنیز خوندیتوب سکتور 64
درېیم ځپرکي 73
د پراختیایی بودجی د مصرف د اغیزمنتوب اقتصادی تحلیل: 73
څلورم ځپرکي 1
په زابل ولایت کې د غیر دولتي موسساتو د انکشافي فعالیتونو د موثریت اقتصادی تحلیل: 1
پنځم ځپرکي 10
د افغانستان د سولې او پرمختیا ملي چوکاټ او د ملي لومړیتوبونو پروگرامونه (ANPDF/ NPPs) 10
۲. د ولسي ترون پروگرام 11
۳. د اغیزمني حکومت والی پروگرام 13
۴. د عدلي سکتور د رغولو پروگرام 15
۵ . د کرهني د پراختیا هر اړخیز پروگرام 16
۶. د اړیکو او زیربنا پروگرام 18
۷. د ښاري پراختیا پروگرام 19
د پورته موخو د ترلاسه کولو لپاره، افغانستان به دا تدابیر ونیسي 20
۹. د کانونو او طبیعي سرچینو د پراختیا ملي پروگرام 21
۱۰. د بشري سرچینو د پراختیا پروگرام 22
دوهمه برخه 24
د افغانستان د تلپاتی پرمختګ موخي 24
د افغانستان د تلپاتي پراختیایي موخو(A-SDGs) د مشرتابه او څا رنی جوړښت: 29
اجرائیه کمیټه 29
سرچینې او مأخذونه 33

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډ مخففات

د اقتصاد وزارت	**MoEc**
د مدني ټولنې اداره	CSO
د ولسوالۍ پراختيايي شورا	DDA
د طرحې او توحيد عمومي رياست	DDC
د ولسوالۍ مقام دفتر	DGO
د سيمه ييزه ادارو د پياوړتيا نوښت	ISLA
د سيمه ييزه ارګانونو خپلواکه اداره	IDLG
نړيواله نادولتي موسسه	INGO
(سيمه ييزه حکومت والي)هغه پروژه چې د ملګرو ملت ونو د پرمختيايي پروګرام -UNDP له خوا پلې کيږي	LoGo
څا رنه او ارزونه	M&E
د ماليې وزارت	MoF
د ښځو چارو وزارت	MoWA
کلنی ولايتي پلان	PAP
د ولايتي بوديجې پاليسي	PBP
ولايتي شورا	PC
ولايتي پرمختيايي کميټه	PDC
د ولايتي شورا دفتر	PCO
د ولايتي پرمختيايي پلان جوړونې لارښود	PDPG
د ولايت مقام دفتر	PGO
ولايتي ستراتيژيک پلان	PSP
ولايت د اقتصاد رياست	DoEc
د ولايتي مالوماتو مديريت سيس ټم	PIMS
ولايتي تخنيکي کمېټه	PTC
د عامه مالي مديريت ولايتي کمېټه	PPFMC
د ولايتي سکټور تخنيکي کمېټه	PSTC
اړونده ولايتي رياست	PLMD
د متحده ايالتونو نړيواله پرمختيايي اداره	USAID
نړيوال بانک	WB
د ملګرو ملتونو پرمختيايي پروګرام	UNDP

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدمه:

دغه سند چې تاسو یې لولی د زابل ولایت اقتصادي او ټولنیزې لیدلوری نومیږي چې د زابل ولایت اقتصاد ریاست لخوا د سکتوری ادارو (کرهنې او مالداری سکتور، پوهنی سکتور، د روغتیا او خوړو سکتور، د زیر بنا او طبعی سرچینو سکتور ، حکومت والی سکتور، ټولنیز خوندیتوب سکتور، او اقتصادي ودې او خصوصی سکتور پرمختیا سکتور) او په هر سکتور کی دشاملو ادارو څخه دراټولو شویو معلوماتو تحلیل او څیړنه وړاندي کوي او مونږ ته د زابل ولایت د اوسنی وضعیت په اړه هر اړخیزه معلومات راکوی، چې پنځه (۵) فصله لری په لمړی فصل کې د ولایت په اړه عمومې معلومات ذکر شوی ، په دوهم فصل کې د سکتورونو په تفکیک د انکشافې وضیعت تحلیل ، په دریم فصل کې د انکشافی بودجې د اقتصادی موثریت تحلیل، په څلورم فصل کې د غیردولتی موسساتو دانکشافی فعالیتونو د اقتصادی موثریت تحلیل او په پنځم فصل کې د ولایت د اقتصادي او اجتماعی انکشاف، استراتیژیک لید لوری ذکر شوی دی

د ولایت د اقتصادی او ټولنیزې پراختیا لیدلوری(ولایتي پروفایل) په حقیقت کې د ولایت انځور پانه ده چې د ولایت د اوسنی حالت ، موجوده پوتانشیل او پرمختګ لپاره موجوده پوتانشیلونه او سرچینو په اړه هر اړخیز معلومات پکې شامل دی د مرکزی ادارو سره د ولایت د حقیقی انځور په شریکولو کې مهم رول لری. دا سند به له مرکزی ادارو، دونرانو او همدارنګه غیر دولتی موسساتو، دولتی ادارو سره دخپلو پروژو دتطبیق او د ولایت د لومړیتوبونو په پیژندلو کې مرسته وکړی چې د خپلو پروژو، برنامو او طرحو په پلی کولو کې د موجوده ارقامو نه استفاده وکړي.

مرکزی ادارو ته به د زابل د موجوده حالت یو حقیقی انځور برابرشی او دزابل د موجوده ستونزو، ننګوونو او په زابل کې د اقتصادی او ټولنیزی پراختیا لپاره د سکتورونو په تفکیک د موجوده پوتنشیلونو، سرچینو او په هر سکتور کې د پانګونې لپاره به د مرکزی ادارو او خصوصي سکتور پاملرنه را جذب کړی.

دا سند به خصوصی سکتور ته د خصوصی پانګونې لپاره لنډ مهاله، منځ مهاله او اوږد مهاله موجوده فرصتونه او په دې برخه کې د پانګونې اوسنی حالت معلوم کړی او په مختلفو برخو کې د پانګونې لپاره به دخصوصی سکتور د توجه په را جذبولو سره به خلکو ته کاری فرصتونه برابر شی، د بېوزلی د کچې په کموالی کې به مرسته وکړي او دولایت د اقتصادي او ټولنیزې پراختیا سبب به وګرځي.

په درنښت

سیف الله صمیم

د زابل ولایت اقتصاد رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ولایت مقام پیغام:

دزابل ولایت غزتمندو اوسیدونکو !

په سر کی غواړم د ټولو ملکی او نظامی مسولینو نه د زابل ولایت د خلکو په استازیتوب مننه وکړم او دا ویاړ او عزت چی اوس په نسبی امنیت که ژوند کوو د هغو سرتیرو د قربانی او فداکاری پایلی وبولم چی په لمړی خط کی د خپل ولس وطن او خاوری څخه ساتنه کوی.

هیڅ پرمختک او هوسا ژوند بی له امنیت څخه ممکن ندی خو د خوښۍ ځای دی چې زموږ د ګران هیواد افغانستان په ټولو برخو کې ځانګړي پرمختګونه تر سترګو کیږي، په داسې حال کې چې هیواد مو د څو لسیزو جنګونو، داخلي کړاونوو او بدبختیو څخه راوتلی دی.

زابل چی د کلنو را هیسی د پرمختک او د بنسټیز کارونو شاهد نه و خو بیا هم د نورو ولایتونو په څیر د یو شمیر بدلونونو شاهد و، خو یاد پرمختګونه بسنه نه کوي او لا هم ډیر څه باید تر سره شي تر څو دی خوار او بی وزله ولس ته یو څه هوسا او آرامه ژوند برابر شی چی د اقتصادي ودې او سرانه عاید د لوړونې لامل شي او تر څنګ یې د بیکاری، لوږې اوبیوزلۍ ټغر ټول شیلکه څرنګه چی ښکاره ده زابل ولایت ته نه د مرکزی حکومت له لوری او نه د ملګرو ملتونو او مرستندوی هیوادونو لخوا کومه ځانګړی توجه شوی چی د نورو ولاییتونو په نسبت په کمه اندازه پراختیایی پروژی په زابل ولایت کې پلې شوې، خصوصي سکتور چې د هیواد داقتصادي ودې او د دندو په رامنځته کولو کې خورا مهم دی د برښنا او صنعتی پارک د نشتون له امله په زابل ولایت کې په نشت حساب دی

په متوازنه پراختیا تاکید او وروسته پاتې ولسوالیو ته ځانګړې پاملرنه، دچوپړتیاوو او خدماتو غځول، زابل ته د مهمو زیربنایی پروژو لکه اداري کمپلکس، هوایی میدان، صنعتی پارک او د شملزایی ګمرک تاسیسات جوړول او همدارنګه د جاری پروژو په کیفیت تمرکز به به زمونږ له کاری اولیتونو څخه وي.

د زابل د ۱۳۹۹ لمریز کال د ولایت د اقتصادي او ټولنیزې پراختای لیدلوری سند د ولایتي اداري د لاسته راوړنو یو ښه بیلګه ده دغه د اقتصادي او ټولنیزې پراختیا لیدلوری سند چې د تیرو کلونو په توپیر د ولایت په اړه دعمومی معلوماتو ترڅنګ د سکتورونو تحلیل، په تیرو کلونو کې د دولتی ادارو او غیر دولتی موسساتو له لارې د ترسره شویو پراختیایی فعالیتونو د اقتصادي اغیزمنتوب تحلیل د زابل ولایت اقتصاد ریاست په زحمت او د USAID ISLA ولایتی دفتر په تخنیکی ملاتړ ترتیب او چمتو کړل شوی ډاډمن یم چې د ولایتي ادارو، مرسته کوونکو او غیردولتي موسسو په مالي مټ به د اقتصادي او اجتماعي کړنو په ترسره کولو ، متوازن پرمختګ ته لاره هواره او د زابل شریف او متدین ولس به پرته د کوم توپیري چلند څخه دهر ډول اړینو چوپړتیاوو څخه برخمن شی.

په پای کې په ځانګړې توګه د زابل ولایت اقتصاد سرپرست رئیس او همکارانو له هڅو څخه یی قدرداني کوم چې دزابل ولایت د اقتصادي او ټولنیزې پراختیا لید لوری سند یی ترتیب کړی.

دپیاوړی او پرمخ تللی زابل په هیله

الحاج تورن جنرال محمد نبی احمدزی

دزابل ولایت والی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دي سند پيژندنه:

دولايتی پروفايل په تړاو لنډ معلومات

دغه سند چي تاسي يي لولي د زابل ولايت د اقتصادی او ټولنيز پراختيا ليدلوری سند نوميږي،چي د افغانستان لپاره د دوامداره پرمختيايي موخو (SDGs) او د افغانستان دملي پرمختيايي ستراتيژي (ANDS) او د ملي لومړيتوب لرونکو پرو ګرامونو په چوکاټ کي د ولايت په کچه د دولتي او نادولتي ادارو (کرهڼې او مالداری سکتور، پوهنی سکتور، عامی روغتيا سکتور، د بنسټونو سکتور، ټولنيز خونديتوب سکتور او اقتصاد خصوصي سکتور او په هرسکتورکی دفرعی ادارو يعنی رياستونو) څخه د راټولو شويو معلوماتو (Data) تحليل او څيړنه وړاندي کوي او مونږ ته د زابل ولايت د اوسني وضعيت په اړه هراړخيز معلومات را کوی.

ددي سند جوړښت

دغه سند په پنځو عمده برخو ويشل شويدي :

لومړی	د ولايت پيژندنه
دوهم	د ولايت د عمومي حالت تحليل (اقتصادی او ټولنيز)
دريم	د پراختيايی بودجی د مصرف د اغيزمنتوب اقتصادی تحليل
څلورم	د غير دولتی موسساتو د انکشافی فعاليتونو د اقتصادی اغيزمنتوب تحيليل
پنځم	د افغانستان د (ANPDF/NPPs) پرواګرامونه او د (A-SDGs) موخي او ټارګيټونه

په ولايتي پروفايل کې د معلوماتو راغونډولو ميتود

- دترتيب شوو پوښتنليکونو مطابق د معلوماتو راټولول
- دمخامخ مرکو ترسره کول
- د سکتوری ادارو لخوا د مکتوب او هم دايمل له لاری دمعلوماتو راټولول
- دمرکزی احصايی اداری دمستندو اسنادو څخه معلومات اخيستل
- دولايت په سطحه دنړيوالو ادارو لخوا دسروی شوی مستندو پايلو څخه معلومات ترلاسه کول

(c) ketabton.com: The Digital Library

د موادو تحلیل

لومړي مرحله	پوښتن لیکونه ټولو سکتوري او فرعی ادارو او ریاستونو ته په مکتوبي او د ایمل له لاری واستول شول او په ځواب کی دا اړونده ادارو څخه بیا ځلی ترلاسه شول
دوهمه مرحله	د معلوماتو دتحلیل ، کتنی او توحیدولو په لړ کي د نیمگړتیاو دشتون په صورت کی د اړونده مرجع سره اړیکه ونیول شوي او ورسره مرکي تر سره شوي .
د ریمه مرحله	دکره کتنی څخه وروس ټول راټول شوی معلومات په یو ځانګړی ټاکل شوی فارمټ کی توحیدکړل شول .

رهبري او تخنیکي همکاري

ددغه ټول بهیر رهبري د اقتصاد وزارت /اقتصاد ریاست لخوا کیدله خو مسلکي او تخنیکي همکاری یي د اقتصاد ریاست دانکشافی کړنو دتنظیم امریت آمر او کارمندانو لخوا ترسره کیدله.

د موادو راټولولو تیم

د اقتصاد ریاست دانکشافی کړنو دتنظیم امریت کارمندان او اړوند ریاستونو په همکاری د ولایتی پروفایل معلومات راټول او پدی سند کی ځای پر ځای شول.

دولایتی انځورپاڼي یا پروفایل اهمیت:

دغه سند دزابل د ولایت اوسني وضعیت د افغانستان د سولې او پرمختیا ملی چوکاټ، او د ملي لومړیتوب پر بنست پروګرامونه (ANPPS)او (ANPDF) د افغانستان د سولې او پرمختیا ملی چوکاټ او د افغانستان د پایداره پراختیایی موخو (A-SDGs) په بنسټ په ډاګه کوی او دغه سند دزابل ولایت هراړخیز اقتصادی او اجتماعی انځور په توګه څرګندونه کوی، دولایتی پروفایل اساسی موخه دولایتی سکتورونو او ریاستونو اوسنی وضیعت روښانه کوی او په ضمن کی مرکزی حکومت دی ته متوجه کوی ترڅو داړونده ولایت د پرمختګ لپاره هراړخیز متوازن پرمختګ ته توجه وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړۍ څپرکی

د ولایت په اړه عمومی معلومات

د زابل ولایت پیژندنه،جغرافیایی موقعیت او اداري واحدونه:

۱/۱زابل ولایت د تاریخ په هنداره کې

زابل د شمالی عرض البلد په ٦٦ درجو او ۵۴ دقیقو او ختیځ طول البلد د ۳۲ درجو او ۷ دقیقو ترمنځ د هیواد په سهیل لویدیځ کی پروت دی، زابل د پښتنو د لرغونو قبیلو زاولیانو ټاټوبی دي چی ویل کیږی دغه قبیلی د یفتلی قوم مهمه پنبه یا ریښه بلل کیده هغه پاچاهان چی د اخنشنور له مرگه ورسته د هندوکش په جنوبی څنډو او پراخو ډاگونو کی چی د زابلستان په قلمرو کی راځی په بیلا بیلو پړاونو کی پاچاهی ته رسیدلی لکه تورمانا مهراکولا او داسی نور.

د کابل کندهار په لاره پروت زابل طبعی ښکلا او تاریخی سیمو په درلودلو سره د افغانستان له تاریخی او کلتوری ولایتونو څخه گڼل کیږی

او همدا رنگه د دې ولایت اکثریت خلک پښتانه دي چې مهم ټبرونه یی توخي، هوتک، وردگ، سلمانخیل، خروټي،ناصر،پوپلزي ،الکوزي، کاکړ، تره کي ، لودېن ،سلیمانخیل ،اندړ او نیازي قومونه دي چې په مرکز کلات کې ۳٪ سلنه تاجک وروڼه هم میشت دي .

۲/۱د ولایت نوم او د نوم په اړه لنډ مالومات

زابل له قدیمه څخه زاول وو د وخت په تیریدو سره زابلستان شو همدارنگه په ۱۳۵۳ د ظاهرشاه د سلطنت په دوره کی چی کله ولایت شو په رسمې مکاتبو کی د زابل په نوم ونومول شو.

۳/۱ تاریخي ځایونه او آ ثار

قلات بالاحصار، غشی منار، میرویس نیکه کلا، صاحب خان غونډۍ، سنگرجمال خیل ، بولان سمڅه ، لوړگی تپه، میزانی تپه ، شهر صفا مثنوی غونډۍ ، شاه عالم خان کلا، سرکاری کلا او سورتاک دزابل ولایت د مهمو او کلتوری تاریخي ځایونو اوآثارو څخه شمیرل کیږي.

۴/۱ د زابلیانو دودونه او رواجونه:

اختریزی میلی ، ډولونه ، سانگی یا نیزه بازی ، غیږی ، اتڼونه ، هگی جنگی ، محلی موسیقی ،د اختر د ورځی لومړنی سهار په مسجدو کې د چاي(شیدو) تازه میوه او ډوډی په خوړولو او د مشرانو او کشرانو لخوا یو بل ته د اختر په مبارکی ورکولو سره پیل کیږی همدارنگه کوچنیان اختریزی میوی عیدی(اختری) ټولوی او خلگ د خپلو خپلوانو کورونو ته د مبارکی لپاره لپاره ځي او چې ورسره د اختر ورځي په همدې ډول سره پای ته رسیږی او ځینی خلک د نوروز په ورځو کی د تفریح او رخصتی لپاره وځی او پسرلني مشاعری هم پکی جوړیږی او د خوشحالی او غم په ورځو کې د یو بل کورونو ته ورځی او په دواړو حالتونو کې (خوشحالیو او غم) کې ځان ورسره شریکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵/۱ جغرافیایي موقعیت او موسم(د ولسوالیو نومونه او د پولو په اړه مالومات)

زابل ولایت دګران هیواد افغانستان د۳۴ ولایتونو څخه دهیواد په سهیل لوېدیځ کې پروت ولایت دی، شمال طرف ته له غزني او اروزګان ،غرب طرف ته له کندهار او اروزګان ،جنوب طرف ته له کندهار اوپکتیکا سره اوشرق طرف ته له پکتیکا او پاکستان سره د٦۳ کېلومتره په اوږدوالی ګډه پوله لري او ټول مساحت یې 17471.8 km^2 ده. زابل ولایت یا پخوانی زابلستان د پښتنو د لرغونو قبیلو ټاټوبی، د کابل ـ کندهار پر لویه لار پروت دی او دکابل هرات لویه لاره د(۱۷۸)کېلو مـــــــتره په اوږدوالـــــي دنوموړي ولایت شاه جوی ولسوالي، مرکز قلات ښار ، ترنک اوجــــلدک ولسوالیو څخه تیرېږي یاد ولایت ۴۵ کاله وړاندي په رسمي ډول د خپلواک ولایت په توګه ونومول شو د یاد ولایت دوګړو شمېر داحصایې له مخې (377648) تنه ښودل شوی دي چې ترسره شوي سروې د دې ولایت د خلکو د تایید وړ نده او سربیره پردې په نوموړي ولایت کې تخمیناً (800000) وګړي په ۱۰ ولسوالیو او مرکز قلات کې ژوند کوي چې دغه شمېره د عامې روغتیا ریاست سره ثبت او راجستر ده د زابل ولایت مرکز د قلات ښار دی، یاد ولایت د۱۵۰۰ څخه تر ۲۰۰۰ پوری کوچنی او غټ کلی لری او دولایتي پلازمینې په توګه د دی ځای څخه ټول ولایت او ولسوالیګاني اداره کېږي اکثریت نفوس یی د کندهار او کابل په لویه لار او په هغو ولسوالیو کې میشت دي چې دهمدې لویې لارې په اوږدوکې پرتې دي. د ډیری مرکزي ادارو (وزارتونو او خپلواکو ادارو) دویم اداری واحدونه په قلات ښار کې شتون لری مګر په ځینوولسوالیګانو کې د ځینو اداري واحدونو ځانګي شتون نه لري اوپه ځینونوروکې بیا دبشری سرچېنو دکمښت اوځینو نوروتخنیکي ستونزوله کبله تردې مهاله ندی فعال شوي چې پدی برخه کې د ښوونې او روزنې، کرهڼې او مالداری اوعامې روغتیا وزارتونو استازیتوب مخکې او استثنا شمیرل کېږي. په رسمي ډول د قانون حاکمیت اوس مهال د ولایت په کچه څه نا څه د پراختیا په حال کې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦/١ دزابل ولایت دولسوالیو په اړه معلومات :

شمیره	ولسوالي	معلومات	نفوس	دکلیو تعداد
1	مرکز قلات	قلات دزابل ولایت مرکز دی چي مساحت یې ١٦٦٩ کېلومتره مربع دي اوڅلور ناحیې لري، رهایشي ساحه یې پنځه کیلو متره مربع ده،تجارتي ساحه یې یواعشاریه دوه کیلومتره مربع ده، دولتي ساحه یې پنځه کیلومتره مربع ده او شنه ساحه یې یو کیلو متره مربع ده.	44072	158
٢	شینکی	شینکی ولسوالي د مرکز کلات جنوب طرف ته په (٨٠) کېلومتري کې واقع ده چي مساحت یې 2245 کېلومتره مربع دی.	31363	164
٣	شملزایي	د شملزایی ولسوالي د مرکز کلات جنوب شرق طرف ته په (١٠۴) کېلومتری کې واقع ده چي مساحت یې 2819کېلومتره مربع دي.	35886	263
۴	نوبهار	نوبهار ولسوالي د مرکز کلات ختیځ لور ته په (٩۵) کېلومتری کې واقع ده چي مساحت یې 1354 کېلومتره مربع دی.	24111	122
۵	ترنک جلدک	د ترنک او جلدک یا شهرصفا ولسوالي د مرکز کلات جنوب طرف ته په (٦٢) کېلومتری کې واقع ده چي مساحت یې 1553 کېلومتره مربع دی.	21831	187
۶	اټغر	د اټغر ولسوالي د مرکز کلات جنوب شرق طرف ته په (١٣۵) کېلومتری کې واقع ده چي مساحت یې 527کېلومتره مربع دی.	13816	83
٧	ارغنداب	د ارغنداب ولسوالي د مرکز کلات شمال غرب لور ته په (١٢۵) کېلومتری کې واقع ده چي مساحت یې 1190کېلومتره مربع دی.	36298	144
٨	میزاني	د میزاني ولسوالي د مرکز کلات غرب طرف ته په (٥٦) کېلومتری کې واقع ده چي مساحت یې 1040 کېلومتره مربع دی.	21250	112
٩	دایچوپان	د دایچوپان ولسوالي د مرکز کلات شمال غرب طرف ته په (٢٠۵) کېلومتری کې واقع ده چي مساحت یې 1923 کېلومتره مربع دي.	43742	134
١٠	شاه جوی	د شاه جوی ولسوالي د مرکز کلات شمال او شمال شرق طرف ته په (٦٦)کېلومتری کې واقع ده چي مساحت یې 1719کېلومتره مربع دی.	78512	231
١١	کاکړ	کاکړ(خاک افغان) ولسوالي د مرکز کلات شمال طرف ته په (١۴٠) کېلومتری کې واقع ده چي مساحت یې 1105 کېلومتره مربع دی.	26766	117

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷/۱ عمومي نفوس/وګړي:

د نفوس په هکله معلومات

د ښاري، کليوالي اوسيدونکو او کوچيانو شمېر

زابل ولایت د هیواد یو د هغه ولایتونو د جملی څخه شمیرل کیږی چی کم نفوس لری چې د ۱۳۹۸ کال داحصایی په اساس یی نفوس (377648) تنه ښودل شوي دی چې ترسره شوي سروې د دې ولایت د خلکو لپاره د منلو وړ نده، په تخمینی ډول دزابل ولایت نفوس شاوخوا (800000) اته سوه زره وګړو ته رسیږي چې په ۱۰ ولسوالیو او مرکز قلات کې ژوند کوي چې دغه شمېره د عامې روغتیا ریاست سره ثبت او راجستر ده، همدارنګه دزابل ولایت په مربوطاتو کی دکوچیانو (۳۲۰۰۰) کورنی ژوند کوی چی نفوس یی (۱۹۲۰۰۰) ښودل شوی، یاد کوچیان دموسم په ګرمیدو سره سړو سیمو ته خپلی کورنی په موقت ډول انتقالوی.

شمېره	د اداري واحد نوم	د کليو اوښاري اوسيدونکو شمير			د ښاری اوسیدونکو شمیر			د کليو د اوسيدونکو شمير		
		دواړه جنسونه	نارينه	ښځينه	دواړه جنسونه	نارينه	ښځينه	دواړه جنسونه	نارينه	ښځينه
۱	مرکز	44072	22363	18403	12703	6392	6311	31369	15971	15398
۲	شاه جوی	78512	39948	21703				78512	39948	38565
۳	ترنک و جلدک	21831	11057	10774				21831	11057	10774
۴	شینکۍ	31363	15947	15416				31363	15947	15416
۵	نوبهار	24111	12323	15416				24111	12323	15416
۶	اتغر	13816	6973	6844				13816	6973	6844
۷	شملزایی	35886	18037	17849				35886	18037	17849
۸	میزانه	21250	10960	10290				21250	10960	10290
۹	ارغنداب	36298	18682	17616				36298	18682	17616
۱۰	دایچوپان	43742	22340	21402				43742	22340	21402
۱۱	کاکړ	26766	13716	13050				26766	13716	13050
ټولټال:		**377648**	192345	185303	**12703**	6392	6311	364945	185953	178992

(c) ketabton.com: The Digital Library

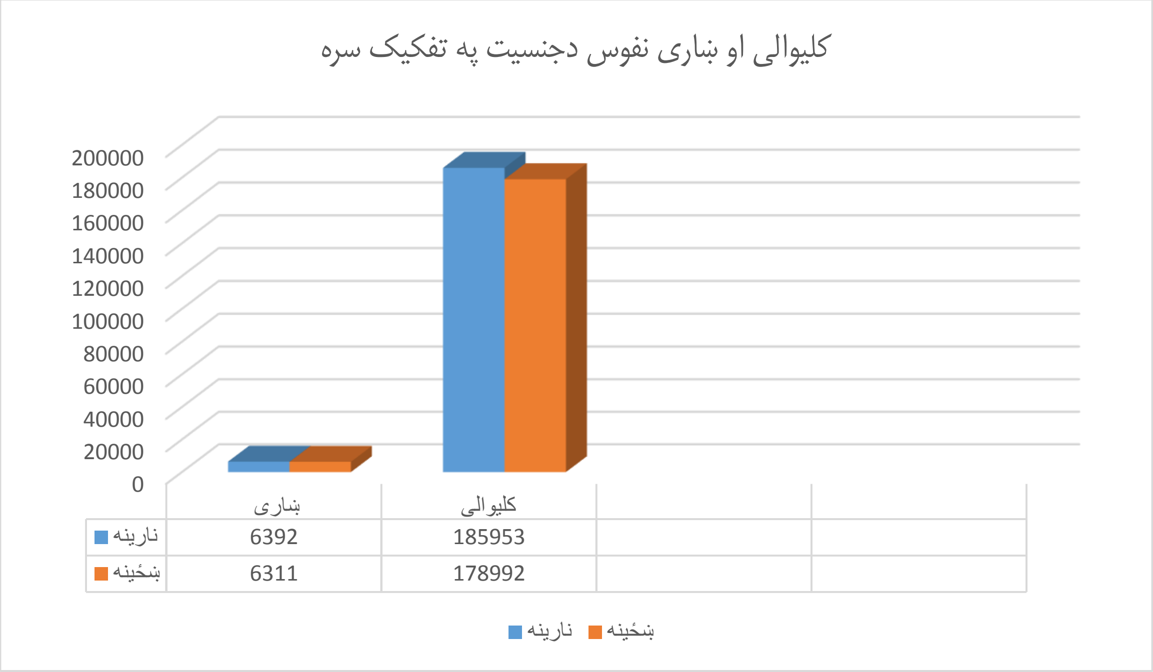

د نفوس سلنه د عمر د ډلو پر بنسټ				
ګڼه	عمر د سن پر بنسټ	نارینه	ښځینه	دټول نفوس سلنه
۱	د ۱۸ کالو نه کم عمره سلنه	43,78%	41,89%	42.835%
۲	د ۱۸ نه تر ۴۰ کلنۍ پورې	48,36%	50,61%	49.485
۳	د ۴۰ کلونوځخه پورته کسانو سلنه	7.86%	7.5%	7.68%

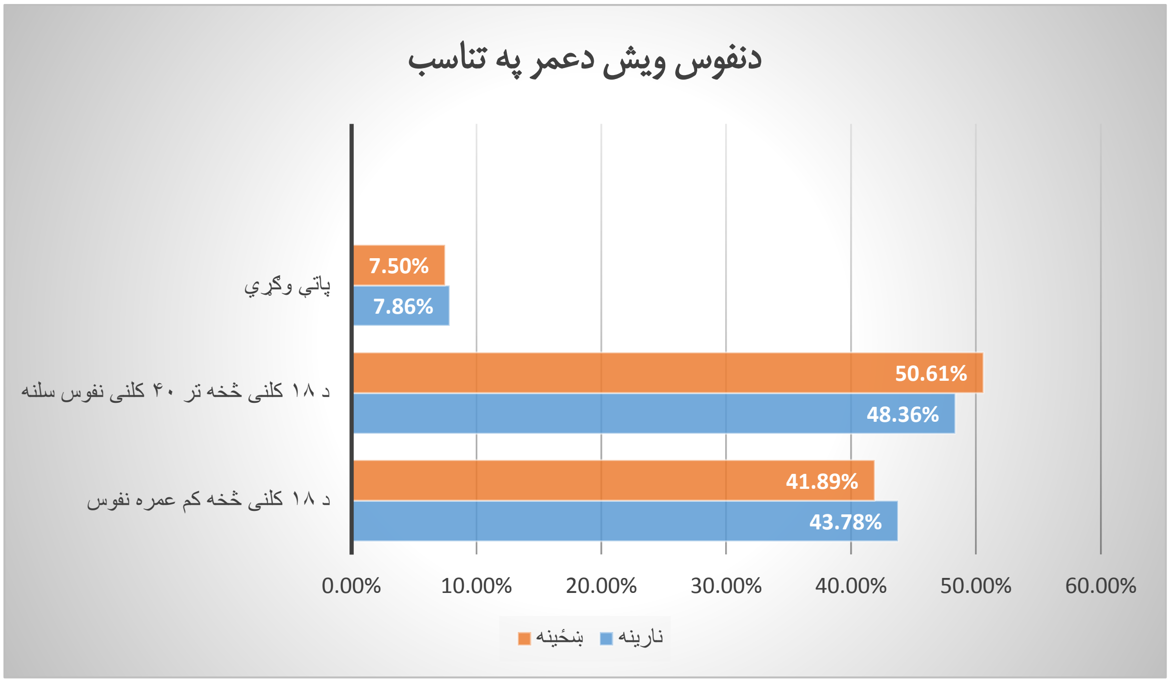

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نفوس تناسب د نارینه او ښځینه وو د شمېر په تفکیک:

دزابل ولایت دنارینه وو نفوس 192345 اودښځینه وو نفوس شمیر185303 تنه اټکل شوی دی.

د عمر په تناسب د کار ځواک شمېر:

که څه هم په زابل ولایت کی تر اوسه کومه سروی په دی برخه کې نده ترسره شوی خو بیاهم د دي ولایت اکثریت وګړی ځوان او دکار توان لری .

د جنسیت پر بنسټ د کارې ځواک شمېر:

په دی برخه کی هم تر اوسه کوم مشخص سروی ندی ترسره شوی چی د کارځواک د ټول ولایت په پرتله معلوم کړی خو بیاهم اکثریت دکارځواک نارینه ګڼل کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سکټور پر بنسټ د وګړو د بوختیا تناسب(کرهنه،صنعت، خدمتونه، تولید، خصوصي سکټور او سوداګري، عامه اداره/دولت) او لیک لوستی کاري ځواک:

تر اوسه پوری داسی سروی چی د وګړو د بوختیا تناسب وښایی نده ترسره شوی خو د تخمینی او د سکټورنو د موجوده معلوماتو پر اساس په لاندی ډول ښودل کیږی

شماره	دسکتور نوم	لوستی کاری ځواک			نالوستی کاری ځواک			ټول تشکیل	دخالی بستونو تعداد
		نارینه	ښځینه	ټول	نارینه	ښځینه	ټول		
۱	پوهنه	858	71	929	319	15	334	1938	676
۲	حکومتوالی	393	10	403	78	2	80	526	68
۳	روغتیا او خواړه	360	73	433			72	505	16
۴	زیربنا او طبعی منابع	106	1	107	80	0	80	218	29
۵	دټولنیز خوندیتوب	44	0	44	13	0	13	67	7
۶	کرهنه او د کلیو پراختیا	60	0	60	28	0	28	117	29
۷	اقتصادي وده او د خصوصی سکتور پیاوړتیا	75	0	75	8	0	8	83	1
۸	امنیت	-	-	-	-	-	-	-	-
ټول		1896	155	2051	526	17	615	3454	833

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم څپرکی

اقتصادي او ټولنيزې پراختيا ته يوه کتنه

د کرهني سکټور

۱/۲د سکتور په هکله لنډ مالومات

دکرهڼې او اوبو لګولو سکتور دهيواد په کچه له مهمو سکتورو څخه شميرل کيږی د کرهڼې او کليوالي پرمختيا سکټور د يو مهم سکټور په حيث د کرهڼې د محصولاتو او صنايعو لپاره د خامو موادو څخه د ګټې اخيستنې اوچمتو کولو په برخه والي کې مهم او بنسټيز نقش لوبوي، په دې سکټور کې د حکومت ستراتيژيک هدف دادی چې اوسنۍ دوديز کرنيز سيستم په تجارتی کرهڼه باندې بدل کړي ځکه چې دا کار به د معيشت لپاره د خصوصی سکټور پانګې جذب کړای شی.

دکرهڼې او اوبولګولو رياست د کرهڼې په برخه کی لاندی اهداف لری.

د کوپراتيفي غورځنګ سالم انکشاف او د زراعتي توليداتو د کچې لوړوالی، د زابل په ټولو ولسواليو او کليو کې د قانون او د کوپراتيفونو د پرنسپ مطابق د کوپراتيفونو د سازمان د ايجاد او تاسيس له لارې د زابل ولايت په سطحه دحيوانی محصولاتو د کچی لوړول او د مالدارانو د اقتصاد تقويه کول، د بزګرانو د ژوند ښه والی د محصولاتو د لوړوالی پواسطه چه په منظم او مناسب ډول امراض، افات او د چاپيريال د ککړتيا مخنيوی وشی، د حاصلاتو د کچی لوړول د اصلاح شويو تخمونو، د نوی او مناسبی تکنالوژی او اصلاح شوی کرهڼيزو عملياتو د معرفی پواسطه، د حاصلاتو د کچی لوړول د اصلاح شويو تخنيکی وسايلو او ماشين آ لاتو د معرفی پواسطه؛)په دې برخه کې د ولايت د اقتصادي او ټولنيزو څانګو په اړه لنډ مالومات وړاندې کيږي او پر هغه مهمو مالوماتو باندې ټينګار کيږي چې په لاندې برخه کې تشريح شوي دي.

په افغانستان کې کرهڼه د اقتصادي ودې ، غربت کمولو او بيکاري او د خوړو د خونديتوب لپاره لوړ ظرفيت لري ، چې په دی سکتور کې د کاري ځواک 44 سلنه کار کوي.

کرهڼه په افغانستان کې د پانګونې لپاره ښه فرصت دی کوم چې د ناخالص کورني محصول نږدې ځلورمه برخه جوړوي (د کوکنارو پرته) او د خدماتو وروسته په GDP کې دوهم خورا مهم سکتور دی، دغه سکتور به په راتلونکې کې د لوی ظرفيت سره د اقتصادي ودې، بهرنۍ پانګوونې راجلبولو او د دولت مالي سرچينو کمولو کې چې د بهرنيو مرستو لخوا تمويليږی مهم رول ولوبوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرهنې، مالداری او کلیو پراختیا ریاستونه د احتمالي کاري فرصتونو رامینځته کولو ښه ظرفیت لري ، چې دا به د کار ځواک ، د کرنې په کارونو کې د میرمنو برخه اخیستنه او نور زیان منونکي طبقې لکه (بې وزله ، بې ځمکي بزګران او کوچیان) کم کړي او د فقر او غربت سطحه به ټیټه کړی، د هیواد په ښاری او کلیوالي سیمو کې به د خوراکي توکو خوندیتوب او چمتو کولو کې د پام وړ برخه ولري او کلیوالو خلکو ته د لومړنیو خدماتو وړاندې کولو ، د کرهنیزو پروژو پراختیا او پلي کول، اوبه خور ، څاروی ، د سیمه ایزو ادارو پیاوړتیا ، د بدیل معیشت دوامداره وده او د کوکنارو د کښت کمول ، د ځمکې ښه تنظیم کول او د اقلیم د بدلون او د بیلابیل ککړتیاوو سره په مقابله کې د چاپیریال د وضعیت ښه کولو برخی ورسره پراختیا او وده کولی شي.

۲/۲ځمکه او اوبه لګونه:

زابل ولایت دافغانستان دنوی ملکي ویش اواداري جوړښت له مخي دریمی درجه ولایت وو چې خوشبختانه په ۱۳۹۸ کال کې یی دوهمه درجه ولایت ته ارتقا وکړه چې دقلات ښار یی اداری مرکز دی ، زابل ولایت د مرکز قلات په ګډون ټولي۱۱ ولسوالۍ لري چې عبارت دی له : ارغنداب، اټغر، دایچوپان، کاکړ (خاک افغان)، میزانه، نوبهار، شاه جوی ،شملزایی ،شینکۍ ،اوترنک جلدک او زابل ولایت تقریباً د(17,00) څخه تر (2,000) پوری کلي لري چې د زابل ولایت د زراعت، آبیاری او مالداری د ریاست د معلوماتو پر اساس د152,000هکتاره زراعتي ځمکي لرونکي او د اطلس د معلوماتو پراساس 121305 هکتاره زراعتي ځمکي لرونکي ولایت شمیرل کیږی چې په دې ولایت کې په تیرو دریو کلونو کې د ۵۰ تر ۵۰۰ جریبه ځمکه تر قانوني کښت لاندې راغلې ده او د غنمو په حاصلاتو کې ۳ سلنه زیاتوالی راغلی، خو اوس هم د کرنیزو اساسي تولیداتو په وارداتو کې کمې نه دی راغلی. په دې ولایت کې ټولټال90,000 هکتاره للمي او 62,000آبی ځمکه شتون لري، د دې ولایت بزګران کرنیزو پورونو ته هیڅ لاسرسی نه لري.

۳/۲ زراعتی ځمکه د ولسوالیو په کچه:

د دې ولایت ډیره کمه برخه انګور چې ممیز ترې جوړیږي دولایت په سطحه یوازنی موجود د پروسس سیستم دی یوازې د کرهنې په ریاست کې دعامه پوهاوي داسې پروګرامونه شته چې دهقانان باید هغه نباتات وکري چې لږې اوبه غواړي او یا حیواني او کمپوست چې په خاوره کې د اوبو ساتلو ظرفیت لری تطبیق شوي وي.

د زابل ولایت کرهنیزه ځمکه د ولسوالیو په تفکیک سره :

شمیره	د ځای نوم	د ځمکی ډول	د کرنی موسومونه	سیمه په هکتار	سلنه
۱	مرکز قلات	زراعتی	پسرلنی	۱۲۸۵۲	
۲	شاجوی	زراعتی	//	۸۸۹۲	
۳	ترنک جلدک	زراعتی	//	۹۰۰۰	

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴	شینکی	زراعتی	//	۳۵۹۰	
۵	سیوری	زراعتی	//	۲۵۸۱	
٦	ارغنداب	زراعتی	//	۵۲٦۰	
۷	نوبهار	زراعتی	//	۲۹۷۰	
۸	شملزایی	زراعتی	//	۳۱۵۰	
۹	اطغر	زراعتی	//	۳۱۹۲	
۱۰	کاکړ	زراعتی	//	۳۲۰۰	
۱۱	میزانه	زراعتی	//	۳۹۸۱	
ټولټال				٦۲۰۰۰	

۴/۲ داوبو لګولو دکانالونو شمېر او ظرفیت

- خان شملزایی 150 هکتاره - خورزی 350 هکتاره - کاکړان 230 هکتاره
- حاجی ترین 100 هکتاره - باکرزایی بالا 280 هکتاره - لب دریا 50 هکتاره
- حاجی غلام حسن خان 180 هکتاره - موسی خیل 90 هکتاره - خان کلی 310 هکتاره
- حاجی مزار ګل محمد 220 هکتاره - عیسی خان 200 هکتاره
- خارجوی 210 هکتاره - مغزایی 400 هکتاره - لیکک 250 هکتاره
- حاجی اختر محمد 60 هکتاره -ملادین 210 هکتار - سپینه غبرګه 500 هکتاره

۵/۲ د کرهنیزو اوبو د سرچینو شمېر او ظرفیت:

- دزابل ولایت په اړونده سمیو کی د اوبو لوی سرچینې په لاندی ډول په ګوته شوی دی
- - په مرکز قلات کی د ترنک سیند
- د ارغنداب سیند چي د بابا د غرو څخه سرچینه اخلی
- - په مرکز قلات کی د نوخیز کاریز، کاګری، شین غر، قلعه ریګی، د مجید خان کاریز او نور
- - د شیرآباد چینی، د چهل دختران د اوبو ګدام او نور
- - د خاوری څاګانو ۳۵۰۰ حلقې
- خړوبې کرنیزې ځمکې(خړوبې، للمې)او ظرفیت د هکتار پر بنسټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځروبې کرهنيزې ځمکې(ځروبې، للمې)او ظرفيت د هکتار پر بنسټ

شماره	د ځمکې ډول	سيمه په هکتار	سلنه
۱	د کرهنې وړ ځمکې عمومي ساحه	۱۵۲۰۰۰	
۲	د کرهنی وړ ځمکه (ابی ځمکه)	٦۲۰۰۰	
۳	دځرځايونواوچمن زارونوځمکه	۵۰۰۰	
۴	تاکستانونه	۱۵۰۲۵	
۵	د ميوو باغونه	۲۹۰۰۰	
٦	طبيعی ځنګلونه	۲۰۰۰	
۷	للمی ځمکه	۹۰۰۰۰	
۸	غير کرنيزه ځمکه	۸۴۳۲	
۹	د سيندونو غاړی		

٦/۲ کرهنيز محصولات

د کرهنيزو او مالداري محصولاتو ارزښت:

زابل ولايت چې داقليم له اړخه ګرم موسم او هوا لری او په ګرم اقليم کی نباتات او سبزی جات ښه وده کوی چې له دی جملی څخه په موسمی ډول د زابل په ۱۱ ولسواليو کی کی غنم ، اوربشی، وريجی، جوار، ايړدن، نخود، لوبيا، دال، ماش او سويابين په مناسبه پيمانه کرل کيږی.

ګڼه	د نبات نوم	ولسوالی	کرنيزه سيمه په هکتار	ټولټال محصول په ټن
۱	غنم	د ولايت په سطحه ابی او للمی	۱۱۰۰۰	۲۱۰۰۰
۲	اوربشې	// //	۴۰۰	۱۰۰۰
۳	وريجې	۰	۰	۰
۴	جوار	// //	۰	۰
۵	ايړدن	۰	۰	۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦	نخود	۰	۰	۰
۷	لوبیا	// //	۲۰	۲۱
۸	دال	۰	۰	۰
۹	ماش	// //	۳۰	۵۲،۵
۱۰	سویابین	۰	۰	۰
۱۱	زعفران	// //	۲	۱۸۰۰ گرام
۱۲	توره ځیره	// //	۲۵۰	۳۷۵
۱۳	سپینه ځیره	// //	۲۰۰	۱۴۲

میوې:

شمیره	د میوې نوم	ولسوالی	کرنیزه سیمه په هکټار	ټولټال محصول ټن
۱	انگور	د ټولو ولسوالیو په کچه	15,000	56,000
۲	زردالو	د ټولو ولسوالیو په کچه	3,050	11,600
۳	انځیر	په دوه ولسوالیو کې	6,055	22,700

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴	بادام	د ټولو ولسوالیو په کچه	11,200	1,24,888
۵	خټکی	په ۱۱ ولسوالیو کی	500	5,000
٦	هندوانه	په ۱۱ ولسوالیو کی	650	5,950
۷	شکر پاره	په ۱۱ ولسوالیو کی	2,600	6,540
۸	انار	په دوه ولسوالیو کې	500	6,500
۹	منېي	په ۵ ولسوالی ولسوالی	60	1,000

د زابل ولایت په ۱۱ ولسوالیو کی لاندی میوی په لویه پیمانه تولیدیږی چی دمیوو له جملی څخه شفتالو،زردالو، توت، بادام، انګور، شکرپاره، انار، الوچی، انځیر، منېی او داسی نور چې د یادو میوو د جملی څخه بادام، کشمش، انځیر، انار او شکرپاره نورو ولایتونو او له هیواد څخه بهر ته صادریږی.

په زابل ولایت کې بادام، انګور، کشمش، شکرپاره ، انځیر او انار په پراخه پیمانه تولیدیږی دغه پورته یی تخمنی ارقام دی.

سبزی جات:

(c) ketabton.com: The Digital Library

زابل ولایت یو له حاصل خیزو او سبزی تولیدونکو ولایتونو څخه دی ځکه چی اکثره وګړی یی په کرکیله او بزګری باندی بوخت دی،زابل کی دسیزیجاتو دتولید کچه د ځینو دلایلو له امله دومره زیاته نده چی دارتیا مطابق محصولات راټول کړی . هغه سبزی چی دزابل په ولایت کی تولیږی لکه رومیان، توربانجان، شنه پیاز او کلچه پیاز، ګازری او نورسبزیجات او ترکاری، دیادونی وړ ده چی پورته ذکرشوی دزابل په ۱۰ ولسوالیو کی کرل کیږی.

شمیره	د سبزیجاتو ډول	د کرنې موقعیت	ترپوښښ لاندې سیمه په هکتار	د کلني تولید مقدار په متریک ټن
۱	رومیان	په ۱۰ ولسوالیو کی	۷۵	۵٦۰
۲	تور بانجن	په ۱۰ ولسوالیو کی	۴۰	۱۳٦
۳	شلغم	په ۱۰ ولسوالیو کی		
۴	پټاټې	په ۱۰ ولسوالیو کی		
۵	بادرنګ	د ټولو ولسوالیو په کچه		
٦	سبزی کدو	د ټولو ولسوالیو په کچه		

وابښه:

شمیره	د ونښو ډول	د کرنې موقعیت	تر پوښښ لاندې سیمه په هکتار	د کلني تولید مقدار په متریک ټن
۱	رشقه	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۲	شوتله	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۳	تروې اوربشې	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰

په دی اړه هیڅ ارقام نشته د کرهنې ریاست سره.

د کرهنیزو او کلیوالي بنسټیزو محصولاتو ارزښت

زابل چی یو کرهنیز او اوبیز اقلیم لری، کرهنیز او کلیوال محصولات یی دنور ولایتونو په پرتله په مناسب اندازه دی اود کلیوالو محصولاتو څخه په لاندی جدول کی یادونه شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمیره	معمول کلیوالي صنایع	د خلکو په عوایدو ک دبنسټیزو محصولاتو ونډه
۱	مالداري (لبنیات،پنیر)	د زابل ولایت ۹۵٪ وګړی د مالداری عواید په عنعنوی ډول ترلاسه کوی او مصرف وی یی.
۲	(لاسي صنایع)خامک دوزي،خیاطي،چرمه دوزی،مهر دوزي	-
۳	مرغداري	په ټول زابل کښی ۳۰ خصوصی فارمونه وجود لری
۴	صابون سازي	-
۵	د شاتو مچیو روزنه	په زابل ولایت کی د شاتو فارمونه وجود نلری خو عام خلک یی په خپلو کلیو یا کورونو کی لری

۷/۲ بنسټیز کرهنیز صادراتي محصولات

د احصایي د راپور او سروی پایلي په ډاګه کوی چې کرهنه په صادراتو او په افغانستان کې د کار او عاید په رامینځته کولو کې ستر رول لوبوي د تیرو کلونو د احصاییې معلومات ښیی چې په صادراتو کې د کرنې ونډه 3.839 میلیون ډالره وه، د صنعت ونډه یوازې 8.29 میلیونه وه او خدماتو برخه صفر وه.

دا چې افغانستان یو کرهنیز هیواد دی او زابل هم د نورو ولایتونو سره په څنګ کې د کرهنیزو محصولاتو د تولید په کچه په ښه موقف کې قرار لری او ددی ولایت اکثریت صادرات زارعتی محصولات تشکیلوی چې په خامه او د اساسی پروسس څخه بغیر نورو ولایتونو او ګاونډیوهیوادنو ته صادریږی او په یاد ولایت کې د زارعتی محصولاتو د پروسس او بسته‌بندی لپاره اړینی اسنتیاوی او امکانات نشته.

بنسټیز کرنیز وارداتي محصولات

- شفتالو، نارنج، ناک، امرود، املوک، خرما، توت، لیمو
- لوبیا، سویابین، دال، نخود، ایرن، جوار،وریجی
- سبزیجات او میوی

د کرهنیزو او مالداري فارمونو شمېر او ظرفیت

اقلیم ته په کتو سره زابل ولایت د فارمونو د تاسیس او تولیداتو لپاره یو ښه او مناسب چاپیریال لری په لږه اندازه وګړی یی په فارمونو کی دتولید په برخه کی په کار بوخت دی چی په لاندی ډول دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمېره	د فارم نوع	تعداد		د فی فارم ظرفیت	مجموعی ظرفیت
		واحد مقیاس	شمیر		
۱	د شهدو مچیو فارمونه	فارم	۰		
۲	ماهیایانو فارمونه	فارم	۰		
۳	د چرگانو فارمونه	فارم	۱۵	۱۰	۱۱۰
۴	د غواگانو فارمونه	فارم	۱۰	۵۰۰۰	۷۵۰۰۰
۵	د چرگورو د تولید هیچری	باب	۰		
٦	د چرگانو مسلخ	باب	۰		
۷	د ترکیبی وښو د تولید فابریکه	باب	۰		
۸	د چرم د پراسس فابریکه	باب	۰		

د سرو خونو شمېر

په زابل ولایت کی تر اوسه پوری کومه سرہ خونه نده جوړ شوي

مالداری او زیربنایی تاسیسات (خصوصی سکتور)

۸/۲ کار او کرهنه

د هغه ښځو شمېر چې د کرني په برخه کې په کار بوختي دي

دکرهنې په برخه کی دښځو د بوختیا په اړه دقیق معلومات نشته خو ویل کیږی چی زرگونه ښځی دکرهنیی په سکتور کی په شکل داشکالو په فعالیت بوختی دی ځکه چی په افغانی ټولنه بلخصوص په کلیوالو سمیو کی ډیری ښځی دکرهنې چاری مخ ته بیایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹/۲ انکشافی بودجه عایدات او پانګونه:

د کرهنې سکتور د تیرو کلونو د انکشافی بودجه:

د کرهنی سکټور د پراختیا په برخه کې په تېرو کلونو کې د کلنی بودیجې ټولټال

ګڼه	سکتور	اداره	کال	راغلی بودجه	مصرف شوی بودجه	د مصرف فیصدی
1	د کرهنې او انکشاف دهات	د کرهنې او مالداری ریاست	1395	۱۱۳۰۹۰۶۱	۸۷۷۰۲۹	
			1396	۱۲۹۰۱۰۳۲	۹۰۱۰۳۲۲	
			1397	۱۲۰۶۳۷۷	۸۰۳۰۰۲۲	
			1398	۱۲۹۰۸۹۷۷	۷۹۵۷۱۱۴	
ټولټال				۳۸۳۲۵۴۴۷	۲۵۸۷۴۵۱۷	

ددی سکتور مربوطه د کلیو بیارغونی او پراختیا ریاست د خپلی بودجی په اړه هیڅ معلومات ندی شریک کړی او د کرّهنې سکتور د تیرو کلونو د شته عواید یادونه نده کړی.

د زراعت او انکشاف دهات سکتور د اقتصادي او ټولنیزې پراختیا د موجوده او بالقو سرچینو او پوتانشیل تحلیل:

زابل د موقعیت له لحاظ دهیواد شمالی، مرکزی او ختیځې سیمې د هیواد د لویدیځو او سهیلي سیمو سره وصلوي همدارنګه زابل ولایت د شملزایی په ولسوالی کې 63 کیلومتره ګډه پوله د پاکستان هیواد سره لری ددې موقیعت له امله د شملزایی ګمرک دځانګړی اقتصادی ارزښت لرونکی دی.

زابل هم په نسبی توګه د هیواد د زراعتی ولایتونو له جملې څخه دی چې 152,000 همکتاره زراعتی آبی او للمې ځمکه لری چې 62,000هکتاره آبی ځمکې، 90,000 هکتاره للمې ځمکې، 29,000 هکتاره میوره لرونکې ونې، 2,000 هکتاره ځنګلات تشکیلوی او پاتې نوریی هم تاکستانونه، وچې ځمکې د اوبو او واورو تر پوښښ لاندې سیمې تشکیلوی.

ددې ولایت ډیری ولسوالی مناسبه آب وهوا(اقلیم) ، په کافی اندازه اوبه او حاصلخیزې ځمکې لری چې دمختلفو زراعتی محصولاتو، میوه لرونکو ونو او حیواناتو د روزنې لپاره مناسب دی چې د غذایی خوندیتوب،کاری بوختیا(اشتغال زایی) ، دفقر کموالی او دخلکو د ژوند دسطحې په ښه کولو کې مهم رول لری.

د ۲۰۱۶-۲۰۱۷ کال دافغانستان دخلکو دژوند د وضیعت د سروی د ارقامو په اساس د زابل ولایت د 80-85 سلنه کاری ځواک د کرهنې په سکتور کې په کار بوخت دی ددې له امله زابل ولایت یو مهم زراعتی، ترانزیتی او سوداګریز ولایت دی همدارنګه د زرعت او کرهنې په برخه کې مهم رول لوبوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زابل ولایت په سیمه ایزه او ملی کچه سوداګر لری چې په وارداتو او صادراتو او همدارنګه په کندهار او هرات کې لویی فابریکې لری چې دا پخپله د خصوصی سکتور د ودې لپاره یو مهم مزیت دی که په دې ولایت کې ورته د سرمایه ګذاری فرصتونه برابر شی په دې ولایت کې به لویی د پروسس، تولید، بسته بندی او خدماتو فابریکې جوړې کړی.

په زابل ولایت کې د کرهنې په برخه کې د پانګونې فرصتونه:

زابل ولایت د خپل ستراتیژیک موقیعت او زراعتی محصولاتو له امله د پانګونې لپاره ښه فرصتونه لری چې په لاندې ډول خلاصه کیږي

د کرهنیزو محصولاتو په برخه کې سرمایه ګذاری:

د زابل ولایت ډیری ولسوالی مناسبه آب وهوا(اقلیم) ، په کافی اندازه اوبه او حاصلخیزې ځمکې لری چې دمختلفو زراعتی محصولاتو، میوه لرونکو ونو او حیواناتو درروزنې لپاره مناسب دی چې د غذایی خوندیتوب، کاری بوختیا، دفقر کموالی او دخلکو د ژوند دسطحې په ښه کولو کې مهم رول لری.

خصوصی سرمایه ګذاری چې وکولای شی زراعت سوداګریز کړی تر اوسه وجود نلری چې عمده دلایل یی د دهقانانو کم عواید او دعصری او فنی زراعتی تجهیزاتو نه استفاده نه کول دی

د اقتصاد ریاست په دې باور دی چې ددهقانانو وصلول دسوداګرو سره اودودیزه دکرهنې سیستم په عصری او سوداګریزه کرهنه بدلولو سره به زابل ولایت د خپل ترانزیتی موقیعت له امله چې دهیواد شمالی او مرکزی ولاییتونه د هیواد د لویدیځو او سهیلی لولایتونو سره نښلوي اعظمی استفاده وکړی او دهقنان به وکولای شی چې په کم لګښت او کم ترین وقت سره خپل زراعتی محصولات د افغانستان سیمه ایزو بازارونو ته ورسوی او دولایاتو تر منځ به ښه د سوداګری زمینه برابره کړي.

دولت د زراعت او صنعت په پرخه کې د میکانیزه سازی زمینه برابرولو، ددهقانانو او صنعت کارانو د ظرفیت په لوړولو او دمالی او کومکی سهولتونو په برابرولو سره کولای شی دا کوچنی تجران تقویه او په لویو سوداګرو او پانګوالو یی بدل کړي.

1 - قوریه داری اوګلخانه:

د زرعت او مالداری ریاست د ارقامو په اساس فعلا زابل ولایت د انګورو، بادامو، انارو، انځیرو، زردالو او توتو دقوریو درلودونکی دی چې ددې محصولاتو ډیری نهالونه(ونې) په دودیزه توګه کرل او ساتل کیږی دا چې دنورو ولایاتو سره چې غوره نیالګی ولری د وصل او سوداګریزو اړیکو زمینه د قوریه داری په برخه کې نه ده برابره شوی چې په دې برخه کې دسرمایه ګذاری لپاره یی یو آسانه او مهم فرصت برابر کړی دی ځکه دا ولایت د بادامو، انګورو، انارو او انځیرو په برخه کې د حاصل خیزو ولایاتو څخه شمیرل کیږي چې په کلنی توګه(124888) ټنه بادام، (53000) تنه انګور، (6500) ټنه انار، (22500) ټنه اځنیر او (6500) ټنو په شاوخوا کې شکرپاره سیمه ایزو او نړیوالو بازارونو ته وړاندې کوی اما متاسفانه ددې محصولاتو عواید او ګټه ددې ولایت بزګرانو او خلکو ته نه راګرځي ځکه یواځې دحاصلاتو د راجمع کولو په وخت کې د کاریګرو مزد دهقانانو او کاریګرو ته ورکول کیږي او بس.

2 - د بادامو، انځیرو، انګورو او انارو دمحصولاتو د پروسس دمراکزو جوړول:

د زابل د اوبو او هوا (اقلیم) سره د بادامو توافق دا محصول دزرعت په برخه کې یو استراتیژیک نبات جوړ کړی چې دعواید په رامنځته کولو، اشتغال، اقتصادي ودې او دفقر دکچې په کموول کې مهم رول لري

دموجوده معلوماتو پر اساس چې دزراعت او مالداری ریاست، معتبرو انترنیتي سایتونو او ددې ولایت د اوسیدونکو څخه ترلاسه شوی دی ددې ولایت زیاتره برخه د بادامو په کبنت پوښل شوی ده چې شاوخوا (11200) هکتاره ځمکه ییی پوښلې ده چې په کلنی توګه(576300000) افغانۍ عواید په لاس ترې را ځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې اساس د بادامو دحصلاتو د ښه والی لپاره هڅې کیږي تر څو ددهقانانو د ژوند وضیعت، اسباب او وسایل، دمناسب چاپریل برابرول،او دحمایت او هڅونې کچې ته ښه والی ور ښښل تر څو د کمیت او کیفیت له لحاظه د بادامو په حاصلاتو کې ښه والی رشی.

د زابل ولایت د موجوده زراعتی محصولاتو دښې استفادې او دخلکو د زراعتی عواید د زیاتوالی لپاره زابل ولایت د بادامو د پروسس کارخانه چې د ۳ متریک ټن ورځنی ظرفیت سره چې د بادامو د حاصلاتو په زیاتوالی کې به رغنده رول ولری ورته ضرورت لری ددهقانانو دعواید د زیاتوالی نه علاوه به په کافی اندازه کاری فرصتونه د نارینه او ښځینه وو لپاره رامنځته کړی چې ممکن شاوخوا 53000 کسانو ته دکار زمینه برابره کړی او دبادامو محصولاتو د بازارموندنې لپاره د نمایشگاوو تر سره کول، د پلور د معیاری مرکزونو جوړول، د مشتریانو د جذب لپاره د ولایاتو ترمنځ د سوداگریزو اړیکول رامنځته کول او دبادامو دمحصولاتو دزیاتوالی لپاره دزیاتې پانگونې د جذب زمینه برابرول اړین دی.

3 - انگور:

د زابل د قلیم سره دانگورو دتوافق له امله انگور د زراعت په سکتور کې دوهم استراتیژیک نبات دی چې د عوایدو په رامنځته کولو، کاری بوختیا، اقتصادی ودې او دفقر دکچې په کمولو کې مهم رول لری .

دهغه معلوماتو په اساس چې د زراعت او مالداری ریاست، معتبرو انترنیتي سایتونو او ددې ولایت له خلکو نه ترلاسه شوی ددې ولایت زیاته برخه دانگورو باغونو پوښلې ده چې (15000) هکتاره په شاوخوا کې یې څکه یې پوښتلی ده چې په کلنی توگه (3,668,000,000) عواید دانگورو د خرڅلاو له طریقه لاسته راځې، په دې اساس د انگورو دحاصلاتو د ښه والی په منظور هڅې کیږي ترڅو ددهقانانو دژوند وضیعت ښه شی، د اسبابو او وسایلو برابرول، دمناسب چاپیریال برابرول او دانگورو دحاصلاتو د ملاتړ او هڅونې کچې ته بهبود وربښل شی ترڅو دکمیت او کیفیت له لحاظه د انگورو حاصلات ښه شی.

په ضمن کې د خوصصی سکتور د پانگونې او علاقمندی په صورت کې د انگورو محصولاتو ته په اسانی سره زنجیره یی ارزش ورکولای شو یعنی انگور په جوسو، کشمشو او داسی نورو حلالو تولیداتو بدل او په فروش یی ورسوو چې په دې کار سره به یو زیات شمیر خلکوته دکار زمینه برابره شی.

دانگورو دمحصولاتو نه دښئ استفادې او دزراعتی عواید دزیاتوالی لپاره یی باید په زابل کې د انگورو د پروسس کارخانې د 5متریک تن ورځنی ظرفیت سره جوړې شی چې په دې سره به نه یواځې د انگورو زراعتی محصولات زیات شی بلکې شاوخوا ۵۳،۰۰۰کسانو ته به دکار زمینه هم برابره شی او په ضمن کې د انگورو د حاصلاتو دبازارموندې لپاره باید نمایشگاه ، د پلور دمرکزونو جوړول، دمشتریانو دجذب لپاره د ولایاتو ترمنځ د سوداگریزو اړیکو رامنځته کول په نظر کې ونیول شی.

4 - انځیر:

انځیر هم ددې ولایت د مهمو زراعتی محصولاتو څخه شمیرل کیږي ددې ولایت په شاجوی، میزانه او شهرصفا ولسوالیو کې خلک د انځیرو په باغداری بوخت دي، د زرعت او مالداری ریاست د ارقامو په اساس ددې ولایت (6055) هکتاره ځمکه کې انځیرو پوښلې ده چې په کلنی توگه ورڅخه (4,460550,000) افغاني عواید ترلاسه کیږي، یواځې د انځیرو د پلور له لاری یوه کمه اندازه عواید ترلاسه کیږي په دې بنا د زابل ولایت د انځیرو د حاصلاتو د زیاتوالی لپاره هڅې کیږي چې ددهقانانو د ژوند وضیعت ښه شی، د انځیرو د باغداری، پروسس او ساتلو لپاره اسباب او وسایل، د مناسب چاپریل برابرول او د انځیرو دمحصولاتو نه حمایت او تشویق ته بهبود ورکول ترڅو د کمیت او کیفیت له لحاظه د انځیرو په حاصلاتو کې مثبت تغیرات رامنځته شی .

په ضمن کې د خصوصی پانگونې د فرصت برابرول په صورت کې د انځیرو محصولات کولای شی د محصولاتو د پروسس له لارې (ارزش زنجیره)د محصولات په ارزښت کې زیاتوالی له طریقه زیات شمیر خلکو ته کار برابر شی څکه انځیر کولای شی په عادې شکل، د مربا او وچو انځیرو په ډول په فروش ورسیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زراعتی محصولاتو د اغیزمنې استفادې په موخه باید په زابل ولایت کې د زراعتی محصولاتو د پروسس فابریکې جوړې شی چې هم دزراعتي محصولاتو په زیاتوالی کې رغنده رول ولری او هم په کافی اندازه کاری فرصتونه رامنځته کړی، د انځیرو د محصولاتو د بازرا موندنې لپاره باید د انځیرو نمایشګاه تر سره شی، د پلور د مرکزونو جوړیدل او دولایاتو ترمنځ د مشتریانو د جذب په منظورد د سوداګریزو اړیکو پراختیا په نظر کې ونیول شی.

5 - انار:

انار د زابل ولایت یو د مهمو زراعتی او کرهنیزو محصولاتو څخه شمیرل کیږی او ددی ولایت د میزانه، شهرصفا او شینکی ولسوالیو کې د انارو په کرهنه باندی بوخت دی. د هغو معلوماتو پربنسټ چې د زارغت او د انټرنیټی سایټونو څخه تر لاسه شوی دی ددی ولایت یادو ولسوالی کې د (500) هکتاره په اندازه ځمکه د انارو د ونو په واسطه پوښل شوی ده . چې په کلنې ډول د (255,450,000) میلیونه افغانیو په اندازه عواید ورڅخه ترلاسه کیږی چې دغه یو لوی رقم دی د انارو د محصول څخه ددی ولایت لپاره. که څه هم اوس ددی ولایت انار په مستقیم ډول د کندهار ولایت په نامه د هیواد څخه بهر ته صادریږی. ددی ولایت د انارو د حاصلاتو د کیفیت او کمیت د حالت د ښووالی او لوړولو لپاره د اسبابو، وسایلو او دهقانانو د وضعیت لوړولو پروګرامونه جوړ شی او د بزګرانو د تشویق او د محصولاتو لپاره مناسب بازار برابرولو هڅی وشی. په هغه صورت کې د خصوصی سکتور د انارو په برخه د پانګونی ته لیوالتیا پیداکړی او په دی برخه کې پانګونه وکړی نو کولای شو چې دغه محصول د یو بهترین محصلاتی ځنځیر په توګه د هیواد په سطحه خلکو ته کار د زمینی د برابرولو سبب شی او ددی لاری ډیرو خلګو ته د کار زمینه مساعده شی.

ددی لپاره چې د زابل ولایت د انارو د محصول څخه ښه او پرځای ګټه واخیستل او دغه محصول نور هم پراخ شی او ددی ترڅنګ د د بزګرانو د عوایدو د زیاتیدو سبب شی نو باید دلته د انارو د پروسس او بسته بندی یوه فابریکه جوړه شی چې حداقل په یوه ورځ کې د (3)متریک ټنه انارو د پروسس او بسته بندی د ظرفیت ولری چې په دی سره کولای شو ډیرو نارینه او ښځینه وو ته د کار زمینه برابره شی چې لږ تر لږه (25000) تنه به ورسره په کار وګمارل شی او د کار زمینه به ورته برابره شی.

6 - غوښې او شیدو د تولید فارمونه جوړول:

د زابل ولایت ډیری اوسیدونکی خپل د اړتیا وړ غوښه او شیدی په محلی شکل د مالداری د ساتنی د لاری په لاس راوړی چې اوس فعلاً په یاد ولایت کې د خوسکی د روزنی ۱۲ فارمونه شته چې ټول ټال په یوه وخت کې د ۴۳۰ خوسکیو د روزنی او چاغوالی ظرفیت لری ددی تر څنګ د ۳۰۰،۰۰۰ په شاوخوا کې محلی غواګانی، ۴۰۰،۰۰۰ ترکی پسونه او د ۲۵۰،۰۰۰ په اندازه محلي وزي ددی ولایت په کلیو او بانډو کې په عنعنوی ډول د خلګو لخوا روزل او ساتل کیږی چې د غوښی، شیدو او نورو حیوانی محصولاتو د تولید مهمه سرچینه ده د زیاتو وګړو د عوایدو د ترلاسه کولو منبع هم ګڼل کیږی

په زابل ولایت کې د چرګانو د روزنی او د غوښی د تولید فارمونه په تجارتی بڼه اوس تازه شروع شوی دی په یاد ولایت کې د چرګانو د روزنی او د غوښی د تولید په برخه کې د کوچنیو او لویو مقیاسو په بڼه د پانګونی ښه فرصتونه شته

د کرهنې او مالداری ریاست د معلوماتو په اساس په زابل کې د چرګانو د روزنی او غوښی او هګی د تولید ۱۲ فارمونه فعاله دی چې د ۵۰۰ څخه تر ۵۰۰۰ قطعو د تولید ظرفیت لری ددی تر څنګ چرګانو د هګیو او غوښی د تولید کوچنی فارمونه هم شته چې عمدتآ د کور د ښځو لخوا یی روزنه کیږی او مالکانی یی ښځی دی چې په ډیره لږه اندازه د مارکیټ غوښتنه پوره کولای شی.

پورته ارقاموته په کتو او د تیرو تجربو په نظر کی نیولو سره د خوسکی او چرګانو د غوښی د تولید په برخه په یاد ولایت کې د پانګونی سره ډیر فرصتونه شته که چیرته په دی برخه کې د خصوصی سکتور او دولت لخوا پانګونه وشی نو کولای شو چې د یو طرفه خلګو د عوایدو په ډیریدو کې مرسته وکړو او د بله طرفه خلګو ته د کار زمینه مساعده شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وچي میوی د پروسس او بسته بندی د مرکز جوړول:

زابل ولایت په کلنی ډول د (11200) ټنه په اندازه بادام داخلی او بهرنیو بازارنو ته صادیروی او ددی تر څنګ انځر او کشمیش (انګور) د وچی میوی د تولید مهم محصول دی چې ددغه دری تولیدی محصولاتو شتون د پانګونی د جلب او د وچوی میوی د پروسس، بسته بندی او خرڅلاوو لپاره ښه فرصت کیدلی شی او پانګوال کولای چې په دی برخو کې بانګونه وکړی چې دغه کار د باغداری د پراختیا او د بزګزانو د تشویق سبب کیږی چې ددی ولایت د خلګو د ژوندی د سطحی د لوړیدو او د هغو د عوایدو د زیاتیدو سبب کیږی.

د وچی میوی د پروسس او بسته بندی د مرکز دغه میوی ته د صادریدو د جواز د خیستو د زمینی برابرول کولی داخلی او بهرنیو بازارنو ته د وچی میوی د صادیراتو د زیاتیدو سبب شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنې سکټور

د سکټور په هکله لنډ معلومات:

د هیواد په کچه د پوهني سکتور له مهمو او کلیدي سکتورونو څخه شمیرل کیږي چې د راتلونکي نسلونو په روزنه کي رغنده رول لوبوي، د پوهني په سکتور کي د پوهني ریاست، د پوهنتون ریاست، د اطلاعاتو او کلتور ریاست، د سپورت او بدني روزني آمریت، د ښخو چارو ریاست، د چاپریال ساتني ریاست د UNICEF او UNESCO موسسې شامل دي. همدارنګه د پوهني سکټور راتلونکي نسلونه د بریالیتوب او کامیابی په لور سوق کوي، د زابل ولایت د پوهنی سکتور د پخوا په پرتله په خپلو کارونو کې ډیر بریالی ثابت شوی چې دا مهال ډیر زابلیان د زابل په مرکز او ولسوالیو کې ښوونځیو ته ځي او درسونه وایی، ښوونکي او نور پرسونل په خپلو دندو بوخت دي له دی جملی څخه لومړی د زابل ولایت دپوهنی ریاست په لنډ ډول درته تشریح کوو، دپوهنی ریاست پنځه ښوونیزی برنامی لری او په تشکیل کې (۲۵۲) بابه ښوونیز مرکزونه او (۹) بابه دسواد زده کړې فعال کورسونه لري. لدې جملې څخه (۱۹۲) بابه فعال او (٦٠) بابه د ځینو ستونزو له وجهی غیر فعال دی چې برنامه واره معلومات یې په لاندې ډول وړاندی کیږی.

د عمومي زده کړو برنامه:

د عمومي زده کړو برنامه په خپل تشکیل کې (۲۲٦) بابه ښوونځی لري، د یادو ښوونځیو له جملې څخه(۱۷۷) بابه ښوونځي په مرکز او ولسوالیو کې د زده کوونکو پرمخ پرانیستل سویدی او پاته (۴۹) بابه ښوونځي د ځینو ستونزو له وجهي تر اوسه پوري غیر فعاله دي.

د پورته (۱۷۷) بابه فعال ښوونځیو له جملې څخه (۱۱۲) بابه لومړنی ښوونځی، (۳۲) بابه منځنی ښوونځی او (۳۳) بابه لیسه ښوونځی فعاله دي په یادو فعاله ښوونځیو کی (٦۴۷۰۹) تنه نارینه او (۱٦۱۷۰) تنه ښځینه زده کوونکی په دوامداره شکل د(٦٦۷) تنه رسمی او (۸۳۲) تنه قراردادی ښوونکو له لوری په زده کړه بوخت دی.

همدارنګه په تیرو څو کلنو کې په ښوونځیو کې د نارینه او ښځینه زده کوونکو د شمولیت کچه په بې ساري توګه ډیره شوی ده له ۱۳۹۴ه ش کال څخه تر ۱۳۹۸ه ش کال پوري په نوموړو ښوونځیو کې زیات شمیر زده کوونکې جذب شوي دي چې شمیر یې (۵۲٦۲۳) تنو ته رسیږي، چې له دې جملې څخه (۴۰۱۵۸) تنه نارینه زده کوونکي او (۱۲۴٦۵) ښځینه زده کوونکي دی چې په ښوونځیو کې ددې پراخې شمولیت کچې په نتیجه کې له (۱۳۹۴ه ش) کال څخه بیا تر (۱۳۹۸ه ش) کال پوري د ۱۲ ټولګی څخه د فارغانو شمیر (۲۷۹۱) تنو ته رسیږي ، چې له جملې څخه د نارینه فارغینو شمیر (۲۴۳۱) تنه دی او د ښځینه فارغینو شمیر (۲۵۹) تنه دی چې دا د زابل ولایت لپاره په ښوونیزه برخه کې یوه لویه لاسته راوړنه ده.

د اسلامي زده کړو برنامه:

د اسلامي زده کړو برنامه په خپل تشکیل کې (۱۷) بابه د اسلامي زده کړو ښوونیز مرکزونه لری، دیادو ښوونیزو مرکزونو له جملې څخه(۸) بابه په مرکز او ولسوالیو کې د زده کوونکو پرمخ فعال او پاته (۹) بابه د ځینو ستونزو له وجهي تر اوسه پوري غیر فعاله دي.

د پورته (۸) بابه فعال اسلامي ښوونیزو مرکزونو له جملې څخه (۲) بابه دارالحفاظونه، (۵) بابه مدرسې او (۱) باب دارالعلوم فعاله دی، په یادو فعاله اسلامي ښوونیزو مرکزونو کی (۲۲۳۷) تنه نارینه او (۸۰۲) تنه ښځینه زده کوونکی په دوامداره شکل د(۲۳) تنه رسمی او (۲٦) تنه قراردادی ښوونکو له لوری په زده کړه بوخت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښوونکو د روزنې (تربیه معلم) برنامه:

دښوونکو دروزنې برنامه د پوهنې ریاست له پنځو برنامو څخه یوه برنامه ده چې په خپل تشکیل کې (۳) بابه ښوونیز مرکزونه لري، دیادو مرکزونو له جملې څخه(۱) بابه دارالمعلیمن په مرکز قلات او دوه بابه حمایوي مرکزونه په شاه جوی او شنکی ولسوالیو کې دمحصلینو پرمخ پرانیستل سویدی.

په پورته (۳) بابه فعال ښوونیزو مرکزونو کې (۱۰۴) تنه نارینه او (۱۰۰) تنه ښځینه محصلین په دوامداره شکل د(۲۴) تنه رسمی ښوونکو له لوری په زده کړه بوخت دی.

دسواد زده کړې برنامه:

دسواد زده کړې برنامه په خپل تشکیل کې (۹) بابه کورسونه لري، یاد کورسونو په مرکز او ولسوالیو کې دزده کوونکو پرمخ پرانیستل سویدی، په ذکر سوی(۹) بابه فعال کورسونو کې (۱۰۹) تنه نارینه او (۲٦) تنه ښځینه زده کوونکی په دوامداره شکل د(۹) تنه رسمی ښوونکو له لوری په زده کړه بوخت دی.

دتخنیکی او مسلکی زده کړو برنامه:

دتخنیکی او مسلکی زده کړو برنامه چې مخکې د پوهنې ریاست له برنامو څخه یوه برنامه وه اوس په مستقیل ډول ښوونیز فعالیتونه مخته وړی، په خپل تشکیل کې (٦) بابه دتخنیکی و مسلکی زده کړو ښوونیز مرکزونه لري، دیادو مرکزونو له جملې څخه(۴) بابه په مرکز او ولسوالیو کې دزده کوونکو پرمخ پرانیستل سویدی او پاته (۲) بابه دتخنیکی ومسلکی زده کړو ښوونیز مرکزونه د ځینو ستونزو له وجهې تر اوسه پوری غیر فعاله دی.

دپورته (۴) بابه فعال ښوونیز مرکزونو له جملې څخه (۲) بابه لیسه، (۲) بابه انستیتونوته فعاله دی په یادو فعاله ښوونیزو مرکزونو کې (۳۰۰) تنه نارینه محصلین په دوامداره شکل د(۱۳) تنه رسمی او (٦) تنه قراردادی ښوونکو له لوری زده کړې کوی.

د زابل ولایت لپاره یوه بله ستره لاسته راوړنه د زابل پوهنتون تاسیس دی چې په ۱۳۹۵ لمریز کال کې افتتاح شو. دا پوهنتون هغوځوانانو ته چې ترډې وړاندې یې دهیواد په نورو پوهنتونونو کې یا دکور څخه دلیرې والی له امله لوړې زده کړې نشوی تر سره کولای دتحصیل دبشپړولو لپاره یونبه فرصت دی، د زابل په دولتې پوهنتون کې (۱۲۳) تنه محصلین لوړې زده کړې کوی چې (۷) تنې یې اناث تشکیولې. دزابل پوهنتون داستاذانو شمیر (۱۲) تنه دی تر اوسه پوری ښځینه استاذان نلری.

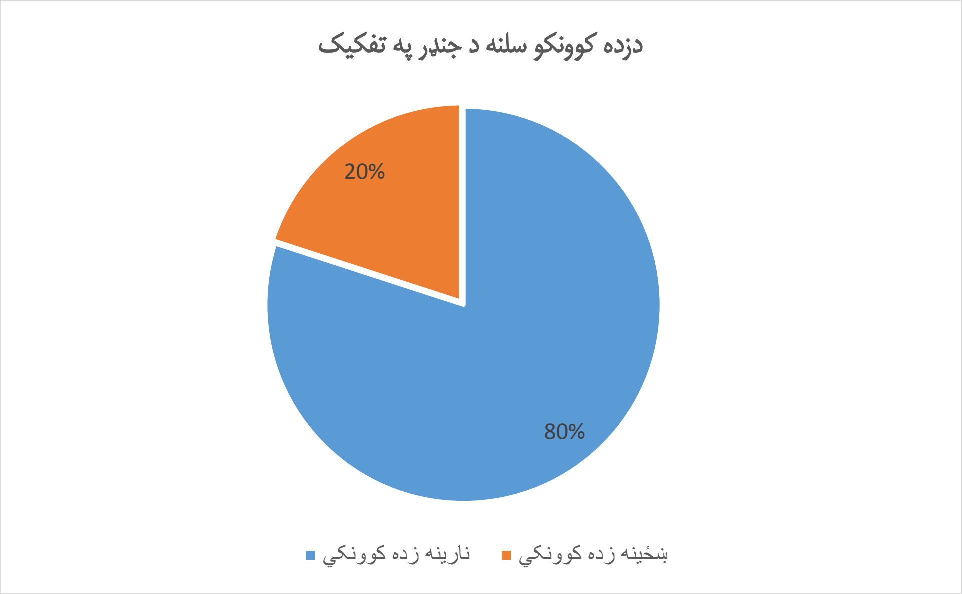

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتي او خصوصي ښوونځی:

د زابل په ولایت کی د ښوونې او روزنی کیفیت دپخوا په پرتله ډیر ښه شوی دی چې دتیر په پرتله زده کړو ته چې دهر وګړي اساسي حق دی دوګړو دلاسی رسی سلنه ډیره شوې ده او دزابل ولسونه دیاد ولایت په مربوطاتو کی لومړنیو، منځنیو او ثانوی زده کړو ته لاس رسی لری چې په لاندی جدول کی تری یادونه شوی ده .

دزابل په ولایت کی دلومړنیو، منځنیو او لیسو شمیر

د لومړنیو ښوونځیو شمیر	د منځنیو ښوونځیو شمیر	د لیسو شمیر
۱۱۲	۳۲	۳۳

همدارنګه دزابل ولایت په مربوطاتو کی دپوهنې په ډګر کی په لاندی جدول کی ذکر شوی ښوونیز مرکزونه او دینی مدرسی هم شتون لری

دلیک لوست دولتی او غیردولتی کورسونه	چټکو زده کړو ښوونتونونه	کلیوال مرکزونه	دشپې لیسی	دښوونکی دروزنی ښوونتونونه	دارالعلوم	دارالحفاظ	مدرسی
۹	۱۵	۲۵	۱	۳	۱	۲	۵

د پوهنې ریاست اړوند له (۱۳۹۴ه ش) کال څخه تر (۱۳۹۸ه ش) کال پوری نوي جذب شوي زده کوونکي

شماره	کال	هلکان	نجوني	د نویو جذب شویو زده کوونکو مجموعه
1	۱۳۹۴	۶۳۴۱	۲۴۱۲	۸۷۵۳
2	۱۳۹۵	۴۷۷۳	۱۶۰۹	۶۳۸۲
3	۱۳۹۶	۵۲۲۱	۱۸۷۹	۷۱۰۰
4	۱۳۹۷	۱۴۰۲۹	۴۳۱۵	۱۸۳۴۴
5	۱۳۹۸	۹۷۹۴	۲۲۵۰	۱۲۰۴۴

د پوهنې ریاست اړوند د (۱۳۹۴ه ش) څخه تر (۱۳۹۸ ه ش) کال پوري د دوولسم ټولګې څخه د فارغینو جدول

شماره	فراغت کال	هلکان	نجوني	د فارغ شویو زده کوونکو مجموعه
1	۱۳۹۴	۲۹۲	۳۲	۴۲۴
2	۱۳۹۵	۳۹۴	۲۶	۴۲۰
3	۱۳۹۶	۴۵۳	۶۰	۵۱۳
4	۱۳۹۷	۵۸۸	۷۰	۶۵۹
5	۱۳۹۸	۷۰۴	۷۱	۷۷۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خصوصي ښوونځیو د زده کوونکو او ښوونکو په اړه معلومات:

شماره	د ښوونځي نوم	د ښوونځي ډول	د زده کوونکو شمیر		د ښوونکو شمیر	
			نارینه	ښځینه	نارینه	ښځینه
۱	د ترنک خصوصي ښوونځی	ذکور	۳۷۲	۵۴	۲۰	۰
۲	د نازو انا خصوصي ښوونځی	ذکور	۸۶	۲۳	۸	۰
۳	د زابل شاجوی خصوصي ښوونځی	ذکور	۱۴۵	۰	۶	۰
۴	نیاز گل وزیری خصوصی ښوونځی	ذکور	۶۳	۱۶	۵	۰

دولتی او خصوصی پوهنتونه:

د زابل ولایت دولتي د لوړو زده کړو موسسه چې د میرویس خان نیکه د لوړو زده کړو موسسی په نوم یادیږی په ۱۳۹۵ کال کې په فعالیت شروع کړی د لوړو زده کړو په دغه موسسه کې تر اوسه یوازی د تعلیم او تربیی پوهنځی شته او نوری فعاله پوهنځی نه لری دغه موسسه تر اوسه خپل د زده کړی تعمیر نه لری او د بلی اداری په ودانی کې خپل فعالیت کوی. په زابل کې تر اوسه کوم خصوصی پوهنتون ندی فعاله شوی تر څو ښوونځیو نوی فارغ کیدونکی زده کووونکی پکی لوړی زده کړی وکړی.

د میرویس خان نیکه زابل د لوړو زده کړو د موسسی د معلوماتو جدول:

شماره	دپوهنځی نوم	دمحصلینون شمیر		داستادانو تعداد		د استادانو د زده کړی کچه			د فارغینو شمیر	
		نارینه	ښځینه	نارینه	نارینه	لیسانس	ماستر	دوکتورا	نارینه	ښځینه
۱	تعلیم او تربیه	370	11	20	0	17	3	0	0	0

د جنسیت په تفکیک د زده کړیالانو سلنه:

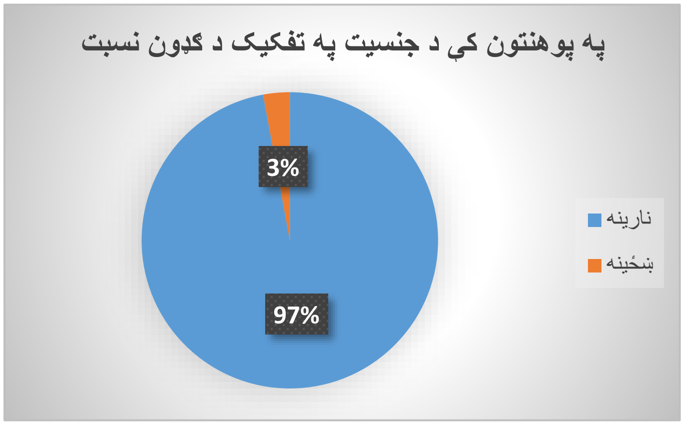

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسنیو فعالیتونه:

رسنۍ په هیواد کې د ولسونو او دولت ترمینځ دیو پل حیثیت لری دولس غړ تر دولت او حکومت او دحکومت پیغام تر ولسه رسوی په تیرو دوه لسیزو کی رسنیو دولسواکی او ډیموکراسی په پلی کولو کی رغنده رول لوبولی، دیادونی وړ ده چې دزابل په مربوطاتو کی ۷ غړیزی او انځوریزی رسنۍ شتون لری چې ټولی رسنی د FM په مختلفو فریکوینس یو سره خپرونی کوی چې په لاندی جدول کی درسنیو دمعلومات به اړه یادونه شوی. دیادونی وړ ده چې دمګړی په زابل کی دملی رادیو تلویزیون په ګډون ۷ راډیوګانی دخپرونی په برخه کی فعالیت کوی.

شمیره	د رسنی نوم	موقعیت	حالت
۱	ملی رادیو تلویزیون	مرکز قلات	فعال
۲	تعلیم الاسلام رادیو	مرکز قلات	فعال
۳	قلات غږ راډیو	مرکز قلات	فعال
۴	ښکلا رادیو	مرکز قلات	فعال
۵	ترنک راډیو	مرکز قلات	فعال
۶	سور غر رادیو	شاه جوی ولسوالی	فعال
۷	شیخ متی رادیو	مرکز قلات	فعال

سپورټ او بدنی روزنه

شمېره	د فدراسیون نوم	د فعاله کلبونو شمېر	په منځني ډول د ورزشکارانو ټولټال شمېر
1	فوټبال	40	640
2	واليبال	20	240
3	سیمه ییز غیږ/کشتي یا بل کورش	12	600
4	کونګ فو	1	60
5	کاراته	3	150
6	ووشو	7	700
7	اندام روزنه	2	400
8	کیک بوکسنګ	3	350
9	جمناستیک	1	30
10	څغاسته	1	20

(c) ketabton.com: The Digital Library

11	بایسکل چلول	1	70	د زابل ولایت
12	کرکټ	91	1365	
13	فول رزم	1	60	

دورزش امریت سره د سپورت او المپیک دعمومی کمیټی داصولو مطابق مختلف ورزشی ریشتی ثبت او راجستر شوی دی چی عملاٌ دزابل ولایت په مربوطاتو کی دورزش په برخه کی کړنی ترسره کوی چی په لاندی جدولونو کی یی معلومات ثبت شوی

پوهني سکتور انکشافی بودجه، عواید او پانګونی د فرصتونو تحلیل:

پوهنې سکتور د مخکینی کلنی پرمختیایي بودیجي لګښت(لړترلړه د تیرو دریو) کلونو لپاره

ګڼه	سکتور	اداره	کال	راغلي انکشافی بودجه	مصرف شوي انکشافی بودجه	د مصرف شوي انکشافی بودجي سلنه
۱	د پوهنې سکتور	د پوهنی ریاست	1395	9288363	9018559	97.09524703%
			1396	18145528	16401585	90.38913059%
			1397	22665279	22663395	99.99168773%
			1398	7318555	6915960	94.49898238%
		سپورټ آمریت	1396	34000000	0	0%
		چاپیریال ساتنی ریاست	1397	30000	0	0%
		تولټال		91447725	54999499	

د پو هنې سکتور اړوند پورته ذکر شویو ادارو ته په تیرو څو کلونو کې دغه ذکر شوی انکشافی بودجه راغلې وه چې د هغو د جملې څخه پوهنی ریاست خپله راغلی انکشافی بودجه مصرف کړی ده او د سپورټ آمریت او د چاپیریال ساتنی ریاست نه دی توندلی چې خپله ورکړل شوی بودجه په مصرف ورسوی.

د پو هنې سکتور د تیرو څو کلونو عواید

ګڼه	سکتور	اداره	کال	را ټول شوی عواید	دعوایدو سرچینې

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱	پوهنه	د پوهنی ریاست	1396	92286	دتصديق نامو فيس
			1397	1760730	دخصوصی ښوونځيو دجوازونو ،تصديق نامو دبيا راگرځيدو فيس
			1398	677771	دخصوصی ښوونځيو دجوازونو ،تصديق نامو دبيا راگرځيدو فيس
		د سپورټ آمريت	1396	5000	د کلبونو جوازونه
			1397	6000	د کلبونو جوازونه
			1398	7000	د کلبونو جوازونه
		چاپيريال ساتنی رياست	1398	8000	ساختمانی او لوجيستکی شرکتونو ته جوازونه ورکول
		ټولټال راټول شوی عواید		2556787	

د پوهنی سکتور په برخه کې د پانگونی د فرصتونو تحليل:

1 - د پوهنی په برخه کې د خصوصی سکتور پانگونه:

په زابل ولايت کې د پوهنی په برخه تر اوسه په هغه اندازه چې لازمه ده او ورته اړتيا ده د خصوصی سکتور لخوا د پوهنی په برخه کې لازمه پانگونه نده شوی او نه هم ورته پاملرنه شوی ده ولی بيا هم اوس فعلآ دوه خصوصی ابتدايئه او يو مځنې ښوونځي په قلات ښار کې فعاليت کوی او ددی تر څنگ يو ابتدائيه ښوونځی په شاجوی ولسوالی کې فعاليت کوی دغه ښوونځي چې اوس نوي فعاله شوی دی د ظرفيت، کيفيت او کميت له اړخه پوره ندی سمبال تر څنگ يو څو د گوتو په شمار د په تيټ کيفيت او ظرفيت سره د انگليسی ژبی او کمپيوټر مرکزونه د ساينسی مضامينو سنټرونه شته او ددی رت څنک يو د نيمه عالی زده کړو خصوصی انستيتوت فعاله دی چی هغه هم د ظرفيت، کيفيت او امکاناتو له اړخه په ټيټه سطحه کې قرار لری او ددی ترڅنگ نوری ستونزی هم لری چې د زده کړی ددی مرکزنو د ظرفيت لوړالی کيفيت د ښووالی لپاره بايد ددغه ښوونيزو مرکزونو مالکان نور ډير کار وکړی لکه مسلکی او تجربه لرونکي استادان استخدام کړی د هغوی د ظرفيت لوړ کړی همدارنگه د زده کوونکې لپاره مناسب درسي چاپيريال برابرکړی او زده کوونکو ته ټول درسي امکانات اماده کړی تر څو خلک و هڅول شی چې خپل اولادونه ښخصی ښوونيزو مرکزونو ته د زده کړی او تعليم لپاره وليږی متاسفانه چې ځينی ددغو ښوونيزو مرکزونو څخه اوس د مالی ستونزو او ننگونو سره مخامخ دی او د هغو د تړلکيدو امکان ترډير شته نو حکومت او نور سوداگر بايد د هغوی مرستی ته را ودانگی او دهغوی سره په مالي، تخنيکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او نورو برخو کې مرسته وکړي تر څو دغه ښوونيز مرکزونه او سنټرونه په خپلو پښو ودريږی او پرمختګ وکړی او نور پانګوال ودی ته وهڅيږی تر څو په دی برخه کې پانګونه وکړی.

2 - د پوهنې په برخه کې د سرمايه ګزاری فرصتونه:

زابل يو د افغانستان د وروسته پاتی او جنګ ځپليو ولاياتو د جملې څخه شميرل کيږی او ددې ولايت خلکو ته په هغه اندازه چې پکار ده په يوه برخه کې هم کار ندی شوی لکه د کرهنې، روغتيا، اقتصادی پراختيا او پوهنی په برخه کې، او به يادو برخو کې د دولتی سکتور تر څنګ د خصوصی سکتور لپاره د پانګونی ښه فرصتونه شتون لری د پوهنې په برخه کې ډيره زياته ښه د پانګونی فرصت شته چې بايد ورڅخه استفاده وشی ځکه دلته په هغه اندازه چې پکار ده د دولت لخوا د پوهنی برخی ته لازمه پاملرنه نده شوی لکه په ښوونځيو کې د استادانو او زده کوونکو د ظرفيت ټيټوالی او د پوره امکاناتو تجهيزاتو نشتون او ځينی نوری ننګونی او دی ته په کتو سره ډير خلګ اوس دی ته ليواله دی تر څو دلته به معيار باندی برابر ښوونځي او د زده کړی مرکزونه فعال شی لکه خصوصی ابتدائيه، منځنې ښوونځي، د کانکور د امادګې مرکزونه، ساينسی مضامينو، دينی مضامينو سنټرونه، د انګليسی ژبی او کمپيوټر د زده کړی ښوونيز سټندرډ سنټروونه شخصی نيمه عالی او عالی د لوړو زده کړو موسسی او داسی نور. که په پورته ذکر شويو برخو کې د خصوصی سکتور لخوا پانګونه وشی او ورته توجو وشی نو دلته زيات شمير خلک سته چې غواړی اودلادونه يی به لوړ کيمفيت سره زده کړی وکړی او د هيواد په راتلوونکی خپل رغنده رول ولوبوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعامي روغتيا سکتور

د سکتور په هکله لنډ مالومات

دزابل دعامی روغتیا ریاست چی دافغانستان اسلامی جهوری دولت داتو ستکورونو له جملی څخه یو مهم او ارزښت لرونکی ستکور دی ، په نوموړی سکتور کی یواځی او یواځی د عامی روغتیا ریاست شتون لری اونوری اداری په یاد سکتورکی شتون نلری یواځینی واحد سکتور دی چی په خپله کاری برخه کی روغتیایی خدمات وړاندی کوی چی د زابل د روغتیا ریاست چی له ډیرو کلنو څخه راهیسی د زابل د اوسیدونکو لپاره روغتیایی خدمات وړاندی کوی چی په نمونه ډول د لاندی فعالیتونو نومونه اخیستل کیږي.

- دتغذي حالت ښه کول
- اولیه روغتیایی خدمات په عادلانه او مساوی ډول خلکوته رسول
- دمور او ماشوم دمړینی کچه کمول
-دپولیو ویروس له منځه وړل
- دمعافیت په برخه کی په وړیا ډول د واکسین خدمات عرضه کول
- د معلول کسانو سره مرسته کول
- محبوسینوته اولیه خدمات عرضه کول

روغتیایي خدمتونو ته لاسرسی

بنستیزو روغتیایي مرکزونو(BHC) ته د ښځو او نرانو لاسرسی

په زابل ولایت کی ټول (58) روغتیایی مرکزونه شتون لری چی د هغه له جملی 9 بنسټیز روغتیایی مرکزونه،7 جامع روغتیایی مرکزونه،35 فرعی روغتیایی مرکزونه، 4 گرځنده روغتیایی ټیمونه، 1 ولایتی روغتون ، 1 OPTC او یو هم HCS دی. په ټول ولایت کی تقریباً (۷۰٪) خلک لومړنیو روغتیایی خدمتونو ته لاس رسی لری او یواځي (٪ ۳۰) وگړی روغتیایی خدماتو ته لاس رسی نلری اویا هم د روغتیایی مرکزونو څخه په لری واټن کی قرار لری اوجغرافیوی موانع لری د تیر کال په جریان کې په زابل ولایت کې د مسلکی قابلو په مرسته په روغتیایی مرکزنو کې (۱۰۸۸۷) زیږونونه ترسره شوی دي همدارنگه (۱۷۴۴۶) میندو د زیږون څخه مخکی خدمتونو ته لاس رسی پیداکړی دي د عامی روغتیا ریاست د معلوماتو په اساس په تیر کال کې د میندو د مړنی کڅه صفر او د ماشومانو د مړینی کڅه ۰،۴۶ فیصده وه.

۱- د ولایت په سطحه بنستیز روغتیایی مرکزونه(BHCs)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولایت په سطحه دبنسټیزو روغتیایی مرکزونو شمیر په لاندی جدول کی خلاصه شوی ده.

ګڼ	د روغتیایی مرکز نوم	تر پوښښ لاندی نفوس	تمویل کننده	تطبیق کننده	کلی	ولسوالی
1	جلدک	6000	WB	SDO	جلدک	ترنک جلدک
2	نوبهار	9458		SDO	نوبهار	نوبهار
3	باغ	8000	WB	SDO	باغ	ارغنداب
4	سایګز	8000	WB	SDO	سایګز	ارغنداب
5	څنځیر	10000	WB	SDO	څنځیر	شملزايي
6	داېچوپان	21292	WB	SDO	داېچوپان	داېچوپان
7	تکیر	1829	WB	SDO	تکیر	میزان
8	خاکیران	12258	WB	SDO	خاکیران	خاک افغان
9	سولان	9000	WB	SDO	سولان	خاک افغان

۲- د ولایت په سطحه جامع روغتیایي مرکزونه(CHC)

د زابل ولایت په سطحه ټول اووه (۷) بابه جامع روغتیایي مرکزونه فعال دی چې معلومات یی په لاندی جدول کې ترتیب شویدی.

ګڼ	د روغتیایي مرکز نوم	تر پوښښ لاندی نفوس	ملاتړ کوونکی	تطبیق کوونکی	کلی	ولسوالی
1	شهرصفا	7000	WB	SDO	شهرصفا	ترنک جلدک
2	ارغنداب	10373	WB	SDO	ارغنداب	ارغنداب
3	شملزايي	12000	WB	SDO	شملزايي	شملزايي
4	اتغر	7000	WB	SDO	اتغر	اتغر
5	میزان	7000	WB	SDO	میزان	میزان
6	شینکي	8200	WB	SDO	شینکي	شینکي
7	سیوری	8200	WB	SDO	سیوری	سیوری

۳- فرعی روعتیایی مرکزونه(SC):

د زابل ولایت په سطحه د فرعی روعتیایی مرکزونو شمیر په لاندی جدول کې ترتیب شوی ده.

ګڼ	د روغتیایی مرکز نوم	تر پوښښ لاندی نفوس	تمویل کوونکی	تطبیق کوونکی	کلی	ولسوالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

قلات	اومکی	SDO	WB	2000	اومکی	1
قلات	نوخیز	ARCS	QRCS	4500	نوخیز	2
قلات	باکورزایی	SDO	WB	4000	باکورزایی	3
قلات	سپینه غبرګه	SDO	WB	3000	سپینه غبرګه	4
قلات	شیخ متی	SDO	WB	3200	شیخ متی	5
قلات	سینک	SDO	WB	5000	سینک	6
قلات	قلات	MOPH	UNICEF	23468	قلات	7
قلات	نورک	SDO	WB	11709	نورک	8
قلات	زندان	SDO	WB	2000	زندان	9
قلات	جارو الله	SDO	ICRC	6100	جارو الله	10
قلات	ARCs	SDO	WB	25109	ARCs	11
شاجوی	DH	SDO	WB	25000	DH	12
شاجوی	چینو	SDO	WB	7000	چینو	13
شاجوی	شوبار	SDO	WB	7000	شوبار	14
شاجوی	برج	SDO	WB	4000	برج	15
شاجوی	زرګران	WHO	WHO	8000	زرګران	16
شاجوی	خاکه	SDO	QRCS	9000	خاکه	17
شاجوی	باغتو	SDO	WB	3000	باغتو	18
ترنک جلدک	شوخک	SDO	WB	2000	شوخک	19
ترنک جلدک	غشی رباط	SDO	WB	2571	غشی رباط	20
نوبهار	لوړکی	SDO	WB	4729	لوړکی	21
ارغنداب	سردره	SDO	WB	8000	سردره	22
شملزایی	لوی کلی	SDO	WB	5016	لوی کلی	23
دایچوپان	مره	SDO	WB	10000	مره	24
دایچوپان	چلاکور	SDO	WB	10000	چلاکور	25
میزان	بایزی	SDO	WB	7000	بایزی	26
میزان	تاخوم	ARCS	QRCS		تاخوم	27
میزان	ارغسو	SDO	WB	1900	ارغسو	28
میزان	پیتاو	SDO	WB	1828	پیتاو	29
میزان	شینکان	SDO	WB	1829	شینکان	30
شینکی	بولان	SDO	WB	2000	بولان	31

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینکی	روغنی	SDO	WB	3154	روغنی	32
شینکی	دیوالک	SDO	WB	2880	دیوالک	33
خاک افغان	ځنګلی	ARCS	QRCS		ځنګلی	34
خاک افغان	کاژک	SDO	WB	4000	کاژک	35

4- ګرځنده روغتیایي ټیمونه (MHT):

ولسوالی	کلی	تطبیق کننده	تمویل کننده	تر پوښښ لاندی نفوس	د روغتیایي مرکز نوم	ګڼه
قلات	قلات مرکز	WHO	WHO	8000	قلات	1
شاجوی	سلیمانزی	SDO	World bank	4456	سلیمانزی	2
شاجوی	جعفر	SDO	WB	4000	جعفر	3
شاجوی	یخ آب	MOPH	UNICEF	29893	یخ آب	4

۲- د روغتیایي استیاوو لنډیز:

په زابل ولایت کی تولټال 58 روغتیایي مرکزونه شتون لری چی بشپړ معلومات یې په مخکینی جدول کی وراندی شول ، او لنډ معلومات یې په لاندی ډول دی.

د زابل ولایت اړوند روغتیایی تسهیلاتو لنډیز		
شمیر	د روغتیایي اسانتیا ډول	ګڼه
1	ولایتی روغتون	1
1	د ولسوالی روغتون (شاجوی)	2
8	بشپړ روغتیایی مرکزونه	3
15	اساسی روغتیایی مرکزونه	4
27	فرعی روغتیایی مرکزونه	5
5	ګرځنده روغتیایی ګروپونه	6
1	نور روغتیایی مرکزونه	7
58	ټوله روغتیایی مرکزونه	
358	د SDO انجو لخوا روغتیایي پوستی	
0	روغتیایی پوستي د ولایتی روغتون	

(c) ketabton.com: The Digital Library

3-د روغتیا د سکتور په برخه خصوصی پانګونه:

په زابل ولایت د روغتیا په برخه کې په لړه اندازه خصوصی پانګونه شوی ده چې د نورو لویو ښارونو په نسبت کمه پانګونه ده، په یاد ولایت کې (۹۴) خصوصی درملتونونه، (۵) د دوا عمده پلورنځي، (۳) شخصی سراپا کلینیکونه، (۱۰) طبی لابراتوارونه فعالیت کوی او یو د طبی علومو انستیتوت فعال دی، ددی ترڅنګ د روغتیا په برخه کې (۳) نادولتی مرستندویه موسسی فعالیت کوی او خلکو ته خدمات وړاندی کوی.

په زابل ولایت کې شته فعال شخصی روغتونونه:

په زابل ولایت کې دوه شخصی روغتونونه فعالیت کوی چې معلومات په لاندی جدول کې وړاندی کیږی.

شمېره	دخصوصی روغتون نوم	لمړنی پانګونه په افغانیو	متخصص داکتران		عمومی داکتران		تعداد نرس		د قابلې شمېر	د بستروني شمېر	کتنې
			نارینه	ښځینه	نارینه	ښځینه	نارینه	ښځینه			
۱	اعتماد روغتون		2	0	0	1	2	2	1	20	
۲	مرغوال		1	0	1	0	2	1	1	20	

د عامې روغتیا سکتور د تیرو کلونو عواید ، انکشافي بودجه او د پانګونې د فرصتونو تحلیل:

1 - د تیرو کلونو انکشافي بودجه:

ګڼه	سکتور	اداره	کال	راغلی بودجه	مصرف شوی بودجه	د مصرف فیصدی
1	د عامې روغتیا سکتور	د عامې روغتیا ریاست	1396	22006939	22006939	**100%**
			1397	6679750	6679750	100%
			1398	0	0	0
ټولټال				28686689	28686689	

د عامې روغتیا ریاست د ګزارش په اساس دغه سکتور په تیرو دوه کلونو کې (28686689) میلیونه افغانی بودجه مصرف کړی ده

2 - د عامې روغتیا سکتور د تیرو کلونو عواید:

ګڼه	سکتور	اداره	کال	راټول شوی عواید	د عوایدو سرچینې

(c) ketabton.com: The Digital Library

1	عامه روغتیا	د عامې روغتیا ریاست	1396	0	
			1397	0	
			1398	4183075	د مریضانو څخه د فیس اخیستل

3 - د روغتیا سکتور په برخه کې د پانګونې د فرصتونو تحلیل:

په زابل ولایت کې د روغتیا په برخه کې شته فرصتونه او ننګونې:

یو د مهمو او اساسي ضرورتونو په نن عصر کې د انسان لپاره روغتیا او د روغتیا امکانات او اسانتیاوې دي چې هر سړی د نړۍ په هر ګوټ کې روغتیا او د روغتیا اړوند امکاناتو او اسانتیاوو ته ضرورت لري چې باید ورته اماده شي نو په دې بنآ په افغانستان کې بلخصوص په زابل کې دغه اړتیا او ضرورت اوس تر هر وخت ډیر زیات محسوسیږي او ورته زیات ضرورت دی چې باید د نننی عصر او امکاناتو او غوښتونو مطابق روغتیایي امکانات خلکو ته د حکومت او همدارنګه د خصوصي سکتور لخوا برابر شي او په دې برخه کې نوره ډیره پانګونه وشي لا زیات کار وشي ځکه په زابل ولایت کې د روغتیا په برخه لکه څرنګه چې لازمه ده نه د حکومت لخوا کار شوی او نه هم خصوصي سکتور په دې برخه کې پانګونه کړې ده بلخصوص د روغتیا د کیفیت د ښووالي او د ددې برخې د ظرفیت د لوړیدو په برخه کې تر ټو خلک حد اقل لومړنیو روغتیایي امکاناتو ته لاس رسی ولري.

په زابل ولایت کې د روغتیا په برخه کې د خصوصي سکتور لخوا تر اوسه په هغه اندازه چې ورته اړتیا ده او د خلګو غوښتنه ده پانګونه نده شوې په دې برخه کې په یاد ولایت کې ښه فرصتونه شته چې باید ورڅخه ګټه واخیستل شي تر څو له یوې خوا د خلګو هغه اساسي ضرورتونه او غوښتنې چې د روغتیا په برخه کې یې لري رفعه شي او همدارنګه سوداګر خپله پانګه دلته په مصرف ورسوي او ګټه یې ترلاسه کړي په زابل کې د روغتیا په برخه کې په دغو لاندې برخو کې د پانګونې فرصتونه شته او ورته اړتیا ده چې ورباندې پانګونه وشي.

لکه: د هیواد او سیمې په سطحه د معیاري او عصري روغتونواو کلینیکونو جوړول او فعاله کول، د عصري او د نني عصر د غوښتونو مطابق د تشخصیه لابراتوارونو جوړول او په هغو کې د مسلکي اشخاصو په دنده ګمارل، د روغتیایي انستیتونو جوړول او په دې برخه کې د نارینه او ښځینه روغتیا پالانو، نرسانو، قابلو او فارمسیستاتو روزل په دنده ددغه مسلکی روزل شویو کسانو ګمارل او د هغوی د ظرفیت او وړتیا څخه د روغتیا په سکتور کې ګټه اخیستل، داچې په زابل کې د خصوصي سکتور خدمتونه ترډیره حده یوازې تر مرکز قلات پورې محدود دي نو باید دغه خدمتونه ټولو ولسوالیو او د ولایت لیرې پرتو سیمو ته غځول شي په لیرې پرتو سسیمو کې هم روغتیایي خدمتونه خلګو ته وړاندې شي ددې ترڅنګ د هغو درملو کیفیت لوړ شي کوم چې دې ولایت ته واردیږي ځکه خلګ د کیفیت درومل غواړي چې متاسفانه دلته نه راوړل کیږي او د ټیټ کیفیت لرونکې درمل د کیفیت لرونکو درملو په نامه خلګو ته ورکول کیږي او ددې سره په ځنګه کې دلته یو بل ښه فرصت او د پانګونې چانس شته چې باید د زابل پانګوال ورڅخه ګټه واخلي هغه دلته د هغو درملو د جوړولو لپاره د فابریکو پرانیستل دي چې امکان لري دلته جوړ شي او خام مواد ورته اماده کیدلی شي او هم ورته اړتیا ډیره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زیربنا او طبعی سرچینو سکتور:

د سکتور په اړه لنډ معلومات

د زيربنا او طبعي سرچينو سکتور د هېواد او منطقې په آبادي او بيا رغونه کې رغنده نقش لوبوي ، په دې سکتور کې دسړکونو ساتنې او څارنې رياست، دترانسپورت مديريت، دکانونو او پطروليم آمريت، د اوبو دتنظيم رياست، دبرښنا رياست، دمخابراتو رياست، د ښارجوړونې او ځمکو رياست او دښاروالی رياست شامل دی چې د هېواد د لويو لارو ډيزاين او جوړول ، په لويو لارو کې تونلونه ، لوړ او لوی پلونه جوړول يې له اساسي دندو څخه شميرل کيږي او همدارنګه د ملي اقتصاد د ودې ، کارموندنې ، بې وزلي د کمښت او خلکو د سوکالی په موخه له طبعي سرچينو څخه مناسبه ګټه اخيستنه يې هم له دندو څخه شميرل کيږي.

سړکونه / لارې:

د ټرانسپورټي زيربناګانو د حفظ او مراقبت له رياست څخه ترلاسه شوي ار قام هغه فعاليتونه ښيي چې د ښار مرکز او ولسواليو ترمنځ د مواصلاتي لارو په برخه کې ترسره شوي دي چې خلکو او دولت ته يې د ټرانسپورټي خدمتونو په برخه کې ګڼ شمير آسانتياوې برابرې کړيدي.

د زابل په ولايت کې د سړکونو د حفظ او مراقبت لپاره د فوايد عامې په چوکاټ کې درې ډوله ميکانيزمونه شتون لري چې په دې کې د لويو لارو ساتنه او څارنه ، د اضطراري او ستراتيژيکو لارو ساتنه او د ولايتي سړکونو ساتنه او څارنه شاملې دي په دې ولايت کې « ۷۰ » سلنه سړکونه په منظم ډول تر ساتنې او څارنې لاندې دي ، خو « ۳۰ » سلنه يې د ناامنې او لريوالي له کبله د ساتنې او څارنې څخه بې برخې پاتې دي .د دې ولايت « ۹۰ » سلنه سړکونه د ولسواليو او ښارونو ترمنځ نښتې دي د زابل ولايت د ښاري او کليوالي سړکونو مجموعه د کيلو متر په حساب په لاندې ډول ښودل کيږي .

شمیره	سړک	د سړک حالت	اندازه په کلومتر
۱	د کابل کندهار لویه لار	اسفالت	۱۷۵ کیلومتر
۲	قلات تر میزانی	اسفالت	۴۲ کیلومتر
۳	قلات تر شینکی	اسفالت	۶۳ کیلومتر

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجموعه	۲۸۰ کيلومتره

د خاكي سړكونو مجموعه د كيلومتري په حساب

شميره	سړک	د سړک حالت	اندازه په کيلومتر
۱	شملزايي تربندره	خاكي	۶۵ کيلومتر
۲	اتغر تر شملزايی	خاكي	۱۰۰ کيلومتر
۳	معروف تر اتغر	خاكي	۴۰ کيلومتر
۴	ارغنداب تر ميزانه	خاكي	۴۸ کيلومتر
۵	دايچوپان تر خاک افغان	خاكي	۷۰ کيلومتر
۶	ارغنداب تر دايجوپان	خاكي	۱۰۰ کيلومتر
۷	شينکی تر شملزايی	خاكي	۴۸ کيلومتر
۸	شاجوی تر ارغنداب	خاكي	۳۵ کيلومتر
مجموعه			۴۲۳ کيلومتر

هوايي ډګرونه :

په زابل ولايت کې يو هوايي ډګر شتون لري چې تر اوسه په مکمل ډول ندی رغول شوی خو بيا هم د نظامي پروازونو لپاره آماده دي او ترينه ګټه اخيستل کيږي دايساف ځواکونو تر ميشتيدا يعنی (۲۰۱۴)کال پوری په زابل کې دری موقتي هوايي ميدانونه وه ،چې يويې دمرکز قلات څخه جنوب لوری ته په (۲۵)کيلومتری کې دسيوری په سيمه کی وو ،دوهم يی دمرکز قلات ښار څخه ختيځ لوری ته په يوه څنډه کی دښار څخه په (۵)کيلومتری کی موقعيت درلودی او دريم يی اوسنی رسمی ميدان چی دقلات ښار څخه شمال اړخ ته دښاری احاطی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره وصل د (۲۰۵)پولی لوا بغل ته پروت دی اوترډیر ه یی امنیت تامین دی او رسیدگی ورته تربل هرځای په ډاډه زړه او امنی فضا کی کیږی دزابل هوایی ډګر تقریبا ټولټال ۴۰۰ جریبه ځمکه کی جوړ شوی دی چی په هغه کی رنوی د ۲ کیلومتره په اوږردوالی ده او آپرون ،ټکسوی وجود لری چی رنوی ،آپرون ،اوټکسوی جغل اندازی شوی او یوازی قیر ته اړتیا لری، دزابل هوایی ډګر دري پوړیزه ودانی لری چی تراوسه یی ابتدایی تسلیمی شوی ده اونهایی تسلیمی یی پاتی ده د یاد هوایی ډګر څلور سره خواوی فینس (سیمی خالدار)سره پوښل شوی دي.

ترانسپورت:

ترانسپورت او ترانزیت چې اصلا د انسانانو او موادو د انتقال لپاره رامنځته شوی د یوممملکت په سوکالتیا او آرمتیا کې مهم رول لري د افغانستان په ملي پرمختیایي تګلاره کې هم یوه منظم او مطلوب ترانسپورت ته رسیدل یو له هغه اهدافو څخه دي چې باید ترلاسه شي. داسې ترانسپورت چې په هغه کې انتقالات او تګ راتګ په ډاډمنه توګه ترسره شي . د ترانسپورت د عمومي مدیریت د معلوماتو له مخې په دې اداره کې د ځمکني ترانسپورت د تنظیم پخواني قانون شته او په مخکني کلونو کې د ترانسپورت پالیسي او مقررات ترتیب شوي دي خو اوس په مرکز کې مسلکي او په کار پوه اشخاص په دې مصروف دي چې د ځمکني ترانسپورت د تنظیم لپاره یو جامع قانون جوړ کړي، خو زابل ولایت په رسمي توګه (۳۷۷۶۴۸) او په حقیقي ډول (۸۰۰۰۰۰) نفوس لرونکی ولایتونو له جملې څخه شمیرل کیږي په مجموعي توګه د مرکز په شمول حتاً د لرې ولسوالیو خلک هم ځمکني ترانسپورت ته لاسرسی لری ، ځکه د پخوا په پرتله په اوسنیو وختونو کې د خلکو اقتصادي وضیعت لږ ښه شویدی نو ځکه اکثره خلګ په کورونو کې موټر لري.

دزابل په ولایت کې موجوده دمسافربری او باربری اتحادیی په لاندې ډول دي:

شماره	د اتحادیې /شرکت نوم	د فعالیت ډول	آدرس	د خدماتو وړاندې کولوساحه
۱	احمد شاه ابدالي ترانسپورت	مسافر بري	قلات	کابل عمومي شهراه
۲	یوسفي ترانسپورت	مسافر بري	قلات	د زابل ولایت ولسوالی
۳	ذید کوهي ترانسپورت	مسافر بري	قلات	د زابل ولایت ولسوالی
۴	اعظمي رانسپورت	باربري	قلات	د زابل ولایت ولسوالی
۵	محمدي رانسپورت	باربري	قلات	کابل عمومي شهراه

د ولایت بریښنا:

یواځې د زابل ولایت په مرکز قلات کې 20KV دیزلي بریښنا چې تقریبا ۴۵۰۰ کورنیو ته بریښنا رسیدلې ده .په زابل ولایت کې د بریښنا سب ستېشنونه شتون نلري او د غزني تر کندهار پوري د 220KV بریښنا رسولو چارې په چټکې سره رواني دي چې د زابل ولایت په مربوطاتو کې یې کار عملا جریان لري او هغه ولسوالیو ته چې د بریښنا په مسیر کې راځي د برق د توزیع لپاره دوه سب ستېښنونه د 20KV په ظرفیت سره جوړیږي چې ځمکې ورته مشخص شویدي، کله چې دغه وارداتي بریښنا د غزني له طرفه کندهار ته لاړشي نو په مسیر کې د شاجوی او شهرصفا په ولسوالیو کې ۲۰۰۰۰ نوي مشترکین اضافه کیږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخابرات او معلوماتی تکنالوژی:

د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوژي سکتور په هېواد کې په ځانګړي توګه د ولایاتو په کچه یو له بنسټیزو ریاستونو څخه شمیرل کیږي چې د اقتصادي ودې په برخه کې حیاتي نقش لري ، د همدې اهمیت له کبله د سکتور د پرمختیا ستراتیژي په برخه کې د یوه ځانګړي سکتور په توګه په نظر کې نیول شوی ، یو عصري مخابراتي سیستم کولای شي له نوښتونو سره یو ځای د یوې قوي الکترونیکي اداري ګټورتوب او د دولتي سکتور روڼوالی همداشان ټولنیز خدمات خلګو ته وړاندی کړي . د زابل ولایت د مخابراتو ریاست اوس فعلا د ُپستی خدمتونو، د کمپیوټر د زده کړی ، انټرنیټي خدمتونو،ُپست بکس خدمتونه او پاسپورټ د توزیع په برخه کې خلګو ته خدمات وړاندی کوی چې ددغه خدماتو څخه یې (1573077)پنځلس لکه درو اویا زره وه اویا افغانی عواید د دولت حساب ته جمع کړی دی.

دُ پست او ُپست بکس خدمتونه:

د مخابراتو ریاست په زابل ولایت کې د پیریدنکو لپاره (۱۰۰۰) شمارې پست بکسونه توزیع او اماده شویدي او یوه پسته خانه فعلا د مخابراتو په ریاست کې فعالیت لري

د پاسپورت خدمتونه:

د ۱۳۹۷ او ۱۳۹۸ کلونو کې د مخابراتو ریاست ُپست مدیریت (۳۸٦۸) جلده پاسپورټونه خلګو ته توزیع کړی دی.

د کمپیوټر د زده کړی مرکز:

د مخابراتو ریاست لخوا خلکو ته د کمپیوټر او انټرنیت د زده کړی مرکز فعاله شوی چې تر دی مهاله د یاد مرکز څخه (۲٦۴) زده کوونکی فارغ شویدی.

د مخابراتی شبکو خدمتونه:

د زابل ولایت په مرکز قلات او اړونده نژدی ساحو پنځه واړه (سلام، روشن،اتصلات،ام تي ان، افغان بیسیم) مخابراتی شبکي فعاله دی او او خلګو ته خدمات وړاندی کوی، په مرکز قلات کې د افغان بیسیم 3G، روشن3G، ام تي ان 3G، سلام (افغان تیلی کام) 3G او اتصلات مخابراتی شبکه 2G انټرنیټی خدمتونه خلګو ته وړاندی کوی د قلات ۹۵ فیصده خلګ سیار تلیفونو او ٪۸۵ وګړی په ښار کې د انټرنیتی خدمتونو څخه ګټه اخلی او ورته لاس رسی لری. د زابل ولایت په نهو(۹) ولسوالیو کې ٪۷۵ وګړی مخابراتی او ٪۵۰ وګړی یی د 2G او 3G انټرنیټي خدمتونو ته لاس رسې لری چې په شاه جوی ولسوالی کې د افغان بیسیم 3G، د روشن، اتصلات، سلام او ام تي ان 2G انټرنیټی خدمتونه شته، په ترنک او جلدک ولسوالی کې د سلام 3G، اتصلات، روشن ، افغان بیسیم 2G خدمتونه، په شینکی ولسوالی کې د افغان بیسیم او سلام 2G خدمتونه او په سیوری، ارغنداب ، کاکړ خاک فغان، میزانه او شملزایی ولسوالیو کې د افغان بیسیم 2G انټر نیټي او مخابراتی خدمتونه فعاله دی یوازی په اټغر او دایچوپان ولسوالیو کې مخابراتی خدمتونه شتون نه لری، او په زابل ولایت په مربوطاتو کې د افغان تلیکام اړوند د نوری فایبر خدمتونه (۲۴) ساعته فعاله وی. په عمومې ډول د مرکز او ولسوالیو په تفکیک مخابراتي خدمتونو او انټرنیټ ته د خلکو لاسرسی په لاندې ډول سره ښودل شویدی

په مرکز کې مخابراتي خدمتونو ته د خلکولاسرسي	په ولسوالیو کې مخابراتي خدمتونو ته د خلکولاسرسي	کې انټرنیټي خدمتونو ته د خلکولاسرسي	ولسوالیو کې انټرنیټي خدمتونو ته د خلکولاسرسي
98%	75%	85%	50%

(c) ketabton.com: The Digital Library

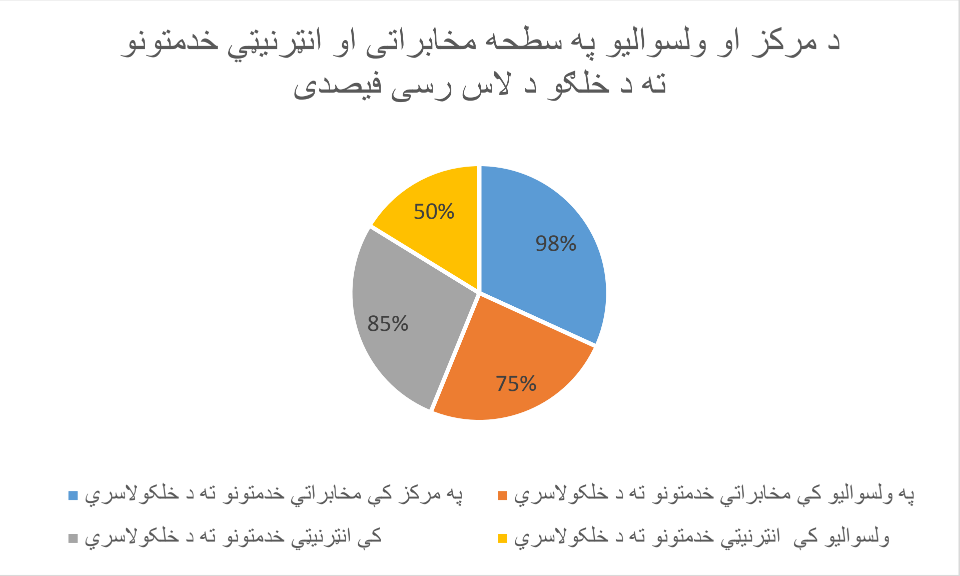

صنعتي فابريکي :

د توليدي صنعتي فابريکو شمير او د فعاليت ډول

د زابل ولايت په مربوطاتو کې (۲) صنعتي او توليدي فابريکې په مختلفو برخو کې فعاليتونه کوي چې يادې فابريکې او شرکتونه د زابل ولايت په مرکز قلات ښار کې فعاليتونه کوي. د يادوني وړده چې يادي فابريکې په لاندې جدول کې ذکرشوي فعاليتونه ترسره کوي .

ګڼه	د فعاليت ډول
۱	د يخ د توليد فابريکه
۲	د پلاستيکي پيپونو د توليد فابريکه
۳	د چرګانو فارم
۴	د غواګانو فارم
۵	د لبنياتو د پروسس مرکز

کانونه / زيرمې

د کان کيندنې فعاليت د قانوني کولو ، په دوامداره توګه د کان کيندنې چارو نظارت او کنترول ، د منرالي سرچينو تثبيت او تشخيص او د محلي پانګونې لپاره د سهولت برابرولو په موخه د زابل ولايت د کانونو اداره د ۱۳۹۱ کال په اخر کې د کانونو او پټروليم وزارت تر چتر لاندې جوړه شوه چې د تشکيلاتي جوړښت له پلوه د کاډستر ، جيولوجست او اداري مديريتونو په درلودلو سره د اته کسانو پرسونل سره فعاليت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زابل ولایت کې په لاندې ډول سره کانونه شتون لري خو تر اوسه پدې برخه کې کومه پانګونه نده شوې .

شمیره	د طبعي سرچینې نوم	د کان نوعیت	د کان آدرس
۱	دکندلان مس	مس	میزانه ولسوالي
۲	د کفتر غار مس	مس	میزانه ولسوالي
۳	شیله سرخ مس	مس	ارغنداب ولسوالي
۴	اپتو شیله المونیم	آلومینیم	ارغنداب ولسوالي
۵	ظواهر معدني سرب و جست لودین	سرب وجست	ارغنداب ولسوالي
٦	ظواهر معدني مولیبدیم کندلان	مولیبدیم	میزانه ولسوالي
۷	ظواهر معدني تنګستن میدان آهو	تنګستن	دایچوپان ولسوالي
۸	ظواهر قلعي وبریلیم میدان آهو	قع یو بریلیم	دایچوپان ولسوالي
۹	ظواهر معدني طلا کندلان	طلا	میزانه ولسوالي
۱۰	ظواهر معدني طلا لیودین	طلا	ارغنداب ولسوالي
۱۱	ظواهر معدني سرپینتین لاجر	سرپنتین	میزانه ولسوالي
۱۲	آب های منرالي باراس	معدني اوبه	دایچوپان ولسوالي
۱۳	معدن ابرک کاریز	د ابرک ډبره	دایچوپان ولسوالي
۱۴	سنګ های قیمتي بیتامور	یاقوت و زمرد	دایچوپان ولسوالي
۱۵	ظواهر معدني کرومایت الکوز	کرومایت	شهر صفا ولسوالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوبو دتنظیم:

دقلات سندیزی حوزې ریاست د اوبو د مدیریت دجبران او شخړو هوارول، د کانالونو د اوبو داستفاده کوونکو د انجمنو جوړول، د اوبو دسرچینو تثبیت او تقویه کول، دزراعتی ځمکو دتخریب په خاطر د استنادي دیوالونو جوړول او د چک بندونو جوړولو په برخه کې فعالیت کوی

دقلات سندیزی حوزی ریاست لخوا 28 کانالونه او 22 استنادی دیوالونه، په شاجوی او ارغنداب ولسوالی کې 2 د برق دبندونو سروې شوی دی اوهمدارنگه 17 استنادی دیوالونه جوړشوی دی.

د زیربنا او طبعی سرچینو د سکتور انکشافي بودجه،عواید او په دغه سکتور کې د پانګونی د فرصتونو تحلیل:

۱ – د تیرو کلونو انکشافي بودجه مصرف:

یاد سکتور د تیرو کلونو د بودجې په هکله هیڅ معلومات ندی ورکړی.

2 - د زیربنا سکتور د تیرو کلونو عواید:

ګڼه	سکتور	اداره	کال	راټول شوی عواید	د عوایدو سرچینی
		ترانسپورت مدیریت	1398	۹۴۲۴۰۶۴	د قراردادنو، جریمو او بابری موټرونه
		د مخابراتو او معلوماتی تکنالوژی ریاست	1396	۲۸۹۸۰۲	دپُستی خدماتو، پُست بکس او د کمپیوټر د زده کړی سنټر
			1397	۷۹۷۲۳۲	دپُستی خدماتو، پُست بکس، د پاسپورټ او د کمپیوټر د زده کړی سنټر
			1398	۴۸۶۰۴۳	دپُستی خدماتو، پُست بکس، د پاسپورټ او د کمپیوټر د زده کړی سنټر
دسکتور ټولټال عواید				۱۰۹۹۷۱۴۱	

دزیربنا سکتور د اقتصادي او ټولنیزي پراختیای د موجوده سرچینو او پوتنشیل تحلیل:

د زیربنا په برخه کې سرمایه ګذاری په نسبی توګه اوږدمهاله او زیاتې پانګې ته اړتیا لری

1. **د برښنا او انرژی د تولید په برخه کې د پانګونې فرصتونه:**

د اوبو څخه د ډکو سیندونو موجودیت چې د زابل ولایت څخه تیریږي یو ملی ثروت دی چې کولای شی کرهنې او د انرژی تولید ته تحول ورکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زابل دوه لوی سیندونه لري چې د ارغنداب او ترنک سیند دی په دغو سیندونو د برښنا دبندونو په ترلو سره به () هکتاره زراعتی ځمکې خړوبې شي او هم به () میګا واټه برښنا برابره شي.

2. د معدنونو داستخراج په برخه کې د سرمایه گذاری فرصتونه:

د کان کیندنې فعالیت د قانوني کولو ، په دوامداره توګه د کان کیندنې چارو نظارت او کنترول ، د منرالي سرچینو تثبیت او تشخیص او د محلي پانګونې لپاره د سهولت برابرولو په موخه د زابل ولایت د کانونو اداره د ۱۳۹۱ کال په اخر کې د کانونو او پترولیم وزارت تر چتر لاندې جوړه شوه

شمیره	د طبعي سرچینې نوم	د کان ډول	د کان آدرس
۱	دکندلان مس	مس	میزانه ولسوالي
	د کفتر غار مس	مس	میزانه ولسوالي
۳	شیله سرخ مس	مس	ارغنداب ولسوالي
۴	اپتو شیله المونیم	آلومینیم	ارغنداب ولسوالي
	ظواهر معدني سرب و جست لودین	سرب وجست	ارغنداب ولسوالي
٦	ظواهر معدني مولیبدیم کندلان	مولیبدیم	میزانه ولسوالي
۷	ظواهر معدني تنګستن میدان آهو	تنګستن	دایچوپان ولسوالي
۸	ظواهر قلعي وبریلیم میدان آهو	قع یو بریلیم	دایچوپان ولسوالي
۹	ظواهر معدني طلا کندلان	طلا	میزانه ولسوالي
۱۰	ظواهر معدني طلا لیودین	طلا	ارغنداب ولسوالي
۱۱	ظواهر معدني سرپینتین لاجر	سرپنتین	میزانه ولسوالي
۱۲	آب های منرالي باراس	معدني اوبه	دایچوپان ولسوالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳	معدن ابرک کاریز	د ابرک ډبره	دایچوپان ولسوالي
۱۴	سنگ های قیمتي بیتامور	یاقوت و زمرد	دایچوپان ولسوالي
۱۵	ظواهر معدني کرومایت الکوز	کرومایت	شهر صفا ولسوالي

په زابل
ولایت
کې په
لاندې

ډول سره کانونه شتون لري خو تر اوسه پدې برخه کې کومه پانګونه نده شوې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د معدنو په برخه کې سرمایه گذاری زیاتې پانگونې او تخنیکي ظرفیتونو ته ضرورت لری چې په اوسنی حالت کې دا ظرفیتونه په زابل ولایت او کلی توگه په افغانستان کې موجود نه دی په دې لحاظ د معدنونو په برخه کې باید بهرنۍ پانگونه جذب او د سرمایه گذاری زمینه ورته برابره شی .

اما تر ټولو مهم داده چې د کانونو او پترولیم وزرات دزابل ولایت د کانونو او معدني زیرمو سروې او د ظرفیت د تشخیص په برخه کې لازم اقدامات تر سره کړی ترڅو د وروسته گامونه لپاره لاره هواره شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اقتصاد او خصوصي سکټور انکشاف سکتور

د سکټور په هکله لنډ مالومات:

اقتصادي پیاوړتیا او د خصوصی سکټور غښتلی کول د دولت د لویو او مهمو اهدافو څخه دي خصوصی سکتور ته پاملرنه دهیواد آبادی او بیارغونی ته پاملرنه ده، دخصوصی سکتور په شتون کی یو آزاد او سیال بازار رامنځته کیږی او خصوصی سکتوری اداری دباکیفیته خدماتو په عرضه کولو کی یو دبل څخه دوړاندی تګ په تکل کی وی چی په پایله کی په منطقه کی رغونه او سمسورتیا رامنځته کیږی. د خصوصی سکټور پرمختیا او اقتصادی وده د هوساینی ،عامه خوښی او سوکالی کچه لوړه وي او د دیموکراتیک نظام د پایښت لامل ګرځي.

د اقتصادي ودې او خصوصي سکتور پرمختیا سکتور په رأس کې د اقتصاد ریاست، د مستوفیت ریاست، دافغانستان بانک ،د سوداګری او صنایعو خونه، د احصاییی ریاست، د ارزاقو مدیریت، دایسا اداره، دکنترول او تفتیش ریاست، د نورم او ستندرد خپلواکه اداره، د اداري به فساد په وړاندې د مبارزې اداره ، دچاپریال ساتنې اداره ، کورنې او بهرنې موسسې، د همغږی موسسې UNDP, ACBAR,ANCB, شامل دي.

په زابل ولایت کې ددغو ادارو له جملې څخه یواځې د اقتصاد ریاست، د مستوفیت ریاست، دافغانستان بانک ،د احصاییی ریاست، د ارزاقو مدیریت، د چاپریال ساتنې ریاست شتون لری.

قلات چې د ولایت مرکز دی، سیمه ایز سوداګر لری چې لومړنی مواد د ګاونډیو ولایتونو او هیوادونو څخه واردوی او هغه بیا په مارکېټ کې خرڅوی او د دی ولایت په شاه جوی ولسوالی کی هم لوی بازار شتون لری چې تقریبا د ګڼ شمیر محلی سوداګرو ، پلورنکو او وړو لاس پلورونکو څخه تشکېل شوی دی. د یاد دوه (قلات او شاجوی) بازارنو د لاری نورو ولایتونو لکه کندهار، کابل او غزنی ته د سوداګرو لخوا وچی میوی لکه (بادام، کشمش، شکرپاره، انځیر او توره زیره او سپینه زیره ...) او تازه میوی لکه (انګور، انار، خټکی، هندوانی، زردالو او داسی نور ...) صادیرېږی.

پدی ولایت کې د بوختیا کمښت او د اقتصادی فرصتونو بیا منځ ته راتګ د افغانستان اسلامی جمهوریت لپاره یوه لویه ستونزه بلل کېږی. د زابل ولایت مرکز قلات اکثریت اوسیدونکې د نژدی ګاونډیو ولایتونو لکه کندهار، غزنی او میدان وردکو ولایتونو څخه راغلی. د امنیتی ستونزو له امله په خصوصی سکتور کې کمه پانګه اچونه شویده، نو له دی امله اقتصادی پرمختیا د رکود په حالت کې ده. اکثریت خلک ځانګړی کاراو بار یا د عایداتو د لاس ته راوړلو لپاره فرصتونه نلری د اکثریت خلکو ورځنې عاید د نفر په سره د یو ډالر څخه کم دی؛ پیراوپلور په بهرنیو اسعارو او دهغه له جملې په پاکستانی کالدارو باندی ترسره کېږی اوس مهال د ملی او نړیوالو سازمانونو مرستو پدی ولایت کې ځینی لنډ مهالی معیشتی ستونزی حل کړی دی مګر د ولایت د باثباته او اوږد مهاله ودی لپاره کفایت نه کوی. ددی په خاطر چې دغه ولایت د ښی ودی په لور روان شی نو سرچېنی باید د ملی او نړیوالو ټولنو لخوا په بیا بیا سره نوی او ژوندی شی.

د تیرو ۵ او ٦ کلونو د اقتصادی مداخلی په لړ کې ډیر کوښښ د بازار د سړکونو او د پیاده رونو جوړول او د بزګرانو لپاره د ښو کرهنیزو عملیاتو ښودل ؤ چې ښه تولید ترسره کړی، شامل وو. د منابعو او ظرفیتونو نه شتون یا کمښت سیمه ایز چارواکې پدی مسیر باندی روان کړی دی. اوس مهال کوښښ کېږی چې د زابل ولایت د نورو ځایونو سره وصل شی. د یوی ښی اقتصادی ودی او پراختیا او ښه تسهیل په موخه اقتصادی تمرکز باید د اړوندو ټولنو سره وصل کړل شی. دا مهال اکثره محصولات چې په زابل ولایت کې تولیدیږی د ګاونډیو ولایتونو په مارکېټونو کې په خرڅ رسیږی نو له همدی امله دا یو ډیر مهم لومړیتوب دی چې زابل ولایت د نورو سیمه ایزو مارکېټونه سره وصل شی لدی لاری به اقتصادی وده نوره هم پیاوړی شی سربیره پردی موخه یوازی دا نده چې یوازی غیرې پروسس شوی کرهنېز محصولات په مارکېټ کې وپلورل شی بلکې هغوی ته باید څه ناڅه ارزښت هم ورکړل شې یعنی پروسس شی او بیا په لوړ قیمت سره وپلورل شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اقتصادی ودی لپاره تر ټولو یو ښه فرصت په لنډ او منځ مهاله کې د کرهنیزو محصولاتو زیاتوالی، د هغوی پلورل او په سیمه ایز ډول پروسس کول چې د پانګې اچونې ، زیربنا جوړولو په مرسته په عمومي ډول د خصوصي سکتور د فعالیت سبب کېږی،د زابل ولایت چاړواکې به د خپلوګاونډیو ولایتونو لکه قندهار، غزنی او اروزګان سره چې د اقتصادی مراکزو درلودونکې دی ، خپل اقتصادی فعالتیونه او بازارونه وصل کړی.

د مارکېټ پراختیا به په ۳مهمو ولسوالیو چې د قلات ، شاه جوی او شهرصفا کې جوړ شی څکه د دی ولسوالیو زیربنایی ساختمانونه د مارکېټونو په برخه کې ښه شوی دی او کله چې غوښتنې د موادو او خدمتونو لپاره په سیمه ایزو مارکېټونو کې ډیری شی نو سوداګر او پلورونکې باید د لویو مارکېټونو سره وصل شی لکه د کندهار او مرکز کابل مارکېټونه.

د اقتصادی ودی زون یا صنعتی پارک عبارت د هغه ځای څخه دی چې په هغه کې ډیر سوداګراو تجارتونه سره یوځای شوی وی او د ټولو موخه اقتصادی وده وی، د هغه کسانو لپاره چې په داسی ځایونکې یو سوداګریز فعالیت ترسره کوی د هغوی د تشویق لپاره متعدد کارونه ورکول کېږی. د بیلګی په توګه د مالیې کمول ، په ګمرکونو کې د تولیدی وسایلو او د هغوی په پرزه جاتو باندی هیڅ مالیه نه اخیستل، په صادراتو باندی مالیه نه ورکول او د ګمرکونو پروسجرونه آسانه کیږی دا فرصتونه به بهرنی سوداګر دی ته وهڅوی چې خپل سوداګریز فعالیتونه پدی پارکونو کې شروع کړی د زابل ولایت صنعتی پارک به د زراعتی محصولاتو د ارزښت د څنځیر په ښه کولو یعنی د میوو اوسبو پروسس، د یخو خونو یا ذخیرو او سوداګری ترانسپورت او د بزګرانو لپاره د لوژستیکې خدمتونو په برخه کې تمرکز کوی. صنعتی پارک به نه یوازی د دندو د پیدا کېدو سبب شی بلکې د ولایت لپاره به عایداتی منبع هم وی چې د هغه له طریقه کولای شی د نورو اقتصادی خدمتونو ملاتړ وکړی.

د اقتصادي او خصوصي سکټور په وده کې د خصوصي سکټور د پانګونې کچه

داقتصادی تولید او سوداګری په برخه کی دپانګونی کچه			
ګڼه	دفعالیت ډول	د تشبث نوع	پانګه
1	تجارتی	شرکت محدود المسؤلیت	۱۵۳۰۰۰۰۰۰
2	خدماتی	شرکت محدود المسؤلیت	۴۰۸۰۰۰۰۰
3	ساختمانی	شرکت محدود المسؤلیت	۳۲۶۴۰۰۰۰۰
4	تجارتی	مالکیت انفرادی	۱۳۶۰۰۰۰۰
5	ساختمانی	مالکیت انفرادی	۱۰۲۰۰۰۰۰
6	نور خدماتی فعالیتونه	مالکیت انفرادی	۱۷۰۰۰۰۰۰
		مجموعه پانګونه	۵۶۱۰۰۰۰۰۰

په زابل ولایت کې د موجوده تولیدي کار خانو په اړه معلومات:

په زابل ولایت کې یوه د پلاستیکی پایپ جوړونې فابریکه، دوه دیخ جوړولو فابریکې د 15 میلیونه افغانیو پانګونې په ارزښت فعلا دزابل په مرکز قلات کې فعالیت لری چې شاوخوا 50 کسانو ته یې دکار زمینه برابره کړې ده چې په لاندې جدول کې یې معلومات خلاصه شوی دی

شماره	دکار خانې نوم	آدرس	دتولید ډول	دکار کوونکو تعداد	کتنې
1	افغان فابریکه	خرواریان	پلاستیکي پایپ جوړونه	28-30	
2	حاجي شاه محمود	خرواریان	یخ جوړونه	5	
3	حاجی اصغر	خرواریان	یخ جوړونه	5	

(c) ketabton.com: The Digital Library

دتوليدي فابريکو ستونزی:

دصنعتي پارک او برق دنشتون له امله په زابل ولايت کې د صنعت په برخه کې پانګونه بې کچې کمه ده چې يواځې دوه درې کوچنی فابريکې فعاليت لرې چې د برښنا او صنعتی پارک دنشتون له امله د ګڼو ستونزو سره مخ دی ځکه دوی دخپلو ورځنيو چارو دسرته رسولو لپاره برښنا ته اړتيا لرې چې زابل ولايت د ورځې لخوا هيڅ برښنا نلری چې د توليدي فابريکو مسولين يی دې ته مجبور کړی چې دبرښنا دتوليد لپاره په لوړ قيمت ماشينری راونيسی همدارنګه د ماشينری دتيلولګښت ډير زيات دی چې ددوی توليد او ګټه يی دخطر سره مخ کړې ده ددغو فابريکو مسولين وايی که چيرته دوی ته لازم سهولتونه لکه ځمکه، برښنا او امنيت برابر شی د دوی ترڅنګ ډير نور پانګوال دې ته حاضر دی چې په مختلفو برخو کې پانګونه وکړی.

په زابل ولايت کی شته فعال بانکونه:

د بانکونو شمېر د دولتي او خصوصي بانکونو په تفکيک سره.

دزابل په ولايت کی ټول ۴ بانکونه فعاليت لری چی يو دولتی او ۳ خصوصی بانکونه دی

زابل ولايت کی ددولتی اوخصوصی بانکونو فهرست				
ګڼه	دبانک نوم	نوعيت	دڅانګو شميره	دکار کوونکو تعداد
۱	دافغانستان بانک	دولتی	۱	۱۳
۲	نوی کابل بانک	نيمه دولتی	۱	۱٦
۳	عزيزی بانک	خصوصی	۱	۱۲
۴	دافغانستان اسلامی بانک	خصوصی	۱	۸

دمرغدارۍ په برخه کې سرمايه ګذاری:

دچرګانو فارمونه:

دهيواد په سهيل لويديځ کې پروت زابل ولايت هم دهيواد دنورو ولايتونو په شان دمرغداری دفارمونو دصنعت به برخه کې دسرمايه ګذاری لپاره ښه فرصتونه لری، فعلا په زابل کې تقريبا ۲۰ کوچنی او متوسط دچرګانو او تخمی فارمونه موجود دی چې په ورځنی توګه د ۲۵۰۰ کيلو ګرامه غوښې دتوليد ظرفيت لری چې په دغه برخه کې تقريبا ٦۰ نفرو ته دکار زمينه برابره شوی ده په داسی حال کې چې زابل په ورځنی توګه تقريبا ۳۳۰۰ کيلو ګرامه دچرګ غوښه مصرفوی.

په زابل کې دموجوده مرغداری دفارمنو دتوليد ظرفيت:

په زابل کې تقريبآ ۲۰ کوچنی او متوسط دچرګانو تخمی او ګوشتی فارمونه فعاليت کوی چې مجموعی ورځنی دتوليد ظرفيت يی تقريبا ۲۵۰۰ کيلو ګرامه دچرګانو غوښې او ۳۰۰۰ دانې هګی دتوليد ظرفيت لری

دچرګانو دغوښې او هګيو په برخه کې دزابل ولايت مجموعی اړتيا/تقاضا:

دهغه سروې له مخی چې داقتصاد رياست له لوری د کرهنې رياست په همکار تر سره شوه زابل تقريبا ۳۳۰۰ کيلو ګرامه دچرګانو غوښی ته په ورځنی توګه اړتيا لری او همدارنګه د لس زره څخه تر دولس زره عدد هګيو ته دورځی اړتيا لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زابل کې دموجوده فارمونو ستونزی او مشکلات:

په زابل کې دفارمونو خاوندان دهیواد دنورو ولایتونو په نسبت دزیاتو ستونزو او ننګونو سره مخ دی چې په لاندی ډول دی:

- په زابل کې دچرګانو دخوراکی موادو نشتون
- دچرګانو دناروغیو او واکسینو لپاه دهیڅ سهولت نه موجودیت
- امنیتی مشکلات
- دچرګانو دروزنی او پالنی لپاره ددولت نه همکاری
- دچرګانو دغوښو قراردادونه دنورو ولایتو دشرکتونو سره کول
- دفارمونو دایجاد او توسعی په برخه کې ددلت نه همکاری
- په زابل ولایت کې په کافی اندازه دحیوانی کلنیکونو او حیوانی درملتونونو نشتون

وړاندیزونه:

دنویو فارمونو دجوړولو په برخه کې ددولت په ځانګړی توګه دهغو موسساتو همکاری چې دمرغداری دصنعت په برخه کې فعالیت کوی دغه موسسات باید د معیاری فارمونو دجوړیدو لپاره باید دفارمنو دخاوندانو سره هراړخیزه همکاری وکړی(دفارم جوړیدل، دتجهیزاتو برابرول او داسی نور)

دفارمونو خاوندانو ته لنډ مهاله کورسونه دایریدل: څرنګه چې دچرګانو روزنه خورا سخت کار دی او چرګان دناروغیو او محیطی شرایطو په مقابل کې ډیر حساس دی او زر عکس العمل ښیی نو لازمه ده چې دفارمونو خاوندانو ته په دې برخه کې زده کړې ورکړل شی ترڅو دوی دچرګانو دناروغیو، واکسینو، ددرملنی، روزنی او پالنی په برخه کې پوره آګاهی ورکړل شی

دفارمونو دوضیعت دښه والی لپاره باید دولایت په کچه حد اقل یو حیوانی کلینک وجود ولری چې دچرګانو ټول درمل، واکسین، او هرڅه چې دچرګانو دروغتیا لپاره اړین وی باید په کې موجود وی

تجاران او پانګې اچوونکی باید وهڅول شی ترڅو په دغه برخه کې سرمایه ګذاری وکړی

دکندهار ولایت او زابل ولایت دشرکتونو ترمنځ دهمغږی او ارتباطاتو ټینګول ترڅو په تخنیکی برخه کې دزابل له شرکتونو سره همکاری وکړی

دولایت په کچه دچرګانو دپالنی او روزنی دیو متخصص ګمارنه ترڅو په زابل کې دټولو فارمونو څخه نظارت وکړی دچرګانو ناروغۍ تشخیص او ددرملنی لپاره یی ورته لازمی مشوری او درمل توصیه کړی

دولایت په کچه دبازار موندنی په برخه کې دشرکتونو سره همکاری

ددولت لخوا دچګانو دغوښی کوم لوی قرار دادونه چې کیږی باید لمړیتوب دزابل فارمونه ته ورکړل شی

دچرګانو دفارمونو امنیت ته ځانګړی پاملرنه وشی

چرګانو د وارداتی او بی کیفیته غوښو په ځآی باید داخلی تولید ته لمړیتوب ورکړل شی

دچرګانو دخوراکی(دانې) دپروسس او تولید دفابریک جوړیدل په زابل ولایت کې

د چو چه کشی دفارمونو دجوړیدو لپاره باید هڅی وشی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبیوزلی وضیعت او دکاری ځواک سلنه:

د بې وزلی وضعیت:

دزابل ولایت په سطحه دبی وزلی دکچې ارقام شتون نلری او نه هم کومه سروی ترسره شوی خو دیو شمیر معتبرو راپورونو د ټول افغانستان په کچه دبېوزلی کچه 54٪ ښوودلې او د 1399 مال کال دملی بودجې په مسوده کې دزابل ولایت دبیوزلی کچه 76.9 سلنه ښوودل شوې ده چې ادا په دې مانا ده چې دزابل په هرو سلو کې 76 کسانو سرانه میاشتنی عواید له 2060 افغانیو کم دی.

د کارې ځواک سلنه :

په زابل ولایت کې دکاری ځواک(نیرو) دتشخیص په برخه کې کوم سروې نه ده تر سره شوی چې دا په ډاګه کړی چې څومره خلک دکار په شرایطو برابر دی او په کومه اندازه په کار او بیکاره دی اما ویلای شو چې دملکی خدمتونو په ادارو کې ټول 2217 نارینه او 107 ښځینه په دندو بوخت دی، همدارنګه شاوخوا 2000 کسانو ته د موسساتو له طریقه دکار زمینه برابره شوې ده او شاوخوا 3000 کسانو ته دساختمانی، لوجیستیکی او خدماتی شرکتو نو لخوا د 1398 مالی کال په جریان کې دکا ر زمینه برابره شوی وه

د اقتصادی ودی د سکتور بودجه، راټول شوی عواید او په دغه سکتور کې دپانګې اچونی د فرصتونو تحلیل:

داچې د زابل مســـتوفیت یو مالي اداره ده او دنده یې د مالیاتو راټولول او د عوایدو د ســـطحی لوړول او د ټولو ملکی او نظامي اداراتو معاشات او مصارفاتو د اجرا چارو مسولیت په غاړه لری یاد ریاست ددی چارې لپاره کار اهل کار ته د سپارلو لپاره رغنده ګامونه پورته کړې چې د دولت عوایدو کی د تیر کال په پرتله بی ســاري لوړوالي راغلی چې په لاندی جدول کې ښوودل کیږی

د زابل ولایت د مستوفیت ریاست لخوا په تیرو دریو کلونو کې د راټولو شویو عوایدو جدول:

ګڼه	کال	مالیاتی عواید	غیر مالیاتی عواید	مجموعه
۱	1396	74222140	29850776	104072916
۲	1397	86890089	37314474	124204563
۳	1398	79693121	68551697	148244818

(c) ketabton.com: The Digital Library

1 - د اقتصادي ودې او خصوصي سکتور پرمختیا سکتور دتیرو کلونو انکشافی بودجه:

ګڼه	اداره	کال	ورکړل شوی انکشافی بودجه	د بودجي مصرف فیصدی
۱	د اقتصاد ریاست	1396	0	0
		1397	60,765	98%
		1398	465,624	93%

په تیرو کلونو د اقتصادی ودی سکتور اړوند یوازی د اقتصاد ریاست انکشافی بودجه درلوده چي مصرف شوی ده

2 - د اقتصادي ودې او خصوصي سکتور پرمختیا د تیرو څو کلونو عواید:

ګڼه	اداره	کال	د عوایدو مجموعه
1	مستوفیت	1396	104072916
		1397	124204563
		1398	148244818
2	مدیریت ارزاق	1395	203200
		1396	365000
		1397	421000
		1398	431000
3	د احصایی او معلوماتو ریاست	1395	185000
		1396	150000
		1397	12500
		1398	105000
ټولټال راټول شوی عواید			378394997

د اقتصادی ودی اوخصوصی سکتور د انکشاف سکتور په تیرو څلورو کلونو کي د (378394997) میلیونه افغانی مالیاتی او غیر مالیاتی عواید د مختلفو برخو څخه راټول کړی او ددولت حساب ته جمع کړی دی.

3 - د اقتصادي او خصوصی سکتور پرمختیا سکتور کي د خصوصی پانګوني کچه او په دې برخه کې شته فرصتونه:

دزابل ولایت ښځینه د لاسی صنایعو په برخه کې ، ډول ډول قمیصان جوړول ، کمپیوتري غاړي جوړول، خامک دوزي، سلمه دوزی، چرمه دوزی او داسې نور په لاس جوړشوی توکي جوړیري چي دښځینه وو دلاسی صنایعو دپلور او تولید لپاره د یو معین ځای او سهولت د نشتون له امله دا لاسی صنایع په پراګنده او عنعنوی توګه تولیديږي او ددغو لاسی صنایعو د تولیداتو د ودې لپاره هم هیڅ پاملرنه نه ده شوی ترڅو زیات شمیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځو ته په دې برخه کې کار پیداشی، ددوی داقتصادی پیاړتیا سبب شی اوهم وکولای شی دلاسی صنایعو په برخه کې لېترلږه د ولایت، سیمې او هیواد اړتیاوې پوره کړي.

که څه هم دکار او ټولنیزو چارو ریاست لخوا هر کال یو تعداد ښځې دحرفوی زده کړو څخه فارغیږي مگر د ښځینه وو دلاسی صنایعو د تولید او پلور دبازار دنشتون له امله یی اغیز کم دی.

دښځینه لاسی صنایعو ارزښت په لاندی ډول ده

۱- د کورنی اقتصادی پیاوړتیا.

۲- دخپلی کورنی لپاره حلال رزق او نفقه پیداکول.

۳- د ښځو لپاره ځانګړی بازار چمتو کول.

۴- په ټولنه کی لاسی صنایعو ته دښځو تشویقول.

۵- په ټولنه کی دښځو ګډون او د غربت او بدبختی له منځه وړل.

٦ـ ښځو ته دکار زمینه برابرول.

دمرغداری په برخه کې سرمایه گذاری:

دچرګانو فارمونه:

دهیواد په سهیل لویدیځ کې پروت زابل ولایت هم دهیواد دنورو ولایتونو په شان دمرغداری دفارمونو دصنعت به برخه کې دسرمایه گذاری لپاره ښه فرصتونه لری، فعلا په زابل کې تقریبا ۲۰ کوچنی او متوسط دچرګانو او تخمی فارمونه موجود دی چې په ورځنی توګه د ۲۵۰۰ کیلو ګرامه غوښې دتولید ظرفیت لری چې په دغه برخه کې تقریبا ٦۰ نفرو ته دکار زمینه برابره شوی ده په داسی حال کې چې زابل په ورځنی توګه تقریبا ۳۳۰۰ کیلو ګرامه دچرګ غوښه مصرفوی.

په زابل کې دموجوده مرغداری دفارمنو دتولید ظرفیت:

په زابل کې تقریبا ۲۰ کوچنی او متوسط دچرګانو تخمی او ګوشتی فارمونه فعالیت کوی چې مجموعی ورځنی دتولید ظرفیت یی تقریبا ۲۵۰۰ کیلو ګرامه دچرګانو غوښې او ۳۰۰۰ دانې هګی دتولید ظرفیت لری

دچرګانو دغوښی او هګیو په برخه کې دزابل ولایت مجموعی اړتیا/تقاضا:

دهغه سروې له مخی چې داقتصاد ریاست له لوری د کرهڼی ریاست په همکار تر سره شوه زابل تقریبا ۳۳۰۰ کیلو ګرامه دچرګانو غوښی ته په ورځنی توګه اړتیا لری او همدارنګه د لس زره څخه تر دولس زره عدد هګیو ته دورځی اړتیا لری

دزابل دشملزایی ګمرک:

زابل له پاکستان سره ٦۴ کیلو متره فرضی کربنه لری چې ۳۰کیلو متره یی دکندهار ولایت دپوله ساتونکو ځواکونه لخوا ساتل کیږی او نور پاتې په بشپړه توګه ساتونکی نلری همدا لامل دی چې دتجارتی توکو ترځنګ ډیری وخت ددولت مخالفان او عام خلک بی کیفیته مواد په قاچاقی او غیر قانونی توګه له دې لاری واردوی او ددتجارتی توکو محصول هم ددولت دمخلفانو لاسته لویږی، دزابل ولایت دګمرک رغول به دلاری دلنډوالی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاچاقي او غير قانوني واردتو په مخنيوی کې مهم رول ولوبوی او هم هيواد داقتصادی ودې ، امنيت ټينګښت او دهيواد دګمرګی عايداتو په زياتولای کې به مهم اغيز ولری.

صنعت:

دصنعت په برخه کې البسه، روغنيات، معدنی اوبه او ګازداره نوشابه باب، پلاستيکی او لاستيکی شيان، نجاری او فرنيجر ديکور، مربا، ملايی او دديګه مساله باب، چاکليت، شيرينی، ميټايی، کيک او کلچه، رنګ جوړونه لاسيی صنايع لکه ګلدوزی، خياطی، کمپيوتری غاړې، دخامک غاړې او ډول ډول کميسانو دجوړلو پوره امکانات شته چې فعلا دصنعت په برخه کې کاملا غير فعال دی که ورته پاملرنه وشی دذکر شويو توکو په توليد سره به نه يواځی ډير شمير خلکوته دکار زمينه برابره شی بلکی ديادو توکو په توليد سره به ددغو توکو دوارداتو کچه دپام وړ راکمه شی چې دا دهيواد دتادياتو دسيستم په تحکيم کې عمده رول لوبولی شی.

خدمات:

زابل ولايت دخدماتو په برخه کې لاندې اقتصادی فرصتونه لری

پراخه او تش مارکيت دتجارتی توکو دخرڅلاو لپاره

دمشورتي شرکتونو نشتون

دښوونې او روزنی په برخه کې بی مثاله اړتيا چې په ډيره کمه اندازه خصوصی ښوونيز مرکزونه، انستيتيوت، ښوونځی او ليسی،

دمخابراتی او تخنيکی خدمتونو په پراخه پيمانه نشتون او په دې برخه کې دکار موقيع

دمخابراتی خدماتو رسول دولايت ټولو ولسواليو او کليو ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت والی سکتور

د سکټور په هکله لنډ مالومات

ټولنیز اوسیاسی جوړښتونه:

د حکومت والی سکتور په رأس کې د عدلیې ریاست او غږي اداري یې عبارت دي له د محکمې ریاست، د ځارنوالی ریاست، دحج اوقاف ریاست، د اداري اصلاحاتو او ملکی خدمتونو خپلواک کمیسیون آمریت، د انتخاباتو خپلواک کمسیون اداره، ولایت مقام او ولایتي شورا شامل دي

1. د عدلیی ریاست:

دعدلیی ریاست په لاندی برخو کې هیواد والو ته خدمات وړاندی کوی:

- دحقوقو آمریت
- دقضایای دولت آمریت
- دحقوقی مرستو مدیریت
- دسیاسی احزابو دانسجام شعبه

دحقوقو آمریت لاسته راوړنی:

هغه عواید چی دحق الثبت او ده یکی څخه په لاس راغلی 144004 افغانی دي

141 عریضی نوموړی اداری ته راغلی دی چی له جملی څخه یی 52 املاکی ، 73 دیون، 13 فامیلی او 3 کوچنی تجارتی دی

دقضا یای دولت آمریت لاسته راوړنی:

10013 جریبه ځمکه ددولت په نفعه قرارداد صادر شوی له (غصب څخه مخنیوی شوی دی)

دحوقوقی مرستو آمر یت لاسته راوړنی:

195 قضیی نوموړی اداری ته راغلی دی چی له جملی یی 242 نفر بیوزله، شکمن او تورن پکی و .

دکوچنیانو داصلاح او روزنی آمریت لاسته راوړنی:

10 نفر ذکور اطفال په مرکز اصلاح کی ساتل شویدی .

10 نفره کوچنیانړ لپاره د سواد زده کړی ، ټولنیزی برنامی او د سپورت په برخه کی کارشویدی.

هغه فرمانونه چی د محجوزینو د عفو او تخفیف په اړه راغلی دی تطبیق شویدی.

دوه نفر د سن د لوړوالی له امله د محبس مدیریت ته انتقال شویدی .

ښه حکومتوالی:

د ښی حکومتوالی تعریف: د ښی حکومتوالی په هکله نړیوالی اداری لکه د ملګرو ملتونو انکشافی اداره (UNDP)، اروپایی ټولنه، نړیوال بانک، معاصر (نوو) او قدیم (پخوانی) پوهان، ځانګری تعریفونه لری. همداشان په اسلامی علومو کی هم د ښی حکومت داری ځانګری تعریفونه او بیلګی په ښه شوی دی، چی مخکی یی یادونه وشوه. دلته څو تعریفونه د بیلګی په توګه در سره شریکوو:

۱- شفافیت، برخه اخیستنه، احتساب، موثریت او هماهنګی د حکومت داری په ټولو سطحو کی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- په یو ملک کی د خلکو د ښه ژوند کولو لپاره په ادارو کی د قدرت استعمال.

۳- تفاهم، مساوات، د قانون حاکمیت او په تصمیم گری کی د تولو پرگټو ونده اخیستنه.

۴- په عمومي توگه ښه حکومت داری په تولو رسمی او غیر رسمی ادارو کی د کلتور، روایتونو او اصولو مجموعه ده، چی څنگه دوی خپل قدرت استعمالوی، څنگه د خلکو غوښتنو ته غوږ نیسی او څنگه د خلکو ستونزی د حل په موخه پریکړی کوی.

ناسالمه حکومتوالی

د بدی یا ناسالمی حکومتداری انجام په لاندی دول دی:

د ناسالمی حکومتداری په پایله کی تولنه د لاندی ناخوالو سره مخامخ کیږی:

۱- د ناسالمی حکومتداری لومړنی اغیز اداری فساد، رشوت او بډی اخیستنه ده، له قدرت څخه نا وړه گتی اخیستنی ته فساد وایی. بدی اخیستنه او بډې ورکونه او تر منځ یی وساطت کول دری واړه په اسلام کی ، د افغانستان په قوانینو او هم د ولس په منځ کی ناوړه عمل گنل کیږی. څکه رسول الله صلی الله و علیه وسلم فرمایی: (الراشی و المرتشی و الرایش، الذی یمشی بینهما) .

۲- د ناسالمی حکومتداری په موجودیت کی همیشه د عامه ښیگنو لپاره د منابعو کمښت رامنځ ته کیږی خلک پانگونی ته زړه نه ښه کوی، چی په پایله کی اقتصادی پرمختگ له رکود سره مخامخ کیږی او ولس هم دول دول ستونزی گالی.

۳- کله چی اداری فساد عام شي نو د ژوند د هر کار لپاره باید ولس باج یعنی بډی ورکړی.

۴- د دولت مال خپل نه گنل د ناسالمی حکومتداری مهمه برخه ده. مونږ او تاسی په موجوده حالاتو کی گورو چی دولتی مالونه لکه موتر، ودانی، باغونه یا نورو وسایطو نه څنگه ناوړه گته اخیستل کیږی، دوی دغه توکی او اموال خپل ملکیت نه گنی نو څکه خو یی په استعمال کی هم له احتیاط نه کار نه اخلی. د دولتی مالونه په ساتنه کی څنگه چی یو تن له خپل مال نه ساتنه کوی هماغه سی ساتنه او پاملرنه باید د دولتی مالونو نه هم وشی.

۵- د ناسالمی حکومت داری په پایله کی بی باوری زیاتیږی او اجتماعی بی اعتمادی رامنځته کیږی اوس مونږ گورو چی دولت په خپل ولس او ولس په دولت باور نه لری او د هری ورځ په تیریدو سره د ولس او دولت تر منځ واتن زیاتیږی.

٦- د ناسالمی حکومتداری په موجودیت کی اجتماعی شخړی زیاتیږی، مونږ گوړو چی زمونږ په سیمو کی کورنی او اجتماعی شخړی زیاتی شوی، چی نه د حکومت ددې توان لری چی دا شخړی حل کړی او نه پری د ولس توان رسیږی، چی ښه بیلگه یی د شینوارو شخړه ده چی په لسگونو کسان په خالی داگ باندی ووژل شول او اوس هم لا حل شوی نه ده.

۷- کله چی ناسالمه حکومتداری اوج ته رسیږی، نو په دولتی ادارو (حکومت، پارلمان او قضا) باندی اعتماد نه کیږی. نه یواځی د دی ادارو فعالیت او هلی ځلی په تپه دریږی، بلکه دغه اداری د خپل تر منځ د یو بل فعالیتونو د خنثی کولو هڅی کوی چی په موجوده حالت کی موږ دا وضعیت په افغانستان کی گورو. د دی پر ځای چی د دولت دری گونی قوا وی یو بل حمایه وکړی پر یو بل تورونه لگوی او د کارونو د پرمختگ په مخ کی خندونه راپورته کوی، چی دی کار د حکومت اثر ته دیر زیان اړولی دی.

۸- بلاخره د ناسالمی اداری په شتون کی د ولس د اقتصادی وضعیت خرابیږی، بشری او مدنی حقوق تر پښو لاندی کیږی او امنیتی وضعیت دومره خرابیږی، چی د دولت د سقوط سبب هم گرځی.

د ښی حکومتوالی اړخونه:

۱- سیاسی

۲- اقتصادی

۳- دولتی موسساتو ته احترام

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ـ سیاسی اړخ:

د ښی حکومتداری سیاسی اړخ د قدرت نیولو او د انتخاب پروسه ده چی په یو ملک کی منتخب یا انتصابی دولتی چارواکی څنګه د خدمت لپاره تاکل کیږی. که په یو هیواد کی دولتی چارواکی د یوی سالمی او شفافه پروسه له لاری وتاکل شی، نو د ښی حکومتداری او ښی والی ننبی د همدی پروسی نه پیل کیږی. په سیاسی پروسو که د خلک رول دیر مهم دی چی څنګه خپله رایه یو پوه، امانت گر او د ولس خدمتګار شخص ته ورکړی. څکه پوهه، امانت داری او خدمت دری واړه سره تړلی دی. که یو شخص پوه وی خو امانتداره نه وی بیا هم د ولس په درد نه خوری او که یو شخص پوه او امانت داره هم وی خو د خدمت جوګه نه وی نو بیا هم د ولس درد نه پرې دوا کیږی. یو شخص باید هم عقل ولری او هم احساس که یو څوک عقل ولری خو احساس د خدمت کولو ونه لری نو دا ډول کسان هم د ټولنې لپاره ګټور نشی ثابت کیدای.

دویم ـ اقتصادی اړخ:

په اقتصادی اړخ کی د یو دولت په دی پوری تړلی دی څنګه خپله منابع او عایدات راټول او هغه په سمه توګه د یو صحیح پلان او پالیسی له لاری مصرف کړی. مونږ ګورو چی په تیرو دری لسیزو کی افغانستان ته ده شرق او غرب او هم د عربو او عجمو په سلګونو میلیارده دالره، روبل، ریال او کلداری راغلی خو دا چی زموږ د وخت حکومتونو او زوراکانو سالمه اداره او سمی پالیسی د دی مرستو د لګښت لپاره نه درلودی نو سمه ګته تری وا نه خیستل شوه او افغانستان اوس هم د نړی د فقیرو هیوادونو په لړ کی دی.

په اقتصادی او انکشافی بحث کی ویل کیږی، چی د یو ملک پرمختګ یواځی په دی پوری اړه نه لری چی زیاتی طبیعی زیرمی او منابع ولری څکه ډیر داسی هیوادونه شته چی ډیرې طبیعی زیرمی لری خو د دنیا فقیر او وروسته پاتو هیوادونه دي او د نا امنه هیوادونو په لړ کی راځی چی ښې بیلګی یی د کانګو، سودان او نایجیریا هیوادونه دی، اما ډیر داسی هیوادونه شته چی طبیعی زیرمی نه لری خو د نړی د پرمختللو هیوادونو له ډلی څخه دی لکه جاپان او دبی که موږ اسلامی تاریخ ته نظر واچوو کله چی بیت المال کی خیانت نه کیده او مالیه (زکات او عشر) ورکول کیده او بیرته د ولس د ښیګڼی لپاره مصرفیده یعنی حکومتداری ښه وه نو اسلامی نړی مخ په پرمختګ روانه وه او اسلامی علماءو به نوی نوی ایجادونه کول خو کله چی په بیت المال کی خیانت پیل شو، حکومتداری ناسالمه شوه او د مالیه ورکړی نه ډډه وشوه نو اسلامی هیوادونه مخ په تنزل شول.

دریم ـ دولتی موسساتو او قوانینوته د احترام په سترګه کتل

دریم مهم اړخ ښه حکومتداری د دولتی ارګانونو او هم د ولس لخوا دولتی موسساتو او قوانینو ته د احترام په سترګه کتل او د هغی منل خورا مهم ده . د افغانستان د اساسی قانون په اساس د دولت د دری ګونو قواو مسئولیتونه او صلاحیتونه په ګوته شوی دی . که پارلمان کوم تصمیم نیسی باید اجرایه قوه هغه ومنی او ده مقننی قوی فیصلی باید تطبیق کړی همداسی مقننه قوه هم باید د اجرایه قوی نظارت وکړی نه چی د اجرایی قوی په چارو کی مداخله وکړی . د مقننه قوی صلاحیت دی چی وزیرانو او قاضیانوتو ته د اعتماد رایه ورکړی او یا دوی صلب اعتماد کړی خو د وکیلانو فیصلی او رایی باید د تنظیمی ، قومی او یا شخصی ګټو په بنیاد نه وی بلکه د اهلیت ، خدمت او صداقت پر بنیاد وی . په زابل ولایت کی هغه سیاسی حزبونه او مدنی ټولنی چی ثبت او راجستر لری او د هغوی له جملی څخه فعال او غیرفعال په جدول کی مل ددی مکتوب سره مل تاسو ته درلیږل کیږی.

سیاسي ګوندونه

په زابل ولایت کی یواځی یو سیاسی حزب (د سولی د غورځنګ) تر عنوان لاندی فعالیت لری .

(c) ketabton.com: The Digital Library

قومی شوراګانی :

دهغه قومی شورا ګانو لیست چی دعدلیی ریاست سره ثبت او راجستر دی :

شمیره	دقومی شورا نوم	شهرت		موقف	ملاحظات
		نوم	د پلار نوم		
1	د وردګو قومی شورا	حاجی نقیب الله	شیرمحمد	رئیس	

هغه مدنی ټولنی چی دعدلی ریاست سره ثبت دی:

شماره	دمدنی ټولنی نوم	رئیس	معاون	منشی	عضوه	داړیکی شمیره
1	نوښت مدنی ټولنه	ناصر جمال	نصیر احمد	خالقداد صمیم	عصمت الله، محمد نبی، عسی محمد، ورمه توخی،جنت ګل، حکمت الله، عصمت الله	070099396
2	ځوان زابل مدنی ټولنه	فیض محمد	غلام دستګیر	پښتونمل		0700902080

هغه عواید چی درهنمایی معاملات او عریضه نویسانو څخه په 1398 کال کې لاسته را غلی او ددولت عوایدو حساب ته جمع شوی 106020 افغانی دی.

مذهبی او ديني چارې:

دزابل دحج اوقافو ریاست 129 تنه تشکیل لری چی دهغی له جملی 42 تنه اداری پرسونل او 87 تنه دعلمای کرامو تشکیل دی.

دزابل دحج اوقاف ریاست ۴ برنامی لری چی په لاندی ډول دی

دارشاد او مساجدو برنامه

دحج او زیارت برنامه

داوقافو، عشر او ذکات برنامه

د ارشاد او مساجدو برنامه:

د ارشاد او مساجدو برنامه د مساجدو او مدارسو د ثبت او کنترول په برخه کې فعالیت کوی او هغه مساجدو ته چې د دولت سره ثبت او رسمي دی هغه خطبی چی د وزارت مقام له لوری را لیږل شوی ملا امامانو او خطیبانو باندی ویشل شوی تر څو د ټآکل شویو موضوعاتو سره سم د جمعی د ورځی خطبی بیان کړی او همدارنګه د مختلفو موضوعاتو په هکله د علمای کرامو نظر د اسلامی فقهی مطابق اخلی او نشر کوی او د هغوی شرعی فتوایی اخلی، ددی ترڅنګ د قبلی تعینول د مساجدو اعمار او ترمیم عرایض اخیستل او مربوطه مرجع ته استول، د امامانو او حکومت ترمنځ هما هنګی رامنځته کول او د ولس او حکومت ترمنځ واټن ختمول یی مهمی دندی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زابل ولایت په سطحه د ارشاد حج اواوقافو ریاست سره تقریباً (۲۳۷۰) محرابه جامع او غیر جامع مساجد ثبت او راجستر شوی چی لدی جملی څخه (۹۸) مساجد دولت سره رسمی او متباقی غیر رسمی دی چی (۴۴) محرابه جامع او (۵۴) محرابه غیر جامع او متباقي ۲۲۷۲ محرابه مساجد غیر رسمی دي، دارشاد حج اواوقافو ریاست سره تقریباً (۵۴) په تعداد مدارس ،حلقات او دارلحفاظونه ثبت او راجستر دی.

د ارشاد او مساجدو د برنامی دلاری په مرکز قلات کی د ارشاد حج او اوقافو وزارت مقام د حفظ او مراقبت په عادی بودیجی (۲) دوه محرابه مساجد ترمیم شوی.

په مرکز قلات ښار کې د جمهوری ریاست د عالی مقام له لوری یو محراب نمونوی مسجد او یو فاتحی لپاره صالون جوړیږی ، چی (۹۰) سلنه کار یی پوره شوی دی .

د زابل ولایت په (۱۱) ولسوالیو کی د ریاست جمهوری عالی مقام له لوری مساجد جوړیږی چی د یادو مساجدو لپاره ځمکی د اهالی خلکو له لوری وقف شوی په لنډ وخت کی به یی تعمیراتی کارونه هم پیل شی .

د زابل د ارشاد حج او اوقافو ریاست د دینی زده کړو د مدیریت له لوری وخت په وخت د خصوصی مدارسو ترمنځ د حسن قرائت او سیرت نبی (ص) سیالی جوړیږی .

په روان کال کی ۵ محرابه مساجد د زابل ولایت په مرکز قلات، ارغنداب، شاه جوی، شهرصفا او میزانی ولسوالیو کی ترمیم شوی دي.

د ارشاد حج اواوقافو ریاست پخپل تشکیل کي د احتساب مدیریت لری چي ټولی د امربالمعروف او نهی عن المنکر چاري پر مخ وړي چی پخپل ټول توان سره یی غیر شرعی تعویزنویسان، کف شناسان، کاهنان او ساحران له ښار څخه ورک کړی دي.

د حج او زیارت برنامه:

دغه برنامه د حج او زیارت چاری پرمخ وړی او د حج او عمری په برخه کې خلگو ته خدمات وړاندی کوی

د زابل ولایت دارشاد حج اواوقافو ریاست (۲۸۰) تنه دحج سهم لری چی په 1398 کال کی (347) تنه حجاج کرام فرضی حج لپاره سعودی عربستان ته تللی چی لدی جملی څخه (67) تنه د اداراتو او پارلمان په سهم کی تللی متباقی (۲۸۰) تنه د ریاست خپل سهم کی تللی اوبیرته خپل هیواد ته راستانه شوی چی الحمدالله ډیر په ارامه فضاء کی یی خپل د فرضی حج مراسم ترسره کړی چې هغوی د حج اوقافو د لخوا د استول شویو استادانو لخوا د حج د مراسمو په دوران کې لاربښوونی شوی ترڅو د شریعت او احکامو مطابق خپل حج وکړی.

د اوقافو، عشر او زکات برنامه:

دغه برنامه د اقافی ځمکو کنټرول او نظارت کوی او همدارنګه د عشر او زکات د تعین او راټولولو مسولیت په غاړه لری ددی ترڅنګ د هدیری د ځمکو د تعین او کنټرول مسولیت لری

د ارشاد حج اواوقافو ریاست له ځان سره وقفی ملکیتونه ثبتوی او د هغی څخه نظارت او کنترول کوی چی په ولسوالیو او مرکز مختلفو ځایونو کی وقفی ملکیتونه لری چې عواید ی ی رسماً دولت حساب ته انتقالیږی.

د زابل ولایت د ارشاد حج و اوقاف ریاست په وړاندیز د وزیرانو شورا د 1 شمیری مصوبی د 20/1/1398 نیتې په اساس 60 جریبه ځمکه د قلات ښار د عمومی هدیری لپاره د ۹ میلیونه افغانیو په بدل کی د قلات په گرم آب په سیمه کی ځانګړی شویده .

د حج اوقافو ریاست ۷۰ جریبه اوقافی ځمکه په قلات ښار غصب شوی.

په قلات ښار کی 8 بابه اوقافی دوکانونو اود یوی موقتی غرفی کلنی کرایی عواید د اوقافو خاص بانکی حساب ته انتقالیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حکومتوالی او قانون د حاکمیت د سکتور انکشافي بودجه،عواید:

۱ – د تیرو کلونو د انکشافي بودجه مصرف:

ګڼه	سکتور	اداره	کال	راغلی بودجه	مصرف شوی بودجه	د مصرف فیصدی
	حکومتوالی سکتور	حج اوقاف ریاست	1396	3993559	3993559	100%
			1397	0	0	
			1398	0	0	
تولټال				3993559	3993559	100%

د حکومتوالی او د قانون د حاکمیت سکتور کې یوازې د حج اوقافو ریاست په ۱۳۹۶ کال کې انکشافی بودجه درلوده او مصرف کړې یې ده.

2 -حکومتوالی سکتور د تیرو کلونو عواید:

ګڼه	سکتور	اداره	کال	راټول شوی عواید	د عوایدو سرچینی
1	حکومتوالی او د قانون حاکمیت	عدلیی ریاست	1396	109272	توزیع جوازها، تمدید جوازها رهنمایی معاملات، و عریضه نویسان
			1397	192680	توزیع جوازها، تمدید جوازها رهنمایی معاملات، و عریضه نویسان
			1398	250024	حق الثبت،ده یکی او رهنمایی معاملات
		حج اوقافو ریاست	1396	1335483	د اته بابه اوقافی دوکانو کرایه
			1397	142614	د اته بابه اوقافی دوکانو کرایه
			1398	150120	د اته بابه اوقافی دوکانو کرایه
دسکتور تولټال عواید				980193	

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټولنیز خوندیتوب سکتور

د سکتور په هکله معلومات:

په تیره یوه نیمه لسیزه کې ، د ټولنې پیاوړي کولو ، ثبات او خوندي کولو لپاره د ډیری هڅو سربیره ، په بیلابیلو سکتورونو کې اوسیدونکي د دوی د ژوند په بیلابیلو برخو کې بشپړ معافیت نلري.

په دې سکتور کې دکار او ټولنیز چارو ریاست کار کوي چې زیان منونکي کم کړي او له بیوزلو او اړمنو سره مرسته وکړي ترڅو له غربت څخه یې وژغوري ، د کورنیو اقتصاد ته وده ورکړي ، او په ټول هیواد کې د اسلامي ارزښتونو او افغاني دودونو پراساس ټولنیز عدالت رامینځته کړي.

د بې وزلو او اړمنو لپاره د ټاکل شوي برنامو پر اساس د پانګونې پیاوړتیا ، د افغانانو ، راستنیدونکو او داخلي بې ځایه شویو خلکو لپاره د دوامدار میشته کیدنې زمینه برابروي ، او د دوی حقونو خوندي کول چې غواړي بیرته خپل ټاټوبي او لویو سیمو ته راستون شي. د کوچیانو وضعیت ته پاملرنه او د هیواد د سرحدي اوسیدونکو ملاتړ د دې سکتور هدفونو کې دي.

د ټولنیز خوندیتوب سکتور د ادرو دپایداره پراختیایی موخو د تارګیتونو او شاخصونو په تطبیق سره به له بلې خوا ، د دې برنامې په پلې کولو سرهبه د ښځو وضیعت په مختلفو برخو لکه تعلیمي، اقتصادی ، سیاسي او ټولنیزو فعالیتونه بهبود پیدا کړی اوپه سیاسی او مدیریتی موقفونو کې به دښځو مشارکت زیاتوالی پیداکړي د ښځو په وړاندې به تبعیض کم او دکار قانوی چوکاټونه به تطبیق شی ا له بلې خوا بې وزله او زیان منونکو خلکو ډیری برخه به د ټولنیز امنیت سیستمونو او اقداماتو پلي کولو له لارې وپوښل شي او د سخت اقلیم پیښو او نورو اقتصادي او ټولنیزو پیښو او زیانونو سره به قوي شي.او همدارنګه د پایداره پراختیایی موخو دسند په تطبیق سره به مناسب کاری فرصتونه برابر شی ترڅو افغانان وکولای شی په خپلو سیمو کې مناسبو کارونو ته لاس رسی ولری او کورنی او بهرنی کډوالی ته ضرورت پیدا نشی.

د ټولنیز خوندیتوب سکتور کې (6) اداری (د کډوالو او راستنیدونکو چارو وزارت ، د سرحدونو او قبایلو چارو وزارت ، پیښبوته درسیدو په چارو کې د دولت وزارت، د مهاجرینو او راستنیدونکو چارو وزارت ، د ښځو چارو وزارت ، او د کار او ټولنیزو چارو وزارت) شامل دي.

دزابل ولایت جغرافیوی موقیعت، اوسنی امنیتی وضیعت، کډوال، دوامداره وچکالی،وزګارتیا، اقلیمی بدلونونه، دځړځایونو غصب او د دکرنیزو ځمکو له منځه تلل او یا داستوګنی په کورونو او مارکیټونو بدلیدل، داوبو او هوا ککړتیا، دښاری نفوسو زیاتوالی، فقر او بی وزلی هغه عمده لاملونه دی چی په ټوله د ولایت په کچه چاپیریالي ژوند، روغتیا او خوندیتوب اغیزمنوی د خوندی او سالم چاپیریال دمنځته راتلو مخنیوی کوی، لکه څرنګه چی په پورته ډول هغه لاملونه څخه یادونه وشوه چی تقریباً دولایت ډیری وګړی له نوموړو چاپیریالی س تونزو اومشکلاتو سره مخامخ دی.

روغ چاپیرل یواځی په اوبو او هوا پوری تړاو نلری بلکی دژوند نور معیشتی اړتیاوی دچاپیریال مهمه برخه تشکیلوی چی په همدی اساس کولای ددی ښار اوسیدونکی په دوه برخه وویشو.

- هغه خلک چې اقتصادی وضیعت یی ښه او یاښه ته نږدی دی دامکان ترحده یی خپل ژوند په ځانګړی ډول خوندی کړی او په نسبی ډول یی ځانته چاپیریالی شرایط برابرکړی دی چی دیادی ګټګوری سلنه ډیره کمه ده.

- پاتی نور وګړی چې په پورته کټګوری کی شامل ندی او اقتصادی وضیعت یی خراب او کمزوری دی او دژوند ستونزی او مشکلات یی کاملاً دکتنی او پام وړ دی، پرته له هغه چاپیریالی امکاناتو څخه چې په ټوله کی ددولت له خوا دټولنی لپاره اماده شویدی لکه امنیت ، روغتیا، پوهنی، کرنی، او مالداری، بیا رغاونی او دیته ورته نور ښاری خدماتو څخه برخه مند دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

1 - د کار او ټولنیزو چارو ریاست:

د کار،ټولنیزو چارو ریاست د دولت د کلیدی ریاستونو څخه دی چی په اقتصادی ودی او ټولنیزو مصؤنیت کی د یو فعال او خدمت گار ارگان په صفت یتیمو او بی بضاعته ماشومانو ،بی وزله کورنیو کونډو ، شهیدانو ورثه و او معلولینو ،متقاعدینو او بی روزگاره ځوانانو ته خدمات وړاندی کوی چی په عمومی توگه لاندی اهدافو د لاس ته تحقق ل لپاره فعالیتونه تر سره کوی چی موخي په لاندی ډول تشریح کیږی:

- په حرفوی اومسلکی زده کړوکی دکونډو،معلولینواو بی روزگاره ځوانانو روزل.
- د بشری قوی تنظیم او د کار مارکیټ تفتیش
- کار څخه د راپیدا شوو مشکلاتو حلول.
- متقاعدینوته خدمات عرضه کول.
- د یتیمانو ښوونی ـ اوروزنه کی خدمات وړاندی کول.
- یتیمو ماشومانو ته س پانسر برابرول.
- دبی بضاعته کورنیو ماشومانو ته دوړکتون خدمات وړاندی کول.
- د ماشومانو محافظت او ساتنی او هغوی ته ټولنیزو خدمات وړاندی کول.
- یو فیصد جبران خساری جمع کول

<u>پورته اهدافو ته د رسیدولو لپاره نوموړی ریاست په دوه عمده کاری ساحو کی خدمات وړاندی کوی</u>

۱ـ د کار چارو سمون

۲- ټولنیز مصؤنیت

دکار د چارو امریت:

- دبشری ځواک تنظیم او دکار دبازار ارزونه ترڅو دکار دبازار اړتیاوي په گوته شي او داړتیا مطابق دفنی او حرفوی زده کړو پروگرامونه دپلی کیدو په موخه په نظر کې ورته ونیول شی ترڅو ماهر کارکوونکي په اړونده برخو کې وروزل شي له یوی خوا به دکار دبازار اړیتا پوره کړی او له بلې اړخه به په ځان دبسیانې جوگه شي ترڅو خپله یو مسلکی متشبث شی.
- په دولتی او غیر دولتی ادارو کې نویوگمارل شویو کارکوونکو دکار دجواز صدور دکاردقانون او اړونده کړنلارو مطابق ۱: دمسلکی زده کړو (لیسانس) دکارجوازونه ۲: دمسلکی زده کړو (څوارلسم پاس) دکارجوازونه ۳: دعمومی زده کړو (دولسم پاس) دکارجوازونه ۴: دموسساتو او خصوصی شرکتونو دکارجوازونه ۵: دخدماتی او قراردادی کارکوونکو دکارجوازونه او یادو جوازو له صدورڅخه په لاس راغلی مبلغ ددولت عوایدوته لیږدول کیږي.
- له کارڅخه دراپیداشویو شخړو دحل کمیسیون جوړول ترڅو په کاری ساحه کې دکارفرما او کارمند ترمنځ راپیداشوی شخړې داړونده قوانیو او کړنلاروپه رڼاکې کې وڅیړل شي او حل شي.
- دکار دبازار دتقاضا مطابق دفنی او حرفوی زده کړو دپروگرامونو پلی کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دکارۍ رژیم له تطبیق څخه څارنه.
- دولایت په کچه له هغو ددولتی، غیردولتی ادارو اوموسساتو کوم چې دفنی او حرفوی زده کړو پروګرامونه پلي کوي دفنی اوحرفوی زده کړو دپروګرامونه دپلی کیدو له بهیرڅخه څارنه او ارزونه کول.

دټولنیزوچارو امریت:

- دماشومانو ساتنه او ټولنیزخدمتونه ورته وړاندې کول.
- هغه خطرونه چې ماشومانوته راجع وی له هغوی څخه نظارت اومخنیوی کول لکه له ماشومانو څخه دنشه یی توکو په قاچاق کې کار اخیستل،جنسی څورونی، شاقه کارونه، په امنیتی لیکوکې جذب،.
- هغه کسان چې په مواد مخدرروږد وی صحی مراکزوته معریفی کول ترڅو یې په ژوند کې بدلونونه راشی او له روغتیا وروسته دفنی او حرفوی زده کړو په مرکزونو کې روزنه ورکول.
- ددولتی اوخصوصی وړکتونواوروزنتونوڅخه نظارت کول او هم بی بضاعته ماشومانو روزنتونوته ورپیژندل او یادو ماشومانو په روزنتونو کې رسمی زده کړې ورکول او ترڅنګ ساتنه کول.
- د کار اړوند د جبران خساری د تثبیت د پروسی کنترول د جبران خساری د تطبیق به موخه.
- دولایت په کچه دماشومانو دساتنې (CPAN) دشبکې غونډې له اړوند ارګانونو سره دایرول او د متضرزرو ماشومانو په ګوته کول.

ټولنیزو خدمتونو ته لاسرسی په ځانګړې توګه بیا د ښځو لپاره

دښځو لپاره زیاتره د فنی او حرفوی زده کړو مرکز یواځی یو مرکز په قلات او شهرصفا ولسوالی کی د لنډ مهاله حرفوی زده کړو لپاره پرانیستل شوی دی چی د پروژی په شکل تطبیق کیږی.

2 - دکډوالو چارو امریت

دکډوالو چارو امریت یو مهم او کلیدی امریت دی چې دداخلی بیځایه شوی کورنیو او کډوالو کورنیو ته دغدایی او غیر غذایی موادو دویش ترڅنګ دځمکی دتوزیع پروګرام هم لری چې دقلات ښار په جنوب کی دشیخ متی بابا په نامه ښارګوټی لری او د (۱۰۰۰) داخلی بیځایه شویو او کډوالو کورنیو ته ځمکی توزیع شوی همدارنګه دکډوالو چارو امریت دبیرته داستنیدونکو کورنیو لپاره د حقوقی سلا مشورو ترڅنګ د هغو کورنیو سره هم مرسته کوی دکومو چې اولادونه دتعلیم له حق څخه بی برخی پاتې شوی دی چې په لاندی ډول تشریح کیږی:

بیرته راستنیدونکو او د کورني بی ځایه شویو کسانو لپاره د سرپټوني او کور شتون

زابل ولایت ته د ۱۳۹٦ کال څخه تر ۱۳۹۷ کالونو په موده کی (۳۵۰۰) بی اسناده کډوالی کورنی راستنی شوی، چی دهغی له جملی څخه (۲۱۵۰) راجسترشوی کورنی دی.

دزابل ولایت دمهاجرینو چارو آمریت لخوا د ۱۳۹٦ لمریز کال څخه تر اوسه پوری د (۱۰۰۰) د راستنیدونکو کډوالو کورنیو سره دسرپنا په برخه کې مرسته کړې ده.

دزابل ولایت دمهاجرینو امریت لخوا ۱۳۹٦ لمریز کال څخه تر اوسه پوری (۱۳۹) دراستندونکو کډوالو سره دسرپنا یا شلتر کمک کړی

دزابل ولایت دکډوالو چارو امریت د ۱۳۹۷ کال څخه تر ۱۳۹۸ کال پوری د ۳۵۵۹ داخلی بیځایه شویو کورنیو سره دغذایی او غیر غذایی او نغدی مرستی کړی او د ١٦٥ بیرته راستنا شویو کورنیو سره د نغدی او د سولرونو مرسته کړی

په روان ۱۳۹۹ کال ۳۸۴ کورنیو داخلی بیځایه شویو او بیرته راستانه شویو کډوالو سره د غذایی او غیر غذایی توکو او نغذی مرسته شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکډوالو چارو امریت سره دداخلي بیځایه شویو او کډوالو کورنیو سره دکمک او همکاری په خاطر لاندی موسسات فعالیتونه ترسره کوی

HAPA, UNICEF, ACTITED, HRDA, NRC, DRC, WFP, UNOCHA, UNHCR

پورته موسساتو دنقدی، غذایی، غیر غذایی موادو مرستی ترسره کړی او د UNOCHA په مرسته کمکونه هماهنګ شوی.

او زابل ته راستانه شوی کورنی په لاندی برخو کی ستونزی لری:

۱-دښارګوټیو کمبود

۲- دکار نشتون

۳- دامنیت نشتون او شته ښارګوټو کی داسانتیاوو نه موجودیت

3- دپیښوپه وړاندي دچمتووالی ریاست

د پیښوپه وړاندي د چمتووالي رياست دلمړي ځل لپاره دولاياتو په سطحه په کال ۱۳۸۸ کي تاسيس او په کارپيل وکړ. د پيښوپه وړاندي دچمتووالي اداري ترمنځته راتګ مخکي په زابل ولايت کي داسي مشخصه اداره چي د پيښبود زيانمن شوو کورنيو سره مرسته وکړي وجود نه درلود. دزابل ولايت د پيښوپه وړاندي دچمتووالي رياست د کاردلمړۍ ورځي څخه تل هڅه کړيده چي پروخت دزيانمن شوو ولسونو ترمشکلاتو پوري ځان ورسوي. دټولو دولتي او غيردولتي ادارو، مدني ټولنو او عامه خلکوسره ښه روابط ساتل دپيښوسره دمبارزې دچمتووالي رياست له لمړيتوبونو څخه دي.

کاري پروسيجر:

- د پيښو په وړاندي دچمتووالي ولايتي رياست په ولايت کي د خپلی مرکزي اداري نمائنده ګي کوي.
- د پيښو په وړاندي دچمتووالي رياست پيښوته درسيدو په چاروکي د دولت وزارت مقام، معاونينو او ولايت محترم مقام په رهبري او هدايت خپل کارونه مخته وړي.
- دپيښوپه وړاندي د چمتووالي د قانون د ۱۱ مادې مطابق دپيښوسره د مبارزې درياست اجرايوي امورات د پيښوسره دمبارزې دولايتي کميسيون له لاري تطبيق کيږي.

شميره	ولسوالی	د پيښې څرنګوالي	مرسته شوی توکې	مرسته کوونکې
۱	مرکز قلات	اوربښتونه او سیلابونه	غنم	د هندوستان هیواد
۲	شاه جوی	اوربښتونه او سیلابونه	غنم	د هندوستان هیواد
۳	شهرصفا	اوربښتونه او سیلابونه	غنم	د هندوستان هیواد
۴	شینکی	اوربښتونه او سیلابونه	غنم	د هندوستان هیواد
۵	نوبهار	اوربښتونه او سیلابونه	غنم	د هندوستان هیواد
۶	اتغر	اوربښتونه او سیلابونه	غنم	د هندوستان هیواد

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷	شملزایی	اوربښتونه او سیلابونه	غنم	د هندوستان هیواد
۸	میزانه	اوربښتونه او سیلابونه	غنم	د هندوستان هیواد
۹	ارغنداب	اوربښتونه او سیلابونه	غنم	د هندوستان هیواد
۱۰	دایچوپان	اوربښتونه او سیلابونه	غنم	د هندوستان هیواد
۱۱	خاک افغان	اوربښتونه او سیلابونه	غنم	د هندوستان هیواد

د زیان منوونکو ډلو په تیره بیا د ښځو او ماشومانو خوندیتوب

کله چی یوه پیښه رامنځ ته شی نو دولایت په کچه بیړنی کمیټه چی تقریباً ۱۸ کلیدی ریاستونه دولایت مقام په مشرتوب ناسته ترسره کوی، هره اداره دخپلی لایحی مطابق متضررو او یا ځپل شویو خلکو ته کړنی ترسره کوی چی په یاده کمیټه کی دولتی او غیر دولتی موسسات شامل دی چی دپیښی درامنیځ ته کیدو په وخت کی پیښو ته دچمتووالی ریاست، ملی اردو، ملی پولیس، او ټولنه دپیښی دساحی څخه متضرر خلک خوندی ساحو ته چی عبارت له ښوونځی، مسجدونو او نور دولتی تاسیساتو ته انتقالوی او عملاً د ژغورنی کمیتی چی په ولسوالی او مرکز کی شتون لری.

4 - د ښځو چارو ریاست

د دغه ریاست اصلي موخه د ښځو په وضعیت کې د بدلون راوستل دي چې دې موخې ته د رسېدو لپاره، د ښځو په برخه کې د دولت پالیسۍ او پلانونه تسویدوي، پراختیا ورکوي او د هغو له پلي کېدو څخه څارنه کوي. په افغانستان کې د جندر د ملي او نړیوالو پالیسیو له پلي کېدو څخه څارنه په ولایاتو کې د دغه ریاست اصلي نقش دئ.

د زابل ولایت د ښځو جارو ریاست د ولایت په سطحه د ښځو لپاره په لاندی بخشونو کی فعالیتونه ترسره کوی :

۱ : اقتصادی بخش

۲: فرهنگی بخش

۳: د ارتقای ظرفیت بخش

۴ : اجتماعی او صحی بخش

۵: د حقوقی خدمتونو بخش

٦: د کاریابی بخش

اقتصادی بخش :

په اقتصادی برخه کی د موسساتو را جلبول او لاندی فعالیتونه ترسره کول

- د گلدوزی پروژه
- مالداری پروژه

(c) ketabton.com: The Digital Library

- باغداری پروژه
- مربع سازی پروژه
- سوزن دوزی و غیره

فرهنگی بخش :

په فرهنگی برخه کی لاندی فعالیتونه ترسره کیږی

- د سواد زده کړی پروژه
- د قرآن کریم زده کړی پروژه
- د انګلیسی او کمپیوتر زدکړی پروژه
- د ورزش زدکړی پروژه

د ارتقای ظرفیت بخش:

د ارتقای ظرفیت برخه کی لاندی فعالیتونه ترسره کیږی

- د ورکشاپونو دایرول
- ګردی میز دایرول
- د ښځو د عامه پوهاوی کمپاینونه دایرول

اجتماعی او صحی بخش:

اجتماعی او صحی برخه کی لاندی فعالیتونه ترسره کیږی

- ښځینه مریضان په صحی مراکزو کی حمایه کول
- د غریبو او بیوزلو ښځو څخه ليدنه
- د ښځینه بندیانو څخه لیدنه کول
- د ښځینه تعلمی مزاکزو څخه لیدنه کول

د حقوقی خدمتونو بخش :

د حقوقی خدمتونو برخه کی لاندی فعالیتونه ترسره کیږی

- د متضریرنو ښځینو سره په حقوقی برخو کی مرسته او حمایت
- د متضریرو ښځینو قضیی د حل او فصل په موخه عدلی او قضایی ارګانو ته معرفی کول او د هغوی څخه برسی او حمایت

د کاریابی بخش :

کاریابی برخه کی لاندی فعالیتونه ترسره کیږی

د ښځو معرفی کول دولتی او غیری دولتی ادارو ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زابل ولايت کې د کوچيانو ژوند ته کتنه:

د کوچيانو حالت

د زابل په ولايت کې کوچيان د اوړي او ژمي په موسم کې په ټولو ۱۱ ولسواليو کې او سيږي په ځينو سيمو کې يواځې ژمې تيروي او په ځينو سيمو کې اوړی او ژمی اوسيږي چې په مجموعي ډول ځمونږ د راټولو شوو معلوماتو له مخې ۲۳۰۰۰ شاوخوا کې کوچي کورنۍ په زابل ولايت کې ژوند کوي چې د يادې شمېرې ٦۰٪ سلنه کوچيان د اوړي په موسم سړو سـ يمو او ايلبندونو ته ځي لکه) کابل ، لوګر ، کاپيسا ، پروان ، غوربند، شيبر ، ميدان ښار ، غزني ، هزاره جات ،(او ۴۰٪ يي اوړی او ژمی همدلته اوسېږي ځکه چې مالونه نه لري او دلته په زابل کې ور مزدوري او ياهم پوله پټې کې بزګري کوي ، او کمه برخه يي چې اقتصادي وضعه يي ښه ده تجارتونه کوي او ياهم بارداره ټرانس پورټونه لري .

په زابل ولايت کې د کوچيانو وضعيت د پخوا په پرتله ډير خراب دی ځکه چې د تګ راتګ په مهال لارې ګودرې او پړاونه د ا منيتي س تونزو او ياهم داچې ولسي آ بادی زياته شوي نو دوی په ډيره سختۍ له يوې سيمې بلې سيمي ته ليږدي او ياهم مالونه په موټرو کې انتقالوي ، او بله داچې هغه پراخي دشتي ، غرونه ، مالچرونه ، ټاپوګان او ياهم د کابل سيند دواړه غاړي چې کوچيانو به پکې مالونه څرول او پخپله به هم پکې اوس يدل د ولس ، حکومت او ياهم اشخاصو له لوري نيول شوي قانوني اويا غير قانوني شهرکونه او آ بادی پکې شروع دي او غرونه د نش ته بارانونو او ياهم نه مسؤنيت له امله چې هميشه د جنګونو احتمال وي کو چيان نه شي کولای چې په خلاص مټ مالونه پکې و څروي نو له همدې امله يي مالونه د ګياه او څرولو له سـ تونزو سره مخ دي. او داځو ولسوالی چې جنګونو ځپلې کوچيان يي هم لکه د ميش تو ولسونو غونډې په نورو س يمو کې اوسيږي چې ددوي په ټولنيز ژوند يي بدې اغيزي کړي او هميشه د مالچر او ياهم اوبه خور په سر جنجالونه رامنځته کوي ځکه چې س يمه تنګه او کمه وي او مالداري ګڼه وي .

دکوچنيانو ستونزی (دصحت، ژوند، پوهنی، امنيت) په برخه کی

دصحت په برخه کی

په زابل ولايت کې په ټولو ولسواليو کې دميشتو کوچيانو لپاره هيڅ ډول صحي تيمونه يا مراکز شتون نلري .

د ژوند په برخه کی

د هيواد په کچه د فقر ۵۴ ٪ کچه مخامخ د کوچيانو په ژوندانه تاثير لري ، او بله داچې کوچيانو د وچکالی ، مهاجرتونو ، نش ته مالچرونو ، هزاره جات ته د نه تګ او نه پريښودلو او نورو ټولنيزو او اقتصادي لاملونو له امله ډيره فيصدي کوچيان د ژوند په ډيره ټيټه کچه کې ژوند لري ، سرپناه او کورونه نه لري ، د بيکاری کچه پکې ډيره لوړه ده ، له ٦۰ ٪ ډير کوچيان د فقر له کچې په ټيټه پيمانه کې قرار لري ، دولتي ادارو ، خصوصي سکتور او مؤسساتو کې ورته د کارزمينه نه برابرېږي، حرفوي زده کړو او کسبونو زده کولو زمينه نه ورته برابرېږي داخلي بې ځايه شوو ، يتيمانو ، کونډو ، معلولينو او معذورو کوچيانو ته حقوق نه رسيږي.

د پوهنی په برخه کی

د زابل په ولايت کې کوچيان تر اوسه پوری کومه مشخص تعليم بنسټ نلری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امنیت په برخه کی

لکه څنګه چې امنیت یوه ملي مسئله ده او ناامني دټول ولس لپاره یوه غټه ستونزه ده ولي دکوچیانو لپاره ترټولو سخته ستونزه ده ځکه چې کوچیان دخپلو مالونو دپوولو او مړولو په موخه په لروپرتوسیمو ، غرونو ، دش تو و رشوګانو ، مالچرونو او دغرونوپه لمنوکې اوسېږي.
دکوچي سرخیلانو دمعلوماتو له مخې ځای په ځای کوچیان د ځمکنیو ماینونو ، جنګونو ، بمباریو او نړدو مرمیو ښکار کېږي او هیڅ ډول مصؤنیت نه لري ، او په مختلفو حالتونو کې زورېږي او دباج په شکل مالونه ترې اخیستل کېږي. او اوسنیو شرایطو ته په کتو سره دوی هیڅ داسې دفاعي اسلحه له ځان سره نشي ګرځولای چې په غرو رغونو او یاهم لارو کې پرې د غل غدوی او یاهم د غره د ځېرونکو ځناورو لکه پړانګ او لیونه پرې ځان او خپل مالونه وژغوري.

د کوچیانو محصولات

لبنیات ، شیدي ، مستي ، کوچ ، پنیر ، تروي ، وړی ، غوښې له خپلو اهلي مالونو څخه تولیدوی چی همدا تولیدات او غوښی دخرڅلاو لپاره مارکیټ ته په خپل وخت نه رسیږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټولنیز خوندیتوب د سکتور انکشافي بودجه، عواید:

۱ – د تیرو کلونو انکشافي بودجه مصرف:

ګڼه	سکتور	اداره	کال	راغلی بودجه	مصرف شوی بودجه	د مصرف فیصدی
		د کار او ټولنیزو چارو ریاست	1397	8073663	6842145	84%
			1398	8163569	7710669	94%
		د ښځو چارو ریاست	1397	88000	88000	100%
			1398	384850	384850	100%
تولټال				20954285	18803415	

د ټولنیز خوندیتوب سکتور نورو ادارو په تیرو کلنو کې انکشافی بودجه نده مصرف کړی.

۲- ټولنیز خوندیتوب سکتور د تیرو کلونو عواید:

ګڼه	سکتور	اداره	کال	راټول شوی عواید	د عوایدو سرچینې
1	ټولنیز خوندیتوب	کار او ټولنیزو چارو ریاست	1396	37800	د کار جوازونه توضیح کول
			1397	89550	د کار جوازونه توضیح کول
			1398	69300	د کار جوازونه توضیح کول
		د شهیدانو او معلولینو آمریت	1396	2800	شهیدانو او معلولینو ته کارتونه ورکول
			1397	2950	شهیدانو او معلولینو ته کارتونه ورکول
			1398	3200	شهیدانو او معلولینو ته کارتونه ورکول
دسکتور ټولټال عواید				205600	

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېیم څپرکې

د پراختیایی بودجې د مصرف د اغیزمنتوب اقتصادی تحلیل:

۱/۳ په تیرو دوه کلونو کې د تطبیق شویو پروژو د اغیزمنتوب اقتصادی تحلیل:

په تیرو دوه کلونو کې یعنی د ۱۳۹۷ او ۱۳۹۸ مالی کلونو په دوران کې د زابل په ولایت کې ټولټال ۹۴ انکشافي پروژی تطبیق شوی دی چې اقتصادی تحلیل یی په لاندی ډول دی.

د زابل ولایت په سطحه د ۱۳۹۷ او ۱۳۹۸ مالی کلونو په جریان کی د ټولو سکتورونو لخوا (۵۸) انکشافی ساختمانی او (۳٦) خدماتی او د تجهیزاتو پروژی تطبیق شوی دی،چی په اقتصادی لحاظ تقریباً (۲۳۰۱) نفرو ته دکار زمینه برابره شوی ده چې ورسره د خلگو د بیکاری سطحه ټیټه شوی او د بیوزلی کچه یی ټیټه شوی ده، که چیرته هر کاریگر په اوسط ډول دکورنی د ۵ نفرو د نفقی مسئول وی نو(۱۱۵۰۵) نفرو ته به په غیر مستقیم ډول د یادو پروژو په دوران کې کټه رسیدلی وی او دنفقی درسولو زمینه به ورته برابره شوی وی، او دیادو پروژو څخه به په اوسط ډول دمختلیفو لارو (۳۷۱۴۱) نور نفرو هم په غیرمستقیم ډول گټه اخستي وی. چی د یادو پروژو په طبیق او عملی کیدو سره د هغو خلگو د فقر او غربت په کچه کې چې د میاشتی د ۲٦۴۰ افغانی څخه کم عاید لری تقریباً (۴،۷٪) فیصده کموالی راغلی وی چې په دی سره کولای شو په راتلونکی د ډیر موثریت سره د زیادو انکشافی پروژو په عملی کولو سره زیاتو خلگو ته د کار زمینه برابره او ورسره د غربت په کچه نور هم کمښت راولو.

۲/۳ د انکشافی پروژو جدول

د هغو پروژو جدول چې د ۱۳۹۷ او ۱۳۹۸ مالی کلونو په دوران کې په زابل کې تطبیق شوی د مالی کال په ترتیب سره په لاندی جدولونو کې ښودل کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ – د ۱۳۹۷ مالی کال د انکشافی پروژو جدول:

شماره	نام پروژوه	ولایت	بودجه سال ۱۳۹۷ به افغانی	مصرف بودجه به افغانی	فیصدی مصرف بودجه به افغانی	فیصدی پیشرفت کارفزیکی	کاریابی درپروژه های ساختمانی			کاریابی درپروژه های خدماتی			مجموعه کاریابی ها مستقیم، ومستفد شونده گان غیرمستقیم درپروژه ها ساختمانی وخدماتی	ملاحظات
							کاریابی درپروژه های ساختمانی مستقیم	مستفد شونده گان غیر مستقیم درپروژه های ساختمانی	مجموعه کاریابی مستقیم، ومستفد شونده گان غیرمستقیمد رپروژه ها ساختمانی	کاریابی درپروژه های خدماتی مستقیم	مستفد شونده گان غیرمستقیم درپروژه های خدماتی	مجموعه کاریابی مستقیم، ومستفد شونده گان غیرمستقیمدر پروژه ها خدماتی		
1	دیوال احاطه مکتب نمبر هفت	زابل	14,200,848	13,764,696	97%	97%	25	125	150	0	0	0	150	
2	مکتب چهل دختران	زابل	16,362,636	16,362,636	100%	77%	28	140	168			0	168	
3	۴ مکاتب (مکتب عظمت،مکتب باغ،مکتب هولان رباط و مکتب بولان)	زابل	34,078,200	30,838,204	90%	75%	80	400	480	0	0	0	480	
4	انکشاف وثوبت برنامه های سواد آموزی	زابل	192,236	189,992	99%	100%	0	0	0	5	125	130	130	
5	انستیتوت حساب داری	زابل	6,083,552	6,052,204	99%	100%	28	900	928	0	0	0	928	
6	استخدام معلین اناث	زابل	2,929,508	2,825,468	96%	100%	0	0	0	85	2225	2310	2310	
7	سواد آموزی	زابل	3,204,704	3,714,444	99%	100%	0	0	0	22	410	432	432	
8	هماهنگی وتطبیق پلان کاری ملی برای زنان افغا نستان	زابل	87,584	87,584	100%	100%	0	0	0	5	65	70	70	
9	احیا مجددکاریزها (۴ کاریز و کانال ۱۴۸۰متر)	زابل	198,844,016	14,548,056	73%	70%	50	250	300	0	0	0	300	
10	پروژه ولایت کمتر انکشاف یافته	زابل	17,430,848	15,957,084	92%	30%	0	0	0	45	225	270	270	
11	۹۴۲ کیلومتره سرک وچاه اب شودنی	زابل	714,748	714,748	100%	100%	120	2635	2755	0	0	0	2755	
12	حفظ ومراقبت سرک قریه سینک	زابل	6,348,000		0%	90%	35	175	210	0	0	0	210	
13	کانال کاکړان ۱۲۵۰ متره وکانان ۷۵۰ متر	زابل	22,180,104	14,545,880	66%	100%	64	2120	2184	0	0	0	2184	
14	۷ باب شبکه آب	زابل	3,794,944	3,800,384	100%	100%	35	1375	1410	0	0	0	1410	
15	پارک زنانه	زابل	16,765,332	14,775,312	88%	100%	38	730	768	0	0	0	768	
16	میدان کرکیت	زابل	18,507,628	18,375,096	99%	50%	38	190	228			0	228	
17	کنفرانس ۵ جانبه واگاهی	زابل	69,632	69,632	100%	100%	0	0	0	25	125	150	150	
18	پروژه ملی باغ داری ومالداری(NHLP)	زابل	10,814,924	10,577,536	98%	60%	45	225	270	0	0	0	270	
19	تهیه وتوزیع تخم های بزری.	زابل	9,576,508	8,358,832	87%	60%	0	0	0	15	75	90	90	
20	مبارزه علیه امراض وآفات نباتی.	زابل	145,656	145,656	100%	100%	0	0	0	8	560	568	568	
21	توسعه کشت پخته وزعفران	زابل	1,574,132	1,541,900	98%	100%	0	0	0	5	645	650	650	
22	ایجاد باغچه های خانگی.	زابل	802,468	802,468	100%	100%	0	0	0	12	696	708	708	
23	باب کلینیک های ۳ حیوانی درولسوالی های سرحدی	زابل	270,640	270,640	100%	100%	0	0	0	27	1785	1812	1812	
24	کنفرانس حال ولایت	زابل	25,373,928	25,373,928	100%	100%	0	0	0	28	140	168	168	
25	جویچه های داخلی شاروال	زابل	10,348,240	10,348,240	100%	100%	40	200	240	0	0	0	240	
26	تعمیر آمریت کوچیها .	زابل	8,254,452	8,254,452	100%	60%	25	125	150	0	0	0	150	
27	برنامه انکشاف مهارتهای فنی وحرفوی.	زابل	7,010,120	7,010,120	100%	100%	0	0	0	12	270	282	282	
28	ارتقای ظرفیت	زابل	15,624	15,624	100%	100%	0	0	0	1	5	6	6	
29	موتر کرایه برای نظارت پروژه های HICDP	زابل	422,892	334,356	100%	100%	0	0	0	1	12	13	13	
30	ترمیم تعمیر اقتصاد	زابل	2,826,964	2,826,964	100%	100%	22	640	662	0	0	0	662	
31	تعمیر سرحدات	زابل	3,450,252	3,450,252	100%	100%	25	505	530	0	0	0	530	
مجموعه			**442,681,320**	**235,932,388**			**698**	**10735**	**11433**	**296**	**7363**	**7659**	**19092**	

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د هغو پروژو جدول چې په ۱۳۹۸ مالی کال کې تطبیق شوی دی:

شماره	نام پروژه	ولایت	بودجه سال ۱۳۹۸ به افغانی	مصرف بودجه به افغانی	فیصدی مصرف بودجه به افغانی	فیصدی پیشرفت کارفزیکی	کاریابی درپروژه های ساختمانی			کاریابی درپروژه های خدماتی			مجموعه کاریابی ها ،مستقیم ومستفد شونده گان غیرمستقیم درپروژه ها ساختمانی وخدماتی	ملاحظات
							کاریابی درپروژه های ساختمانی مستقیم	مستفد شونده گان غیر مستقیم درپروژه های ساختمانی	مجموعه کاریابی ،مستقیم ومستفد شونده گان غیرمستقیمدرپروژه ها ساختمانی	کاریابی درپروژه های خدماتی مستقیم	مستفد شونده گان غیرمستقیم درپروژه های خدماتی	مجموعه کاریابی ،مستقیم ومستفد شونده گان غیرمستقیمدر پروژه ها خدماتی		
1	برنامه ملی انکشاف مالداری وصحت حیوانی	زابل	1,185,102	1,185,102	100%	100%	0	0	0	12	410	422	422	
2	توسع کشت پخته وزعفران	زابل	685,050	685,050	100%	100%	0	0	0	9	325	334	334	
3	توزیع تخم های اصلاح شده بذری	زابل	715,400	715,400	100%	100%	0	0	0	14	1270	1284	1284	
4	پروژه ملی مالداری وباغ داری	زابل	10,000,000	9,781,860	100%	100%	0	0	0	8	450	458	458	
5	مبارزه علیه امراض و آفات نباتی	زابل	150,400	150,400	100%	100%	0	0	0	12	480	492	492	
6	پروژه آبیاری وذخایر آب	زابل	9,804,533	9,803,925	100%	38%	22	110	132	0	0	0	132	
7	خریداری ۵ قلم اجناس اطاق جلسه(میتینګ روم)	زابل	369,100	369,100	100%	100%	0	0	0	6	80	86	86	
8	دسینک د20 کیلو متره سرک حفظ ومراقبت	زابل	4,406,724	4,398,748	100%	100%	35	1675	1710	0	0	0	1710	
9	دپو هنتو لپاره داوبو رسول شبکه	زابل	2,006,252	2,006,252	100%	20%	18	90	108	0	0	0	108	
10	سرک قیر	زابل	32,463,234	32,463,234	100%	93%	28	140	168	0	0	0	168	
11	احیایی مجدد کارز ها	زابل					25	125	0	0	0	0	0	
12	دکاریزونو چک ډیمونو رغونه	زابل					38	190	228	0	0	0	228	
13	دکوچیانو لپاره داوبو دوه ریشتی شبکه جوړول	زابل	2,662,000	2,662,000	100%	100%	13	185	198	0	0	0	198	
14	دکریکټ میدان	زابل	173,401,078	173,401,078	92%	92%	38	190	228	0	0	0	228	
15	تفریحی پارک	زابل	4,373,264	2,995,253	68%	100%	21	715	736	0	0	0	736	
16	مکتب بولان	زابل	8,109,337	8,109,337	100%	84%	14	70	84	0	0	0	84	
17	مکتب عظمت	زابل					12	60	72	0	0	0	72	
18	مکتب باغ	زابل					16	80	96	0	0	0	96	
19	مکتب هولان رباط	زابل					14	70	84	0	0	0	84	
20	اوم نمبر مکتب احاطه	زابل	28,717	28,717	100%	100%	18	1290	1308	0	0	0	1308	
21	شیخمتی 284 نفری لیلیه	زابل	5,000,000	5,000,000	100%	21%	35	175	210	0	0	0	210	
22	کورسهای سواد آموزی از طریق ملا امامان	زابل	243,000	243,000	100%	100%	0	0	0	25	685	710	710	

(c) ketabton.com: The Digital Library

	2610	2610	2475	135	0	0	0	100%	100%	7,075,555	7,083,330	زابل	استخدام 135 معلمین اناث در رستا ها	23
	572	572	560	12	0	0	0	100%	100%	384,850	384,850	زابل	دسیاسی مشارکت اوانتخاباتوپه اره عامه پوهاوی.	24
	650	0	0	0	650	625	25	50%	50%	3,343,800	3,343,800	زابل	پارک زنانه	25
	2650	0	0	0	2650	2625	25	70%	70%	6,205,881	6,205,881	زابل	دولایت مقام سرک	26
	490	0	0	0	490	475	15	100%	100%	4,906,685	4,906,685	زابل	دآزادی پارک ترمیم او په داخل کي حوض جوړول	27
	290	0	0	0	290	275	15	100%	100%	29,200,772	29,200,772	زابل	اعمار کنفرانس حال ولایت	28
	108	0	0	0	108	90	18	5%	5%	1,955,854	1,955,854	زابل	اعمار دیوال احاطوی پوهنتون زابل	29
	108	0	0	0	108	90	18	60%	60%	13,278,227	13,278,227	زابل	اعمار مکتب نسوان سینک	30
	90	0	0	0	90	75	15	56%	56%	12,402,195	12,402,195	زابل	اعمار مکتب نسوان رساله	31
	120	0	0	0	120	100	20	52%	52%	1,151,632	1,151,632	زابل	اعمار مکتب سرخسنک	32
	84	0	0	0	84	70	14	25%	25%	2,149,746	2,149,746	زابل	اعمار مکتب باره خیل	33
	90	0	0	0	90	75	15	70%	70%	10,466,890	10,466,890	زابل	اعمار مکتب خا له	34
	90	0	0	0	90	75	15	20%	20%	3,459,781	3,459,781	زابل	BHC صحی کلینیک په مرکز قلات سینک کلی کی	35
	150	0	0	0	150	125	25	25%	25%	10,482,275	10,482,275	زابل	کامپلکس دارامعلمین	36
	0	0	0	0	0	0	0	52%	52%	82,737,812	82,737,812	زابل	شفا خانه 100 بستریز	37
	1584	0	0	0	1584	1570	14					زابل	لورگی مانده کاریز	38
	2410	0	0	0	2410	2375	35					زابل	16 بابه پلچکان	39
	950	0	0	0	950	925	25					زابل	حا چی گرانی مانده	40
	753	0	0	0	753	735	18	100%	91%	23,411,733	25,659,131	زابل	شنکی مانده	41
	0	0	0	0	0	0	0					زابل	5 بابه پلچکان دقلات او شهرصفا په سرک	42
	0	0	0	0	0	0	0					زابل	روغنیات	43

(c) ketabton.com: The Digital Library

44	سربند ودیوار استنادی کانال لیکک	زابل	18,802,108	18,802,108	100%	100%	45	1725	1770	0	0	0	1770	
45	تحکیمات سواحل باکرزایی	زابل	1,916,250	1,913,216	100%	100%	25	1400	1425	0	0	0	1425	
46	تحکیمات سواحل لالیان	زابل	7,733,026	2775704	100%	63%	12	60	72	0	0	0	72	
47	تحکیمات سواحل سینک	زابل					15	75	90	0	0	0	90	
48	تحکیمات سواحل میچن خیل	زابل					18	90	108	0	0	0	108	
49	تحکیمات سواحل کانال لندی	زابل					13	65	78	0	0	0	78	
50	نصت استیشن هایدرو لوژ	زابل					9	45	54	0	0	0	54	تراوسه سا
51	نصت استیشن هایدرو لوژ	زابل					0	0	0	0	0	0	0	
52	اعمار تعمیر کلینیک CHC	زابل	6,000,000	65,995,725	100%	70%	0	0	0	0	0	0	0	
53	عمار تعمیر کلینیک CHC	زابل					0	0	0	0	0	0	0	
54	عمار تعمیر کلینیک CHC	زابل					0	0	0	0	0	0	0	
55	عمار تعمیر کلینیک CHC	زابل					0	0	0	0	0	0	0	
56	اعمار تعمیر کلینیک CHC	زابل	9,301,243	9,301,243	100%	100%	13	1556	1569	0	0	0	1569	
57	اعمار کلینیک BHC	زابل	6,679,750	6,679,750	100%	100%	9	45	54	0	0	0	54	
58	حمایت از فعالیت های حقوقی، پلانگذاری وادغام مجدد	زابل	207,000	207,000	100%	100%	0	0	0	15	276	291	291	
59	نفرو ته دفنی او 210 حرفوی زده کړی ورکول	زابل	4,467,794	4,467,794	100%	35%	0	0	0	210	2850	3060	3060	
60	تعمیر روزنتون	زابل	3,695,775	3,695,775	100%	35%	15	75	90	0	0	0	90	
61	تعمیر امریت کوچیان	زابل	5,530,474	4,889,510	88%	100%	14	70	84	0	0	0	84	
62	ارتقا ظرفیت برای کارمندان وزارت اقتصاد	زابل	15,624	15,624	100%	100%	0	0	0	1	5	6	6	
63	کرایه گیری ۱ عراده موتر	زابل	450,000	418,985	93%	100%	0	0	0	1	11	12	12	
	مجموعه		**535,271,096**	**585,774,578**			**847**	**20676**	**21373**	**460**	**9877**	**10337**	**31710**	

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکي

په زابل ولایت کې د غیر دولتي موسساتو د انکشافي فعالیتونو د موثریت اقتصادی تحلیل:

د غیر دولتی موسساتو په اړه معلومات:

هغه غیر دولتی موسسات چې په ۱۳۹۹ کال کې په زابل کې فعالیت کوي:

په ۱۳۹۹ کال کی په زابل ولایت کښې د دوویشت ۲۲ په شاو خوا کې غیر دولتي بهرنی او داخلی موسسی او انجوګانی چې د بیلابیلو هیوادونو لخوا یی ملاتړ کیږی په مختلفو برخو کی لکه دکرهنې ،پوهني ،روغتیا، ټولنیز خوندیتوب او داسی نورو برخوکی فعالیتونه کوی او خلکو ته په مختلفو برخو کې اسناتیاوی او د کار زمینه برابروی چې د هغوی دغه فعالیتونه تر یو حده د زابل په اقتصادی او ټولنیز وضعیت مثبت تاثیر اچولی او ددی لاری خلګو ته د کار فرصتونه برابر شوی چې ورسره د خلګو د ژوند سطحه او وضعیت د ښوولی طرف ته تللی.

په دغو موسساتو کې (۱۰) بهرني او (۱۲) کورنی موسسی او انجوګانی دی چې فعلآ په زابل ولایت کې فعالیت کوی.

د ملګرو ملتونو د اړونده ادارو جدول په لاندی ډول دی.

د UN ادارو جدول		
ګڼه	د UN اداری نوم	کتنه
۱	UNICEF	
۲	UNWFP	
۳	UN WHO	
۴	UNHCR	

ټولو داخلی او بهرنیو موسساتو معلومات په لاندی جدول کې خلاصه شوی دی.

شماره	دموسسي بشپړنو م	لنډ نوم	مسئول	دموسسي دفعالیت ساحه	آدرس	دتلیفون شمیره
۱	۱دبشری خدمتونو موسسه	HAPA	مد ثر / نصیر احمد	دکډولو اوبی ځای شوی کورنیوسره دخوراکی اوغیرخوراکی تو کو په برخه کی مرستی کوی	دمهاجرینوریاست	۰۷۰۸۶۸۶۳۳۱ ۰۷۰۰۳۳۰۳۳۸
۲	دبشری قواو دانکشاف موسسه	HRDA	هدایت الله فیضی	دداخلی اوله بهرڅخه راغلی بی ځایه شوی سره دغیرخوراکی تو کو په برخه مرسته کوی	هواشنا سي	۰۷۰۸۴۱۸۴۲۴
۳	دکډوالوپه برخه کی موسسه	UNHCR	شاهنواز	په اړوند ولایت کی دخپلو پروژو څخه د نظارت په برخه کی فعالیتونه ترسره کوی	دمهاجرینوریاست	۰۷۰۳۶۶۲۳۵۵
۴	نړیوال غذایی پروګرام	WFP	شریف الله	دغریبو اوبیوزولو کورنیوسره دخوراکی تو کو په برخه کی مرستی کوی	دبی بی خاله لیسی څنګ ته	۰۷۰۵۰۹۶۷۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

۰۷۰۷۶۱۶۱۳۵	دصحت عامه په ریاست کی	دپولیود له منځه وړلوپه برخه کی فعالیت کوی	ډاکټرعمر	WHO	نړیوال روغتیایی موسسه	۵
۰۷۰۰۳۳۶۵۱۳	دپوهنی په ریاست کی	دمحلی زده کړو په برخه کی فعالیت کوی	جانګیرشاه شمول	UNICEF	یونسیف موسسه	۶
۰۷۰۸۹۴۳۸۳۰	دکرهنی ریاست	دکرهنی دسکتور اړوند دمالداری اوباغداری په برخه کی فعالیت کوی	جان اغا /اسلام الدین	NHLP	دمالداری اوباغداری موسسه	۷
۰۷۰۷۶۷۲۲۷۷ ۰۷۰۷۸۰۶۶۲۳	دکاراوتولنیزوچاروری است ترڅنګ	په انکشافی برخه کی فعالیت کوی	نورافغان	SDO	ولسی تړون	۸
۰۷۰۳۰۱۵۰۵۸	ښاروالی محترم ریاست	له هغه غریبوکورنیوسره دخوراکی توکو په برخه کی مرسته کوی چی دکرونا له امله ورته زیان رسید لی وی	فیض محمد	KRO	کندهار دمځا جرینوموسسه	۹
۰۷۰۸۸۹۳۸۰۹	داعتماد روغتون څنګ ته	کلینیکونو ته ددرملودویشلوپه برخه کی فعالیت کوی	نورالله	ARCS	سره میاشت	۱۰
۰۷۰۰۴۴۹۹۱۹	معارف ته مخامخ	دماین پاکی په برخه کی فعالیتونه ترسره کوی	انجنیر نیازګل	MCPA	ماین پاکی	۱۱
۰۷۰۸۲۷۲۱۶۴ ۰۷۰۴۳۹۲۷۴۵	دشهید انوآمریت	دهغوملکی وکړو سره مرسته کوی چی دجګړه ایزوپیښوله امله ورته مالی اوځانی زیان رسیدلی وی	عبد الله سعادت	COMAC	له جګړه ځپلوملکی وګروسره دمرستی پروګرام	۱۲
۰۷۰۸۴۱۸۴۲۴	هواشناسي	دکرونا ناروغی په مقابل کی دبیرنی روغتیایی اوحفظ الصحه اړوند دلاسونو مینځلو په برخه کی فعالیت کوی	حاجی هدایت الله فیضی	HRDA	دبشری قواودانکشاف موسسه	۱۳
۰۷۰۰۹۳۶۰۷۳ ۰۷۴۹۲۲۲۶۱۹	دولایتی روغتون ترڅنګ	دصحت په برخه کی فعالیتونه ترسره کوی	عبد الله روان	SDO	ایس ډی او	۱۴
۰۷۰۰۸۰۰۹۶۰	دمرکزی جامع ته څیرمه	په مرکز اوولسوالیو کی له خلکوسره دسرپنا اوتعلیم اړوند مرکی کوی	همت الله	ACTED	اکتید	۱۵
۰۷۰۶۱۹۱۸۲۲	دکرهنی ریاست	دغریبو کورنیو سره دمرغداری په برخه کی فعالیت کوی	محمد عمر	WDOSS	ډبلیو ډاس	۱۶
۰۷۰۰۳۷۰۲۵۱	درسالی کلی	دمصنوعی اعضاو دجوړولو په برخه کی فعالیت کوی	کمال احمد	AOAD	دافغان معیوبینو دلاسرسی موسسه	۱۷
۰۷۰۰۹۳۹۳۰۰	دولایت مقام جادی ته څیرمه	په ښوونځیاومدرسوکی دحمایوی پروګرام تطبیق اودزده کوونکو دعامه سویه لوړول په برخه کی فعالیت کوی	سردارولی سرحدی	ANBO	دافغان ملت دجوړونی موسسه	۱۸
۰۷۰۵۳۹۹۳۳۴	دسیوری اډی ته څیرمه	دموسمی مرستو په برخه کی فعالیتونه کوی	روح الله پښتون	ANRCC	پشتیبانی غذایی فصلی	۱۹
۰۷۰۷۳۸۸۲۲۱		دغذایی اوغیرغذایی موادودتوزیع په برخه کی فعالیت کوی	دوست محمد	AEAO	افغان تعلیمی موسسه	۲۰
۰۷۰۵۳۲۸۶۹۲	سری میاشت ته مخامخ	دکلیوالی اقتصاد دپیاوړتیا په برخه کی فعالیتونه کوی	عبدالصبور	ADA	افغان پرمختیایی موسسه	۲۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲	موسسه ماین پاکی	MCPA	عصمت الله	په ولسوالیو کی د ماین پاکی اروند دتخنیکی سروی په برخه کی فعالیت کوی	معارف ته څیرمه	۰۷۰۰۰۶۹۳۶۵
۲۳	موسسه انترساس	INTERSOS	محب الله (بارک)	په مرکزقلات کی دصحت په برخه کی فعالیت کوی		۰۷۰۰۳۴۲۷۹۸
۲۴	اسلا	ISLA	عبد الوهاب	دمحلی ادارتود تقویې په برخه کی فعالیتونه کوی	ولایت مقام	۰۷۰۰۰۸۲۳۸۱
۲۵	ډی آر سی	DRC	فرید الله	دنړیدلو کورنو دجوړ ولو په برخه کی فعالیت کوی	دزړی شفاخانی عمومی جادی ته څیرمه	۰۷۰۷۲۰۶۴۱۵

د سکتورنو په تفکیک د موسساتو شمیر:

د سکتورنو په تفکیک د موسساتو شمیر په لاندی ډول دی.

د سکتور نوم	امنیت	حکومتوالی	کرهنه او انکشاف دهات	تولنیز خوندیتوب	پوهنه	روغتیا	زیربنا	اقتصادی وده
د موسساتو شمیر	0	0	3	12	2	5	0	1
ټولټال	۲۳							

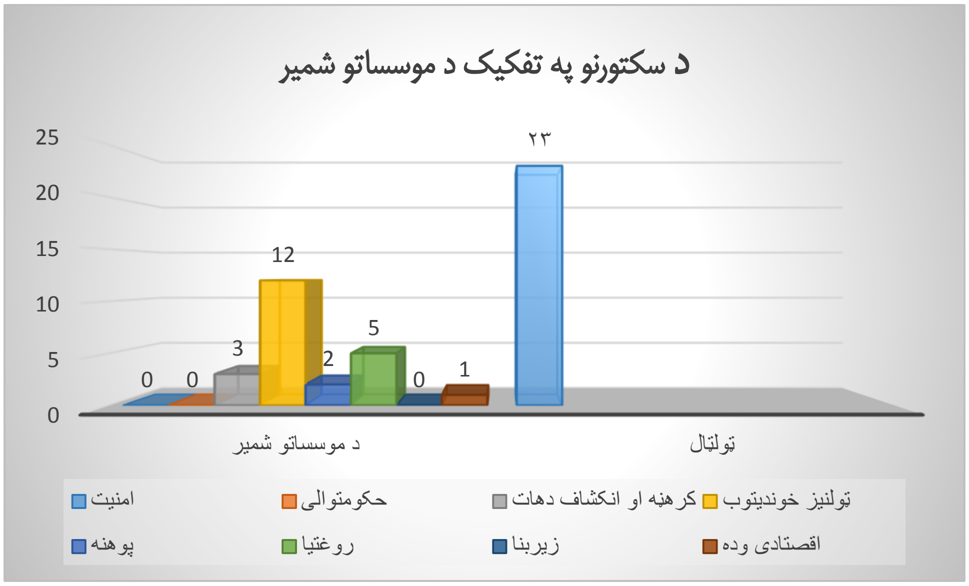

د موسساتو مصرف شوی بودجه:

په تیر یو کال کې دغه پورته ذکر شویو موسساتو او انجوگانو په مختلفو برخو کې خلگو ته د خدمتونو د وراندی کولو په برخه کې ( ) میلیونه بودجه مصرف کړی ده چې ددغی بودجی د مصرف د لاری یی خلگو ته په مختلفو برخو کې خدمات رسولی دی لکه د کار او حرفې زمینه برابرول د لومړنیو روغتیایی او خوراکی توکو توزیع کول اړمنو او زیانمنو شویو کورنیو ته، د زده کړی زمینه مساعده وول هلکانو او نجونو، ځینی انکشافی پروژی تطبیق کول او داسی نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاری فرصتونه اغیزمنتوب:

په دغه موسساتو او انجوګانو کې تقریبآ د دوه زره ۲۰۰۰ په شاوخوا کې کسانو ته د کار زمینه برابرشوی ده او د یادو موسساتو سره په مختلفو برخو کې په کار بوخت دی.

همدارنګه د یادو موسساتو د فعالیتونو څخه په تخمینی ډول د (٦٨٢٠٠٠) په شاوخوا کې کسانو په مستقیم او غیر مستقیم ډول په په ۲۰۱۹ میلادی کال کې ګټه اخیستی او ددغو موسساتو د خدمتونو څخه خلګ اغیزمن شوی او ورڅخه یی ګټه اخیستی ده چې دغه اغیزمنتوب او ددوی د خدمتونو څخه د خلګو ګټه اخیستنه په مسقیم ډول د خلګو په ژوند باندی مثبت تاثیر کړی او د هغوی ژوند یی مثبت لور ته بولی او موسساتو دغه خدمتونه د خلګو د ژوند په تغیر او د ځان بسیانی په برخه کې تر یو حده مرسته کولای شی.

دغه موسسات او انجوګانی هره یوه یې د خپل قرارداد او ترتیب شوی کاری پلان مطابق خپل فعالیتونه ترسره کوی او د اقتصاد ریاست ددوی له کړنو څخه نظارت کوی. چې په لاند ډول دیوشمیر موسساتو دفعالیت په اړه لنډه یاداوری شویده.

لومړی برخه :

هغه موسسات چې په دوهمه ربعه کی یی په زابل ولایت کی فعالیت شروع کړیده. په لاندی ډول دی.

په دوهمه ربعه کی HRDA، INTERSOS، KRO موسسات داقتصاد وزارت په انلاین سیستم کی ثبت شوی چې د ټولنیز خوندیتوب روغتیا په برخه کې فعالیتونه ترسره کوی او دغه دوه سکتوری کې خلګو ته خدمات وړاندی کوی چې په لنډ یی د فعالیتونو څخه په لاندی ډول یادونه کیږی.

KRO-۱ : نوموړی موسسې یوه اضطراری پروژه درلوده چې په زابل ولایت کی یی ددوهمی ربعی په جریان کی په مرکز قلات کې د هغه پنځه زره ۵۰۰۰ غریبو، بیوزله، فقیری کورنیو سروی دناحیو دوکیلانو،مدنی فعالانو په همکاری ترسره کړه چې دنړیوال ناورین له کبله ورته مالی اوځانی زیانونه رسیدلی وو ورته کارتونه توزیع شوی چې وروسته د نوموړی موسسی دغه لاندی ذکر شوی مواد په یادو پنځه زره کورنیو وویشل شول.

چې په مرسته شویو موادو کی دغه خوراکی توکی شامل وو ۱-۳ پارسله اوړه ،۲-۳دبې ۵لیتره غوړی ،۳ – ۱۰ کیلو دال ۴-۲ کیلو مالګه اوداسی نور .

INTERSOS-۲: نوموړی موسسه ددوهمی ربعی په جریان کی په زابل ولایت کی دصحت دسکتور اړوند نوی فعالیتونه ترسره کوی چې تردامها له یی په زابل ولایت کی دخپلی پروژی دتطبیق لپاره دهغه کسانو لپاره ۲۴بستونه اعلان ته سپارلی دی چې ددوی پر شرایطو برابر وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

HRDA-۳: نوموړی موسسه دUNHCR په مالی ملاتړ دوه پروژی په زابل ولایت کی په ۱۳۹۹ کال کې عملی کوی اوله د لاس مینځولو(دواش پروژه) پروژه ده چی دکرونا ناروغی سره دمبارزی برخی ته ځانګړی شوی ده او په دغه برخه کی فعالیت کوی دا پروژه دمرکز په دری هغونقطو کی چی هلته ګڼه ګوڼه زیاته وی(دموټروتم ځایونوکی) یوه یوه ټانکی نصبوی چی داهره ټانکی ددوه کسانوله خوا څخه دورځی په جریان کی کنترولیږی اوپه نوموړی پروژه کی ٦کسانوته دکارزمینه هم برابرشویده

دوهمه پروژه(PSN)چی دځانګړو اړتیالرونکوکسانو سره په مختلفو برخو کی مرسته کوی لکه دخیاطی دماشین ، د کالو مینځلو ماشین ، لاسی کراچی ،پرچون ،نجاری سامان ، اوداسی نورو یو شمیر برخو کی کومک کوی چی تردامهاله یی د۹۰کورنیوسروی دموظئف هیئت په حضورکی ترسره کړیده چی له دی جملی څخه یی ۲۳کورنیوته پورته ذکر شوی توکی توزیع کړی اود پاتی کورنیو اسناد تر پروسیس لا ندی دی چې د ۲۰۲۰ کا ل لپاره په زابل ولایت کی د٦۰۰کورنیو سره د مرستی پلان لری .

ACTED -۴ : دغه موسسی په ۱۳۹۹ کال کې په زابل ولایت کی دکرونا ناروغی سره دمبارزی په برخه کې داقتصاد ریاست سره په همغږی څلور زره ۴۰۰۰ ماسکونه د ځینو سکتوری ریاستونو سره مرسته کړی دغه ماسکونه درسنیو په حضور کی هغه سکتورونو ته توزیع شول چی له بیوزله او فقیروکسانو سره سر اوکارلری لکه دپښوپروړاندی دچمتوالی ریاست، ،د قلات ښاروالی، دمهاجرینو آمریت، دعامی روغتیا او داقتصاد ریاستونو ته چې د اقتصا د ریاست سره مرسته شوی ماسکونه د دوه فابریکو کارکوونکو ته توزیع شوی.

دوهمه برخه !

په دی برخه کی دهغه موسساتودفعالیتونو څخه یادونه شویده د کال د شروع څخه یی فعالیتونه شروع کړی.

HAPA: نوموړی موسسه له څه وخت راهیسی په زابل ولایت کی دکډوالو اوبی ځایه شویو غریبو کورنیوسره په مختلو برخو کی لکه د بیړنیو واقعاتو په وخت کې د متاثره شویو کورنیو سروی مانتورینګ او د غیرغذایی موادو توزیع ، دبیرته راستنیدونکو کډوالو کورنیو سروی ،ثبت اوراجستر ، او دطبیعی افاتو څخه دمتاثرشویوکورنیوسروی اودغذایی موادو په مقابل کی دنقدی پیسو دتوزیع په برخه کی فعالیت کوی چی تردامهاله دنوموړی موسسی دمسئولینو په وینا د۱۳۷۱ غریبو اوبیوزلو کسانو سره دUNICEF موسسی په مرسته دغیرخوراکی توکو کومک کړی ده او د ۱۵۳۹کسانوسره یی WFP موسسی لخوادخوراکی توکو په برخه کی مرسته کړیده اوله ٦۵غریبو کورنیوسره د WFP موسسی لخوادنقدی کومک شویده البته په ۲۰۱۹کال کی په ۲۰۲۰کال کی ۵۵۸کورنیوسره د WFP موسسی لخوا دخوراکی توکوکومک شویده اود۳۴۸کورنیوسره د UNICEF موسسی لخوادغیرخوراکی توکومرسته شویده .

HRDA : نوموړی موسسه هم یوه داخلی انجوده چی له څه مودی راهیسی په زابل ولایت کی دځانګړو اړتیالرونکو کسانو سره په مختلفوبرخوکی لکه دخیاطی ،دکالو مینځلو ،چرګانو ،لاسی کراچی ،دکارتونو اوالماری اوداسی یوشمیر نو رو برخوکی فعالیتونه ترسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوی چی تردامهاله یی دنوموړی موسسی دمسئول په وینا په زابل ولایت کی په ۲۰۱۹کال کی د۳۵۰کورنیوسره کومک شویده اود۲۰۰کورنیوسروی یی اوس ترجریان لاندی ده چی ددی کیسونو(Cases) ارزښت له ۵۰۰۰څخه بیاتر۲۵۰۰۰افغانیوپوری رسیږی.

NHLP: دغه برنامه چی دکرهڼی وزارت په همکاری دافغانستان په یو شمیر ولایتونو کی په دوه برخو کی فعالیت کوی چې یوه یی د مالداری بله یی د اوباغداری برخه ده چی داهر یوه یی په مختلفو برخوکی لکه کشمش خانو جوړول ،چک ډیمونه اومختلف دمیو وباغونه جوړول لکه داناروباغ جوړونه، دبادامو دباغونو جوړول، دانگوردباغونو جوړول، دپستی دباغونو جوړول اوداسی یوشمیرنورو برخو کی فعالیت کوی چی تردامهاله یی دنوموړی برنامی دمسئولینو په وینا په زابل ولایت کی ۷۵۴جریبه باغونه نهه (۹)دانی کشمش خانی او۵۱۰جریبه قوریه جات جوړکړیدی او۱۵۰بابه یی دهقانانوته زینی ددواپآشی اوشاخبری لپاره توزیع کړیدی اودمالداری په برخه کی ۷۵۰کسانوته دمختلفو امراضو په برخه کی لکه دواکسین په برخه کی دساری ناروغیوپه برخه کی دامراضو دکنترول په برخه کی مختلف ټرینینگونه ورکول شویدی همدارنگه په دی کی مختلف صحی کیټونه ورکول اودکنجوړی دجوړولوطریقی هم ورته ښودل شویدی دغوجلودترمیم په برخه همکاری ورسره شویده دشیدودمارکیټینگ په برخه کی همکاری ورسره شویده اوله هغوښځوسره چی شیدی خرڅوی ۵۰دانی غړکی ورکول شویدی اوهمدارنگه تراوسه دزابل ولایت په ټولو ولسوالیوکی ۸۵۰۰۰پسونوته برسلیوزواکسین ورکول شویده او۱۵۰۰۰پسونوته دPPRواکسین ورکول شویدي .

SDO: نوموړی موسسه په مختلفو برخوکی لکه دواش په برخه کی، انکشافی برخه کی په قلات مرکز اوشهرصفاولسولیوکی فعالیتونه ترسره کوی دنوموړی موسسی دمسئولینو په وینا په زابل ولایت قلات مرکز کی ۱۸۴شورراگانی او شهرصفاولسوالی ۱۱۳شوررگانی په مختلفو برخو کی فعالیتونه ترسره کوی چی له دی جملی څخه د۲۰شوراگانو کارونه په مرکز او د۱۰شوراگانوکارونه یی هم په شهرصفاولسوالی کی پاتی دی دنورو ټولو شوراگانو کارونه اوس فعلادجریان په حالت کی دی اونوموړی برنامه یوه دواش په نامه پروژه هم په ۲۰۱۹کال کی درلو ده چی په شاه جو ی اوقلات مرکزکی په تعداد ۴۵دانی ۱۱انچ برمی وهلی دی چی له دی جملی څخه ۲۲په مرکز او ۲۳دانی هم په شاجوی ولسوالی کی ددوی په ویناچی ۸ دانی مونوری په شاه جوی ولسوالی کی جوړی کړیده او ۱۲۰۰دانی مو صحی کیټان ورته توزیع کړیدی .

ARCS:نوموړی برنامه چی دسره صلیب په همکاری فعالیتونه ترسره کوی دمسئولینو په وینایی په دوه عمده برخو کی فعالیتونه ترسره کوی اول شدیده سوختگی دوهم دزړه دسوری په برخه کی نوموړی موسسه دولایت په سطحه څلورکلینیکونه لری چی عبارت دی دخاک افغان ولسوالی کلینیک ،شاه جوی ولسوالی کلینیک ، میزانی ولسوالی کلینیک ،اونوخیزکلینیک چی دورځی په جریان کی له ۷۰-۸۰مریضان گوری او یوهم په قلات مرکز کی چی داهم دورځی په جریان کی له ۸۰-۹۰مریضان گوری اویوبل ټیم لري چی هغه په میاشت کی ۲۰ورځی په ساحه کی اولس ورځی په کلینیک کوی وی یعنی په هغو ساحو کی چی هلته کلینیک ته لاسرسی نه لری ددوی په وینا دزابل ولایت په مختلو ولسوالیوکی یی دسوی تغذی موادتوزیع کړیدی لکه په شاه جوی ،شهرصفا ، اوسیوری ولسوالی اوداسی نورو

MCPA:دغه موسسه دماین پاکی په برخه کې په زابل ولایت کی فعالیت کوی دنوموړی موسسی دمسئولینو په وینا د۲۰۱۹کال له شروع څخه بیا تر۳۱/۵/۲۰۲۰نیټی پوری ۸۸۶۳۲۶۹ مترمربع ساحه له ماینونو او ناچاودتوکو څخه پاکه کړیده او۵۴۷۳۵۰۴مترمربع ساحه پاتی ده چی له ماینونو څخه پاکیدوته اشد ضرورت لری دنوموړی موسسی کاری ټیم دکار په جریان کی په لاندی تعداد ناچاودتوکی خنثی کړیدی ۱۸حلقی دوسایلو ضد ماینونه ، ۲۴حلقی ضدپرسونل ماینونه ، یو حلقه ناچاودتوکی نوموړی موسسه ۲۶کاری ټیمونه او۸ ټیمونه دماشینری لری چی په مختلفو ساحوکی فعالیتونه ترسره کوی نوموړی موسسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د۲۰۱۹کال له شروع څخه بیاتر ۳۱/۵/۲۰۲۰نیټې پورې دمختلفو لاملونو له امله ۵میاشتې کارونه دریدلې وو لکه دکرونا ناروغی ،دیخنی ،اوولایتی چالشونو له امله اوداسې نور .

COMAC: دغه موسسه د افغانستان په یو شمیر ولایتونو کی په مختلفو برخوکی فعالیت کوی دنوموړی موسسی دمسئولینو په وینا چې په زابل ولایت کی یی لاندی فعالیتونه ترسره کړیدی ۲۹۵نوی پیښې ثبت کړیدی ،۳۴۳کورنیوسره ۵۱۷کیټونه اولیه مرسته کړیده ،۶۰کورنیوسره یی اوږدمهاله مرسته کړیده ،۲۰کورنیوسره طبی مرسته شویده ۳کورنیوسره روانی مرسته شویده یعنی بل کلینیک ته مو تبدیل کړیدی ،ددولت ۹۲کسانو ته یی دظرفیت سازی ټرینینګونه ،۲۵نورو کسانوته یی دحیواناتو دناروغیو په هکله ټرینینګونه ورکړیدی .

SDO:دغه انجو دصحت په برخه کی فعالیت کوی او دولایت په سطحه یی په ۳۱ کلینیکونو کی خوراکی توکی توزیع کړی او څلورپروژی لری

۱-دملاریاپروژه: داپروژه هغه کلینیکونوته دملاریا دواورکوی چې لابراتوارولری او ۳۳ نورو کلینیکونوته یو قسم دملاریا دواورکوی

۲- ګوی پروژه :داپروژه دولایت په سطحه ۲۲کلینیکونوکی واکسناتوران لری په هغه مربوطه کلینیک کی خلګو ته واکسین ورکوی

۳-دوهمه دګوی پروژه :داپروژه په هغه ساحو کی علمی کیږی چې کلینیکونوته لاسرسی نه وی(سپنی ساحی) سیارټیمونه ورځی اوهلته واکسین ورکوی .

۴-دملاریاپروژه :چې په دی پروژه کی دزابل ولایت په یو شمیرولسوالیوکی لکه شملزی، اطغر ،شینکی ، اوقلات مرکز کی هغه زنانه ووته پشه خانی توزیع کوی چی حمل ولری چی تردامهاله یی دنوموړی موسسی دمسئولینو په وینا ۱۱۰۰۰پشه خا نی توزیع کړیدی .

ACTED: دغې موسسی دداخلی بی ځایه شویواومهاجرینو دحالت دمعلوموللو لپاره دوه ځلې په زابل ولایت کی دSamples سرویګانو په برخه کی فعالیت کړیده چی یو ځل یی دOHWاودوهم ځل یی په خپله ACTEDموسسی دزابل ولایت په یو شمیروالسوالیو کی سروګانی ترسره کړیدی .

WDOSS:داچې نوموړی موسسی د زابل ولایت په څلوروولسوالیوکی دمرغداری په برخه کی قلات مرکز ،شهرصفا ،شاه جوی ،اوشینکی ولسوالیو کی په فعالیت شروع کړیده دنوموړی موسسی دمسئولینو په وینا چې دهری ولسوالی سهمیه ۲۵۰کورنی ده لومړی ۱۰۰۰غریبو اوبیوزلی کورنیو سروی کیږی اوروسته له هغه څخه هری کورنی ته ۳۰دانی چرګان سره له نقشی ورکول کیږی اودنوموړی اداری دټیم خوا څخه په میاشت کی څو ځلی نظارت ترسره کیږی .

AOAD: نوموړی موسسی اوس په زابل ولایت کی په فعالیت شروع کړیده او دمعیوبو کسانو دفزیکی جوړښت په برخه کی کار کوی دمسئولینو په وینا چې تردامهاله ۵۰۰کسانو سره دفزیکی بیارغونی په برخه کی همکاری شویده ۱۵۰کسانوته یی حرکی وسایل لکه لکړی اوداسی نوروبرخو کی کومک کړیدي ده۱۳۰کسانو ته دصحت عامی پرسونل ته دمعلولیت اوفزیکی بیارغوونی په برخه کی ټرینینګونه ورکړل شویده ۱۰۰کسانوته یی دکروناسره دمبارزی اومخنیوی په اړه عامه پوهاوی ورکړیده دمعلولیت اړوند پیښو په اړه دقلات مرکز اړوندسیموته سیارسفرونه کړیدی .

ANBO: دغه موسسه د زابل په ولایت کې د کوچنیانو د پوهې او د ښوونځیو او مدرسو د زده کوونو تعلیمی ظرفیت لوړونی په برخه کې فعالیت کوی، نوموړی موسسی په زابل ولایت کی د ښوونځیو اومدرسو زده کوونکو دظرفییت لوړونی په برخه تردی مهاله دغه لاندی فعالیتونه ترسره کړیدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- زر ۱۰۰۰ کسانوته دانگلسی اوکمپیوټر دزده کړی زمینه برابرول .

۲- اووه سوه ۷۰۰ کسانوته ددینی زدکړه زمینه برابرول ،

۳- ۱۲۰ کسانو ته له کمپیوټرزده کړی دفراغت زمینه برابرول .

۴- ۲۵ دانی سمینارونه دعامه پو هاوی په برخه په لاره اچول .

۵- دیو باب مجهز کتابتون جوړول .

٦- دکرونا ناروغی په جریان کی ددری راډیو گانی له لاری دانلاین زده کړی پروگرام مخته و ړل .

۷- په لومړی ځل په زابل ولایت کی په دری ژبه ددری زبانو لپاره په خپله مورنی ژبه دوه صنفو جوړول .

ANCC: دافغانستان دبیاودانولو ملی موسسی د ۴۰۳۰ غریبو اوبیوزلو کورنیو سره یی د زابل ولایت په شاه جوی ،ارغنداب ،شملزی ،شینکی ،نوبهار کی دلاند ی خوراکی توکو په برخه کی مرسته کړی او دغه لاندی توکی یی هری کورنی ته توزیع کړی دی لکه ۳ پارسله اوړه ،۳ډبی غوړی ۵لیتره ،۲کیلومالگه ،۱۴ کیلودال اوداسی نو چی دهری ولسوالی سهمیه په لاندی ډول ده

AEAO: افغان تعلیمی موســـــی په زابل ولایت کی د۳۵۰ غریبو اوبیوزلو کورنیو د سروی د ترسره کولو وروســـته د خوراکی او غیرخوراکی توکو مرسته کړی ده چې په توکو کې ۲۵کیلواوړه ،۵ لیتره غوړی ،۳ دانی طوسان ،یومن بوره ،یو من لوبیا اوداسی نور

ADA: دغه موســـه په زابل ولایت کی دښـځو سره داقتصـادی پیاوړتیا په برخه فعالیت کوی چی دافعالیت دقلات مرکز اړوند په ۹۵کلیو کی ترسره کیږی ددی پروژی په پلی کیدو سره به په زابل ولایت کی ښځی په دی وتوانیږی چی په څه ډول دوی وکولای شی چی له بانکونو څخه راکړه ورکړه او قرضه ترلاسه کړی اود خپل ژوند ورځنی چاری مخته یوسی اوداسی نو ر.

UNHCR: د ملگرو ملتونو د مهاجرینو نړیواله ده دغه موسسه یو ډونر ده اوپه دوه برخو کی سرویگانی ترسره کوی چی یوه دجگړه ځپلو په برخه کی چی ورسره دغیرغذایی موادو په برخه کی مرسته کیږی اوبله یی هم دطبعی افاتو په برخه کی سرویگانی ترسرکیږی چی په عین حال کی له دواړو سره کومک کوی اوعمده فعالیتونه یی په لاندی ډول دی .دخیمو په برخه کی ،دخوندیتوب په برخه کی ،د۲۰۰کورنیوسره د سولر په برخه کی ۳۵۰کورنیوسره دمختلفو کیسونو په برخه کي دکروناسره دمبارزی په برخه کی په قلات مرکزکی په دری ځایونو کی دټانکی نصبول له معارف سره د۳۷صـنفی خیمو مرسـته کول ،په قلات مرکزاوشـهرصـفاولسـوالیوکی عامه پوهاوی پروگرامونه ،اود ٦۰۰نورو کورنیوسره په زابل ولایت کی په مختلفو برخوکی مرســـته کوی البته په ۲۰۲۰کال کی چی اوس جریان لری په نوموړی کال کی ۹۰کورنی سروی شوی او۲۰کورنیوته موادتوزیع شوید ی اوپآتی یی جریان لری

:WFP

WHO: داچی نوموړی یو نړیوال صحی سازمان دی اودزابل ولایت په ټولو ولسوالیو کی د صحت په برخه کی پروگرامونه مخته وړی اونوموړی ســـازمان په اړوندولایت کی ســـاحوی دفترونه نه لری نوموړی ســـازمان یوازي دخپلو فعالیتونو څخه دنظارت په برخه کی، دواکسین په برخه کی او عاجلوواقعاتو په برخه کی عمده فعالیتونه ترسره کوی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

UNICEF: نوموړی موســـــسه دمعارف په همغږی دچټکو اومحلی زده کړو په برخه کی فعالیت کوی دمســـئولینو په وینا یی چې تردامهاله یی دزابل ولایت دټولو ښونځیو دشاګردانو احصایه راټوله کړیده او وروسته موورته قرطاسیه، کتابونه ،قلمونه ،خیمی ویشلی دی اوزیاتره مووالسوالیوته هم انتقال کړیده دقرطاسی دانتقال لپاره مومالی لګښت هم ورکړیده ټول ۲۷۰ټو لګی مو رسمی مکاتبوته تسلیم کړیدی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم څپرکی

د افغانستان د سولې او پرمختیا ملي چوکاټ او د ملي لومړیتوبونو پروګرامونه

(ANPDF/ NPPs)

۱. د خصوصي سکتور د پراختیا پروګرام

دخصوصی سکتور دپرمختیا پروګرام دهیواد داقتصادی پیاوړتیالپاره دیو مناسب چاپیریال ایجادول دی، دصلحی او امن راوستل، دپانګی اچونی لپاره د یو مناسب سوکاله چاپیریال رامنځ ته کول، د اعتماد وړ بنسټونه رامنځته کول دا ټول کولای شی چی هغه شخصی پانګی چی په خلیج او نورو هیوادونو کی وجود لری را جلب کړی , دولت حکومتی بیروکراسی راکمه کړی ، دملیکت حقوق واضح یی کړی ، دصادراتو پروسه یی اسانه کړی، برق ته دلاس رسی موقع یی مساعده کړی، ترانسپورت سهولتونه رامنځ ته کړی اوس د سوداګرو ژوند تر ډیره بریده خوندی ده ، بغیر د نظامی توکو دوارداتو څخه په اوسنی وخت کی دافغانستان واردات لس برابره دصادراتو دی،په وارداتو او صادراتو کی دغه ناپیداری یو تعداد زیات محصولات په داخل دهیواد کی یا بهر دهیواد چی پانګی اچونی ته یوه ډیره ښه فضارامنځته کوی، په هیواد واړه او لوی سوداګر په ډیرو سوداګریو باندی بوخت دی چی د بی شمیره دندو موقع مساعدوی، د کوچنیو او متوسطو سوداګریو لپاره پالیسی دداخلی تضاد پربنا د وارداتو د زیاتوالی تغیر په هغو ساحو کی چی افغانستان هلته نسبی ګټی وی تمرکز لری، د بیوروکراسۍ له امله د ستونزو کمول کیدی شي په ډیرو مواردو کې، دولت د پانګې اچونې هڅولو او د کارونو د رامینځته کولو لپاره د تمویل فنډ ته اړتیا ونلري، او په ډیرو مواردو کی دولت کولای شی د نظارتی صلاحیتونو او قانون څخه په استفادی او دپانګوالو هڅونه پانګی اچونی ته او ناامنیو او خطراتو کمول کولای شی چی په هیواد کی دپانګی اچونی لپاره موقع مساعده کړی. په ځینو حالاتو کې، افغانستان د پانګې اچونې د ښه کولو لپاره قوانین کارولي دي کوم چې واقعا ګټور تمام شوي او په تنظیماتي قواعدو کې بدلونونه د پانګې اچونې په برخه کې د لیږد او خوځښت سبب ګرځیدلی او د خدمتونو وړاندې کولو کی ښه والی رامنځ ته شوی. دمثال په توګه د مخابراتو په خصوصي سکتور کې اصلاحات لکه د مخابراتي جواز ورکولو سیس ټم بیاکتنه، په هیواد کې د مخابراتي تکنالوژۍ سکتور چټکتیا دوده سبب شوی .

د حکومت د څارنی په بهیرونه کی معمولا هغه قواعد او مقررات شامل دي کوم چې منل کیږي مګر د دې قواعدو پلي کول په مختلف پړاوونو کې شامل دي، حکومت ژمن دی چې د سوداګرۍ په بهیر کې اصلاحات راوستلو او اداري مسلو ساده کول او په مهمو وزارتونو کې د آ سانتیاوو په ګډون د خدمتونو چتو کول او د خدمتونو چتکولو آ سانتیاوې، د بیلابیلو خدمتونو سره چې په یو ځای کې چتو شوي دي،دنظروړ اصلاحاتو پلي کولو له لارې د سوداګرۍ پروسې آ سانول او په الیکترونکی حکومتداری سره به بهټروالی پیداکړی. ددولت دڅارنی په مقرراتو او قوانیونو کی اصلاحاتو راوس تل د بیوزلو لپاره د پانګونې فرصتونه چتو کوي، دولت په لویو او کوچنیو ښارونو کی د بی وزله ښاری خلکو لپاره موقع مساعدوی چی دځپل ملکیت سند ترلاسه کړی او په خپلو ملکیتونو کی کوچنی او یالویی پانګونی وکړی، په راتلونکې کې، د ګرځنده تلیفونونو له لارې د الیکترونیکی اسانتیا وو پراختیا او د بی وزله او غریبانو لپاره برقی تادیات او لرې پرته سیمی چې د هیواد مالي سیس ټم ته لاسرسي نلری د پیسو د راټیټولو او د پیسو لیږد لګښت کمولو سره دهغوی لپاره دهیواد مالی سیس تم ته دلاسرسی موقع چتو کوی چی دخصوصی سکتور په واسطه ددندو رامنځته کولو موخی عبارت دی له:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د اغیزمنو او رقابتی بازارونو جوړول
- دکوچنیو او ل ویو سوداګریو ملاتړ کول په ځنګړی توګه د دافغانی توکو د صادره کوونکو شرکتونو
- دداخلی او بهرنی پانګوالو تشویق کول
- دخصوصی سکتور دپیاوړتیا لپاره دپانګوالو او سوداګرو لپاره یو مناسب چاپیریال رامنځ ته کول

هر ډول بریالی پرمختیا د یو باثباته مالي سکتور ته اړتیا لري حکومت د مالي سکتور د سمون لپاره دوه اړخیز ستراتیژي لري؛اول: د خلکو باور لاسه راوړل، د تشبثونو له لرې کولو سره د مالي سکتور پیاوړتیا، او د بانکونو تنظیم کولو لپاره د اعتبار وړ سیسټم چتکول. داډول کړنو د بانکداری په پراختیا کې مرسته کوی او د تشویق له لارې به په دې سکتور دنوښتونو موقع مساعده شی.
زموږ تمرکز د ثباب او دوام په تلپاتی ساتلو کې دی او خدماتو ته د لاسرسی اسانتیا او د تنظیم کونکي کاري چوکاټ لوړولو له لارې او د مالي سکتور لپاره ثبات راوستلو نظارت ده. د خطرونو پر بنسټ د پلټنې موډلونو کارول؛ د حکومتي بانکونو د خطرونو نظارت کولو لپاره د واحدنو جوړول؛ د تکراری مواردو د لرې کولو لپاره قواعد او مقررات باندی بیاکتنه او اغیزمنتیا او موثریت په اړه ډاډ تر لاسه کول؛تر ۲۰۱۷ کال پوری دافغانستان بانک په اړه بشپړه بیا کتنه؛ خصوصي شرکتونو ته د پور ورکولو لپاره دخصوصي بانکونو ته هڅ ونه؛ بانکی خدماتو ته دښاریانو لاس رسی د ۲۰۱۷زیږدیز کال تر پای پوری.

۲. د ولسي تړون پروګرام

دولسی تړون پروګرام دوزارتونو ترمینځ یو نوی دولتی پروګرام ده چی تر راتلونکو لسو کلونو لپاره به دافغانستان ولس ته په اساس توګه خدمتونه وړاندی کوی، دغه پروګرام د ملی پیوستون د پروګرام څوارلس کلنی تجربی په نظر کی نیولی سره او دټولو نورو پروګرامونو ځای ناس تی ټاکل شوی ده
دغه پروګرام دلسو کلونو لپاره) ۲۰۱٦ تر ۲۰۲٦ (په کلیو او ښارونو کی دمعیاری خدمتونو دوړاندی کولو لپاره طرحه شوی؛ دیادونی وړ ده چی دافغانستان حکومت او نړیوال بانک ددی پروګرام بسپنه ورکوونکی دی چی په دریو مرحلو کی به پلی کیږی. اوله مرحه د اکتوبر ۲۰۱٦ څخه شروع تر ۲۰۲۰ پوری به د۳۴ ولایتو د ۱۱۷ ولسوالیو په ۱۲۰۰۰ کلیو کی به پلی کیږی، دوهمه مرحله د ۲۰۲۱ تر ۲۰۲۳ دوام ولری چی تر ۱۲۰۰۰ کلیو زیات به تر پوښښ لاندی راولی، او په دریمه مرحله تر ۲۰۲٦ پوری دوام ولری چی اولی او دوهمی مرحلی په ګډون به ۳٦۰۰۰ کلی دهیواد په سطحه تر پوښښه لاندی ونیسی.

دولسی تړون دپروګرام اصلی موخه او اهداف عبارت دی له:

- د کلیو، او ښارونو تر مینځ د یووالي په رامنځته کولو کې مرسته
- دحکومت او خلکو په مینځ کی داړیکو غښ تلی کیدل.
- د فقر کمولو لپاره اساسي خدماتو چتو کول
- دکلی پرمختیایی شورا درهبری لاندی دپرمختیایی کارونو ترسره کول

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په پرمختیایی کارونو کی دکلی دخلکو دگډون شخه ډاډ ترلاسه کول په ځانګړی توګه دمتضرره قشرونو شخه.

د ولسي تړون د اقرا برنامي انکشافي پروژي:

د ولسی تړون ملی پروګرام لخوا تر اوسه د زابل ولایت د مرکز قلات په ګډون په نهه ولسوالیو کې ۷۱ پروژی د (۳۵۰۸۴۳۰۰۰) میلیونه افغانیو په ارزښت انکشافی پروژی چې په هغو کښی ٦١ ښووڼځي او ۱۰ تشنابونه شامل چې ځینی یی تکمیل شوی او یا هم اوس تر کار لاندی دی.

کارموندنه:

د ولسي تړون د اقرا برنامی د تطبیق کیدونکو پروژو په جریان کې د ۱۵۰۰ تنو په شاوخوا کې خلګو ته د کار زمینه برابره وشی ده.

د ولسی ترون ملی پروګرام په زابل ولایت کی اوس مهال په (۹) ولسوالیو کی فعالیت کوی.

ګڼه	ولایت	ولسوالی	د پروژو شمیر	شوراګانو شمیر
۱	زابل	مرکز کلات		۱۸۷
۲	زابل	شاه جوی	۲۹	۰
۳	زابل	شهرصفا	۹	۱۲۹
۴	زابل	شینکی	۹	۰
۵	زابل	نوبهار	۱	۰
۶	زابل	اتغر	۴	۰
۷	زابل	شملزایی	۸	۰
۸	زابل	میزانه	۳	۰
۹	زابل	ارغنداب	۸	۰
۱۰	زابل	دایچوپان		۰
۱۱	زابل	خاک افغان		۰
جمله			۷۱	۳۱۶

دولسی تړون پروګرام دشروع شخه تر اوسه فعالیتونه او لاسته راوړنی دزابل ولایت په سطحه

- داړیتا مطابق داداری او تخنیکی پرسونل اس تخدامول.
- دولسوالی په سطحه دکارکوونکو استخدام
- دفترونه په انترنیت سمبالول
- دولسی تړون پروګرام دکارکوونکو داجتماعی کارکوونکو روزل

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دولسی تړون پروګرام دانجیرانو لپاره رو نزیز ورکشاپونه دایرول
- د انکشافی شورګانو ترمنیځ رامنځته کول
- دانکشافی شوراګانو لپاره دپلان چتو کول
- دعامه پوهاوی لپاره مو دانشکافی شورا کارکوونکو لپاره ورکشاپونه دایریدل
- د انکشافی پروژو لپاره د ډیزاین چاری تمکیلیدل کړی
- په ولسوالیو کی دپروژو چاری عملاً جریان لری

۳. د اغیزمني حکومت والی پروګرام

په افغانستان کې ناامنی او بېې ثباتي په غیر متمرکز دولت د پراختیا پروسې سره تړاو لري. په دی اړه دنظام مشروعیت او په خپله دحکومت اغیزمنتیا یوه مهمه موخه ده. مشروع او با ثباته حکومت لرلو ته پاملرنه، د سولې خبرو د پرمختګ اهمیت، د سیاسي موافقې پیاوړتیا او په هیواد کې د با ثباته امنیت تضمین، دمالکیت په حقوقو کی وضاحت، په ځانګړې توګه د ځمکې مالکیت، چې ډیرو افغانانو اوسیدونکو لپاره دلویو فزیکي شتمنیو څخه دی چی د ځانګړی ارزښت څخه شمیرل کیږی. داراضی خپلواکه اداره د داډول ننګونو سره دمخامخ کیدو په اړوند د دځمکو دنومولو یا تشخیص کولو په پروګرام باندی کار کوی. د موجوده لاسته راوړنو ساتنه دخدمتونو دوراندی کولو په برخه کی دبیلګي په توګه، دروغتیا او پوهنی په برخه کی په ځانګړی توګه د ښځینوو لپاره، خلک اړتیا لري چې خوندي احساس وکړي،په خپلو ټاکل شویو خلکو باور وکړی او وکولای شی چی دخپلي کورنی دسمبالښت لپاره کافی عواید لاس ته راوړي.

الف(- دعامه سکتور اصلاح کول: دملی وحدت دحکومت په دوره کی دعامه سکتور په اصلاح کولو باندی کار دوام لری.په افغانستان کی دزیاتو پالیسیو دشتون په صورت کی قواعد او مقرراتو دنه تطبیق له وجی دستومانی احساس کیږی. دپالیس یو او مقرراتو د ښه تطبیق لپاره دولت تغیراتو راوستلو ته اړتیا لری ترڅو دښه نظارت زمینه برابره شی داجراتو دمدیریت سمون په راتلونکی دری کلونو کی هغه وزارتونو ته چی لوړترین عواید لری معرفی کیږی.

د ملکي خدمتونو سمون او عامه اداري اصلاحات دعالی رتبه کارکوونکو دکاری کیفیت په موخه دتطبیق په حال کی ده تر څو یو ځوابوویونکی او با مسؤلیته اداره رامنځ ته شي . په افغانستان کی باید یو داسی عامه اداره رامنځته شي چی ددی هیواد پرمختیایی اړتیاوو ته ځواب ویونکی واوسی او په اقتصادی، سیاسی،اجتماعی او فرهنګی برخو کی نارینوو او ښځینوو دوررولی په فضا کی د ګډون موقع مساعده شی. دی هدف ته درسیدو لپاره باید هغه په میراث پاتی اداری فساد او د دزورواکانو نفوذ چی په اداراتو کی دظرفیت د ټیټیدا سبب شوی علبه پیداشي. اصلاحات باید داداری ناوړه ریښی له مینله یوسی او زورواکو ته باید قناعت ورکړل دعامي او مسلکی اداری رامینځته کیدل ددی هیواد دټولو وګړو په ګټه ده. په هرصورت پورتنی هدف ته درسیدلو لپاره لاندی کړنی باید په نظر کی ونیول شی.

- دنوی قوانینو او مقرراتو په تصویب سره دملکی خدمتونو اصلاح کول، دموجوده قوانینو او مقرراتو او دملکی خدماتو دقانون په شمول بیا کتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دمسلکی کولو دپروسه رامینځته کول، ساتل او غښ تلی کول
- د کړنو پربنسټ دمدیریت د طریقی څخه استفاده کول
- دحساب ورکولو او روڼتیا
- د جسازاتواو مکافاتو دلارښود ترتیبول.

ب(- د دولت دهیواد په کچه داداری فساد له مینځه وړلو ته ژمنتیا ده
دافغانستان اسلامی جمهوریت کاری پلان داداری فساد سره دمبارزی لپاره یو غښتلی پروګرام ده، داداری فساد سره دمبارزی لپاره دستری محکمی او لویی څا نروالی په سالمی رهبری دښښنی فرهنګ ته یی دپای ټکی ایښی او په فساد ککړ اشخاص به د قانون منګلو ته سپارل کیږی.
په حکومت باندی دخلکو دباور زیاتوالی لپاره حکومت کولای شی په مختلفو برخو کی خپلو خلکو ته خدمات وړاندی کړی او دخلکو ملاتړ لاس ته راوړی
داداری فساد سره دمبارزی دپلان مهمی نکتی په امنیتی، مدیریتی، اقتصادی او په حقوقی ادارو دی چی په لاندی ډول تری یادونه شوی:
دعامه تدراکاتو بیا جوړونه چی تقریبا. ۲۱ سلنه ټول لګښتونه تشکیلوی؛ دقانون دحاکمیت دعالی شورا رامنځته کول او اداری فساد سره مبارزه؛ داداری فساد سره دمبارزی دپلان چتوکول چی دمالی وزارت ،
کانونو او پترولیم وزارت، دسوداګری او صنایعو وزارت؛ دمخابراتو او معلوماتی تکنالوژی وزارت او دترانسپورت وزارت څخه یی پیل کیږی؛ د عدلی او قضایی مرکز څخه دلویو اداری فسادونو دپلټنی، تعقیب په موخه ملاتړ کول؛دهیواد په کچه دقاضیانواو څا نروالانو لپاره دازموینی او ګډون دپروسی معرفی کول؛ دهیواد په ۲۲ ولایتونو کی دقضایانو بدلول او دپیسو تادیاتو او د تدراکاتو دچارو لپاره دالیکترونیکی سیس تم څخه ګټه پورته کول.
ج(- دمحلی حکومتداری پیاوړی کول؛ کله چی دولت ضعیف اجراات کوی خلک دخپل ځان دساتنی لپاره په نورو طریقو لکه دهیواد سره خیانت، د مسلحو ملیشو او نورو ش بکو سره یوځای کیدلو مه مخ اړوی. حکومت دخلکو دساتنی او امنیت په موخه دامنیتی وضعیت ، حقوقی او اجتماعی خدماتو نظارت په ټولو ولایتونو او ولسوالیو کی دخپلو بانفوده ادارو نظارت په واسطه ترسره کړی، هغه پانګونې چې کولی شي په ټولو والیتونو او ولسوالیو کې د حکومت مستقل تلپاتې ارزښت زیات کړي. د محلي حکومت له لارې د لګښتونو برخه زیاته کړئ او دټاکنو ترسره کول لکه تر ۲۰۱۹ کال پوری دښاروالی انتخابات، ابه محلی حکومتداری پیاوړی کړی نو پدې برخه کې د محلي حکومتدارۍ ملاتړ او پیاوړتیا لپاره د حکومت هڅې په لاندی نکتو کی په ډاګه کولای شو.
دملی سطحی څخه تر محلی سطحی پوری دحکومت په ټولو سطحو کی داړیکو دتقویت پیاوړتیا؛ ملاتړ ، دبودجی په جوړونه کی همغږی او ارتیاطات، پلان جوړونه او دهغی پلی کول، دعوایدو دټولو او دخدمتونو دعرضه کولو لپاره دښاروالیو ظرفیت لوړول او په ولسوالیو کی دحکومت دحاکمیت ساحه پراخول او حضور.
د(دمخدره توکو سره مبارزه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په افغانستان کی د مخدره توکو موضوع دامنیتی سکتورنو سره په درشل کی ددی هیواد پرمختیاکی ځای نیولی. دمخدره توکه غیر قانونو سوداگری د ترهگری دزیاتیدلو او ددولت د کمزورتیا سبب گرځیدلی. د نشه یي توکو کاروونکو لخوا دوامداره غوښتنه او په عین حال کې، د ترانزیتي هیوادونو لخوا ناکافي اقدامات، دمخدره توکو دلیږدل بشپړ مخنیوی، د مخدره موادو ضد ستراتیژۍ اغیزه یی محدوده کړی.د ۲۰۱۵ له څخه را په دیخوا حکومت دمخدره موادو سره دمبارزی په موخه دپلان دتطبیق په حال کی د. دا پلان به د پلي کونکو ادارو ترمنځ همغږي وکړي، پوهنه او روغتیا به رامنځته کړی. دې ته په پام سره چې دا بریالی اصلاحات اوږدمهاله تعهداتو ته اړتیالری، په راتلونکی پنله کلونو کی دولت به د خپلو کروندگرو لپاره د بدیل معیشت د برابرولو لپاره خپلو هڅو ته دوام ورکړي، له بل پلوه، حکومت به د پیسو مینللو او مخدره موادو قاچاق په وړاندې د مبارزې قوانین پلي کړي.

۴. د عدلي سکټور د رغولو پروګرام

ښې له شکه، اقتصادي او سیاسي ثبات ډیر مهم دی مگر دا د ټولنیزو پانگونو د بیا جوړولو لپاره هم مهم دی افغانس تان په تیرو ۱۲ کلونو کې له دوامداره کورنی جگړو سره مخ شوي په خو دا ټولنیزی او سیاسي ستونزې کومه ساده حل ش تون نلري مگر دا چوکاټ د ملت جوړونې درې اساسي عناصرو باندی تمرکز کوي

اول: ښاریان باید د هیواد په قضایی سیس تم پوره باور ولري او په دې باور وي چې د قانون حاکمیت د ټولنیزو شخړو حل کولو لپاره ښې طرفه عمل کوي.

دوم: دولت اوپه حکومت کی مسؤلین باید په پراخه پیمانه په محلي سطحه د خدماتو په وړاندې کولو کې د دوی وړتیا مثبت انځور رامینځ ته کړي.

دریم: هیواد د س یمه ییزو تضادونو د له مینله وړلو لپاره او د ملي پیژندنې لپاره یو بل تفاهم او د خپلو بډایه) غنی(میراث داس تفادی احساس وکړی .

الف(زموږ خلک د قضایي سکتور اصلاح کول باید احساس کړ

چی دولت دقانون په بی پریتوب او عدالت پلی کوي. افغانس تان دولت باید دقانون دحاکمیت او دتطبیق څخه دډاډ لپاره چی دهغه په نه ش تون کی قراردادونه او دملیکت تضمین وجود ونلری او هیڅ ډول توپیر به د قانوني پروسې او عدالت له لارې حل نشي خپل سیس تمونه له سره جوړوی.

ستره محکمه و دفتر لوی څا نروالی در حال تهیه پلان های وس یع اصلاحات در آ ن ادارات هستند تا خدمات خویش را مسلکی نموده و امکان دسترسی به قانون را برای مردم فراهم سا نزد.دسترسی همه افغانها به سکتور عدلی و قضام افغانس تان سیس تم عدلی و قضام و حاکمیت قانون به طور عادلانه را که توانام ارائه خدمات عدلی بیطرفانه را مطابق به قوانین بین المللی دارا باشد، ایجاد خواهد نمود.

ستره محکمه اودلوی څا نروالی دفتر داصلاحاتو لپاره په لویو پلانونو باندی کار کوی په دی پلان کی هغه اداری دی چی خپل خدمتونه یی معیاری کړی او خلکو ته د قانون لاسرسی اسانتیاوی برابروی. د ټولو افغانان عدلي او قضایی سکتور ته لاس رسی چی د بین المللی قوانینو مطابق به ایجادیږی. د قانون دغه سیس تم د عادلانه او ښې طرفه ټولنی د هر غړي په وړاندې د تبعیض پرته پلي کیږي. او دا ډول سیس تم به دخلکو په مابین کی دباور فضا رامنځ ته کړی.

د پورته موخو د پوره کولو لپاره، لاندې اقدامات ترسره کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغان نارینه وو او ښځو لپاره عدالت ته د لاسرسی تضمین کول، د اساسي قانون او د بشر د حقوقو نړیوالو قوانینو د پلي کولو لپاره د شفاف او بېپ طرفه قانوني سیس تم رامنځته کول، په ټولو کچو کې د عدالت او د قانون پلي کونکو چارواکو مسلکي او مسلکي ظرفیت ته وده ورکول، په عدلی او قضایی ارګانونو او د قانون پلی کونکو ادارو کې د ښځینه کارکونکو شمیر زیاتوالی، د قضایه قوې او د قانون پلي کونکو ادارو ترمنځ همغږی، د سترې محکمې څخه دعراضی خپلواکی اداری ته د صلاحیت او مسولیت انتقال، د عدلی او قضایی ارګانونو د جوړښت بیاکتنې له لارې اغیزمنتوب او حساب ورکونه، او د قضایی الیکترونیکی مدیریتی سیس تم اجراکول،د بشري حقونو د ساتنې او د ښځو په وړاندې د تاوتریخوالی سره د مبارزې لپاره جدي تدابیر نیول.

ب(د افغان ملي هویت پیاوړتیا: افغانس تان اړتیا لري چې خپل ملي هویت بیرته جوړ کړي ترڅو د منفي خواوو اغیزو پ یښو سره مبارزه وکړي کوم چې په ټولنه کې د تلپاتې شخړو لامل کیږي. د خلکو اوولسونو یو ځای کوی سره یوځای د سولې یوه مهمه برخه ده، والیان، ښاروالان او نور مشران به وهڅول شي چی د تاریخی سرچینو او ش ته دودونو څخه په اس تفادی دپرمختګ لپاره دملی ه ویت په چوکاټ کی ورڅخه کار واخلی.

۵ . د کرهنې د پراختیا هر اړخیز پروګرام

افغانستان په یو داسی جغرافیوی موقیعت کی قرار لری کوم ګاونډی هیوادونه نه یوازې د شخړو او شخړو له کبله متاثره شوي لیکن هغوی په تولید او دتوکو په خرڅلاو کی د ټیټ نرخ د یوی ښی سیالۍ درلودونکی دی. دیو سیال اقتصاد درامنځته کیدلو لپاره، افغانستان اړتیا لري چی سیمه ایز تغیرات رامنځته، حکومتداري بهتر کول، تولیدونکي سکټورونه په داسې طریقه بدل کړي چې په کې اصلاحات او پانګه اچونه د اقتصادي ودې لپاره فرصت برابروي. په بازارونو کې د کورني محصولاتو بدیل مخه نیولو لپاره دولت باید پالیسۍ او ملاتړیز پ روګرامونه، په ځانګړې توګه د کرهنیزو او پروسس شوو محصولاتو تولید دکار لاندی ونیسی او دنړیوال تجارتی سازمان مخه ونیسي چې له قواعدو سره سم عمل وکړي او د وارد شویو توکو د ټیټ لګښت له امله د مارکیټونو کورني سرچینو کارولو ته زمینه سازی وکړي.

ستری اقتصادي شورا په ترتیب سره د پانګې اچونې او ټولنیزو خدمتونو سکتورونو کې د پانګې اچونې د برخې ترمنځ توپیر په ترتیب سره 71٪ او 21٪ ته تایید کړ، پدې معنا چې په بودیجه کې ډیری پرمختیایی فنډونه به هغه سکټورونو ته ځانګړي شي چې ورسره به د تولید او اقتصادي ودې زیاتوالی ومومي. د خدماتو په سکتور کې به پانګونه کمه نشي مګر د ځینو وختونو لپاره یا په موجوده کچه نږدې بودیجه برخه به خوندي وي، زمونږ اقتصاد لنډ مهالو ستراتیژیو ته اړتیا لري کوم چې د "پل" په څیر کار کوي او ډیری کا ري فرصت ونه رامینځته کوي. په اوږدمهال کې، افغانستان د پانګونې زیربناوو په جوړولو کې د ټولنیزو کاري سکتورونه په خپلو اړیکو کې تمرکز کوي او د مهارت لرونکي کاري ځواک چې د ارزښت چینل چلوي، په افغانس تان کې د اقتصادي ودې د لاس ته راوړنې په اسانۍ سره نشي کولی د لوړ احتمالي سکتورونو لپاره بسپنی تخصیص کړي.

د افغانستان اقتصادي ودې امکانات نه یوازې د بېې ثباتي او نا امنۍ له امله محدود شوي، بلکې د کمزورو پالیسیو، فساد او بدمرغۍ له کبله اقتصادی وده محدوده شوی. د بودیجې د مدیریت څخه د منلو وړ پایلې ترلاسه کولو لپاره د حکومت تګلاره به هغه سکټور ته راوړل شی چې د پانګونې ښه فرصت لري او ښه تاریخ ولرئ او کولی شي د حکومتدارۍ له اصلاحاتو سره نور ثمره تولید کړي د فنډونو ترټولو لویه برخه به هغوی ته ځانګړې شوې وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځان بساینه په وړاندې یو ګام :

د ملي پروګرامونو څخه ګټه اخیستل د ملي بشپړتیا د لوړولو لپاره لومړیتوب ورکړل شوی د کار موندنې د ودې لپاره د افغانستان ماډیول په ټولو ملی برنامو کی لومړنی انعکاس ورکړل شوی. ددی سکتورونو له ډلی څخه لومړیتوب ورکول، دا د کابینې د وړاندیز شوي پایلو سره سم او د مالي سرچینو پر بنسټ د پانګونې پلان وړاندې کوي چی د کلنی بودیجې پروسې برخې په توګه لیدل کیږي. کابینه او اقتصادي عالی شورا ته به وړاندیز وشی چی د ملي لومړیتوبونو ډیری بشپړ پرمختګ چې پدې چوکاټ کی قرارلری دا به د پنځو کلونو څخه زیات دوام وکړي په دې پلان کې د تطبیق او کار کولو امکاناتو اندازه کولو سره، حکومت کولی شي د اړتیا وړ مالي او سازماني سرچینې په ګوته کړی. د تسلسل لپاره یو چوکاټ جوړول، او د لګښ تونو د باوري ارزونې پر بنسټ، د لومړیتوبونو ټاکنه. او اړونده وزارتونه چې د دوی د لګښ تونو ډیزاین او اندازه کولو لپاره اړین وسایل لري.

الف: د کرهنیز پرمختیا پراخ پروګرام د افغانستان خالص داخلي تولید زیاتوالی یا کمول د کرهنې سکټور په فعالیت باندې تکیه کوي. لېترلږه 21٪ وګړو ته په هیواد کې کار کولو ته موقع برابروی اولد هیواد صادراتو لویه برخه جوړوي. زمونږ دهیواد کرهڼه په حقیقت کې، یو بی ثباته سکټور دی اوس مهال د اوبو د سرچینو په پراختیا کې د پانګونې کمښت ش تون لري، د اړتیا وړ موادو بی کیفیتی لکه د تخم او کیمیاوي سري ،ټیټی طبیعی سرچینې او د داخلي او بهرنیو بازار موندنې کمزورې سیس ټمونه دا د کرهنې د سکټور خنډ ګرځیدلی.

داقلیم بدول ددی سبب شوی چی ژمنی یخونه دپخوا په پرتله دری اونی وړاندی ویلی شی او دا دپسرلی په موسم کی دزیاتو بارانونو سبب شوی نه دواوری چی په پایله کی دس یلابونو خطرات زیات شوی او په اوړی کی داوبو دکچی دټیټوالی سبب شوی. په هرصورت دنورو وختونو څخه ډیره اړینه ده چې د اوبو زیرمې / د اوبو لویی ځاګانی او د س یلابونو کنټرول باید وشی. د جګړو په جریان کې، کرهنیزو ځمکو دزیاتو ماینونو له وجی زیات زیان رس یدلی او خطرناکی شوی دی.نو په ک نریزو ځمکو کې د ځمکې دماینونو دله مینله وړلو لپاره ملاتړ ته اړتیا لیدل کیږی نو په ضمن کی به کرهنیزو ځمکو ته د بزګرانو لاس رسی زیات شی او د هیواد په بیوزلو س یمو کې د دماینونو په واسطه به د مړینې خطر راکم کړي. د زراعتي تولیداتو زیاتیدل په ډیری سکیټورونو کې د پانګونې غوښتنه کوي، لکه اوبه لګولو، د اوبو مدیریت او پراختیا، د پرمختیا کښت او د کار او ارزښت زنجیر، چې د کلیوالو تولیدونکو لپاره د پانګونې لپاره خورا لویه هڅونه ده. د ښارونو او کلیو په ارتباط کې ښه والی چې د کرهنیز محصولاتو خرڅلاوو، پروسس او ذخیره کولو لپاره زمینه برابروي او ورسره به ښارونه او   کلی پرمختیا او ښارونه به بدلون ومومي.

ددولتی سکتورونو په واسطه پانګونه د دې سکیټور په برخو کې چې د اقتصادي ودې لپاره د پام وړ امکانات لري تمرکز به پری وشی. اصلاح شوی تخمونه ، ښه کرهنیزه ټیکنالوژي او د کرهنیزو محصولاتو د ساتلو لپاره نا چیزه اسانتیاوې د خوړو خوندیتوب زیاتولو کې مرس ته کوي او بزګران په اضافي فصلونو کې د معیشت د ودې په برخه کې هم مرس ته کوي. د کرنې په صنعت کې، د کیفیت کنټرول ښه کول او ښه بس ته بندي چې د محصول ضایع کولو مخه نیسی لری نده چې افغانستان د وارداتي هیواد څخه د ک نریزو محصوالتو څخه د صادراتو هیواد ته باندی بدل کړیږ دا قوت او پوتانیش یل به به په اوږد مهال وخت کې رامنځته شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶. د اړیکو او زیربنا پروګرام

د سیمه ایزی یووالي پروسې پراختیا:

دافغانستان موقیعت د ختیځ، سویلي، مرکزي او لویدیز آ سیا ترمنځ د ترانزیتي مرکز په توګه، دا یوه لویه اقتصادي سرچینه کیدای شي د کورنی جګړې کچه د مدیریت وړ اندازی کچې ته راټیټه شوې ده. لوم نړی پانګې اچونې د به نری انرژی لیږد په سکټور کې موږ د لړي پرتو سیمو ته د توکو لیږد لپاره وچ بندرونه چتو کړي دي. په دې وروستیو کې، نړیوالې سوداګری سازمان ته د افغانستان لاسرسي د سیمه ییزې سوداګری د پراختیا لپاره د سرحدونو پروژو او پالیس یو اصلاحاتو لپاره اړینی اسانتیاوې برابرې کړي دي. موږ دپیسو نړیوال صندوق سره،داس یایی پراختیایی او نړیوال بانګ سره د موډل ډیزاین کولو لپاره چې نه یوازې د نړیوال پانګونې جذب کولی شي، بلکې په دې سکټور کې کورني پانګونه او سیمه ایز خصوصي سکټور تمویل کولی شي په شریکه کار کوو. سیمه ییزه اقتصادي همکاری خورا لوی قوت لري د منځنی اس یا ډیجیټل لویې لاري پانګه اچونه د س یمه ییزو همکاریو نوې ساحې په سیمه کې د انرژی سیمه ایزي پروژې، رېل پټلی او سیمه ییز سړکونه دي.

د افغان ریل پټلی د سوداګریز ملکیت او معدنی توکود لیږد پالنه کوي کوم چې د شمال له لاری مرکزی اسیا او دجنوب له لاری ایران ته لیږدول کیږی او شپږ لوجیستیکی بندرونه د افغانستان صادراتي سیمې سره نښلوي اوتقریباً ۳۵۰ کیلومتره لین ډیزاین په شمول، پرمختګ شوي دي.

موږ همداراز تصمیم ل رو چې د ګاونډیو هیوادونو سره د همکاری کچه پراخه کړو د مثال په توګه، د جنوبي اسیا د چاپیریال همکاری پروګرام)SACEP(او د غرونو د قواوو پراختیا لپاره نړیوال مرکز او موږ په ګډه د همالالیا په س یمه کې د اقلیم بدلون بدلون منفي اغیز کمولو لپاره کار کوو

د سیمه ییزه سوداګری له لارې اقتصادي وده او امنیت موخه عبارت دی له:

- افغانستان د اسیا او نورو هېوادونو ترمنځ د تجارتي توکو لپاره د ترانزیټ مرکز ته بدلول.
- دهیواد دصادراتو د لاری بدلول.
- د دوه ارخیزو سوداګری ،ګټو او اعتماد دسطحی لوړولو له لاری دامنیت ښه کول

د سیمه ییزی سوداګری د پوهیدو څخه زموږ د عواید زیاتولو لپاره، موږ به لاندې توګه ګامونه پورته کړو

- دسیمه ییزو پروژو تړل دکمربندی په شکل (یو کمربند یو سرک- OBOR)
- د عامه او خصوصي سکټور ګډون)PPP (او د زیربنا پراختیا کې خصوصي سکټور هڅول
- د کاسا 1000s او تاپېی پروژو په شمول د پروژو لپاره اړین اړتیاوې او فنډونه باوري کول

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د سیمه ایزو ادارو سره د همکارۍ پراختیا
- په بهر کې زمونږ سفارتونه او سوداګردیز کاروباری ماموریت پیاوړی کول

۷. د ښاري پراختیا پروګرام

په ډیری هیوادونو کې، ښارونه د نفوس او جغرافیایي موقعیت لپاره اقتصادي ودې فرصتونه چتو کوي. د افغانستان ښارونه اوږده تاریخ لري ،مګر اوس مهال، دا ښارونه باید د ودې او پرمختګ چلوونکي واوسی. زموږ ښارونه د ژوند کولو مرکزونه دي مګر د نویو اتباعو، داخلي بېې ځایه شویو او راستنیدونکو د جذبولو لپاره اقتصادي اساسات نلري. برسیره پردې، په 2019 کې د ښاروالانو د مستقیم انتخاب لپاره پلان سره سم، دا ښارونه به ښاري مدیریت ظرفیت ته اړتیا ولري.

دمتحرک او مناسبه ښارونه په پار د دې سکټور اصلي موخه په لاندې ډول ده

- د ښاري مرکزونو فعاله، خوندي او دوامداره شبکه جوړول.
- ښاري مرکزونه اقتصادي ودې، کلتوری او ټولنیزو مرکزونو ته بدلول.
- د ښاري پلا جوړونې پروسې توضیح کول، او د ښاري حکومتوالي میکانیزم رامینځته کول.

د پورته اهدافو د لاس ته راوړلو لپاره، د ملي لومړیتوب پروګرام به لاندی اړخونو ته پام وکړي

- په قانوني او حقوقي چوکاټ کې د پام وړ پر مختګ، د ځواکمن کولو پلي کول او په ښارونو کې د قانون حاکمیت پیاوړتیا
- د ښاري زیربناوو جوړول، په ځانګړې توګه د ترانس پورت او کانالیزیسون o د ښاري پراختیایي پروګرام سره د کلتوري میراث یوځای کول او همغږی
- د ښاري اس توګنلایونو ښه والی، د زونونو مقرراتو چتو کول او تط بیق، او د ټولو لپاره د اس توګنې او د پیرودونکو د س یمو زیاتوالي.
- د ځمکې مالکیت حقونه منل او ساتنه، د بېوزلو لپاره ښاري خدمتونه ښه کول او د کارونو ته لاسرسی زیاتول.
- لویو اقتصادونو ته هڅونه، د ښاري اقتصادي زونونو رامینځ ته کول او د ښاري داخلي ښارونو جوړول د لویو ښارونو په پراختیا کې.

۸. د انرژی پروګرام

د اقتصادي ودې ستراتیژي د تولیدوونکو د وړتیا لوړولو پر بنسټ د ښارونو او نړیوالو بازارونو ته دلاسرسی لپاره کارول کیږي. د ټرانسپورتی دهلیز پراختیا د کورنی جګړو له امله اغیزمن شوی، کمزروی او ضعیفی طرحی چی ډیری وختونه د Google له مخی ترتیب او د قراردادیانو کمزوری مدیریت مساوي ننګونې دي چی په ټیټ کیفیت سره په ساختمانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سکتور کی دلوړو لګښ تونو لامل ګرځیدلی دی. په راتلونکی کې د داسې قضیود بیا تکرارولو لپاره، د سړکونو د جوړولو لپاره د شرکتونو ساختماني پروژو کیفیت ارزونه پیلیږی.

حکومت د سیستمونو د رامینځته کولو له لاری د هیواد د مخ پر ودې اړتیاوو سره سم د ترانسپورت موسسو د ښه کولو لپاره جدي ګامونه پورته کړي. چی پدې کې د سړکونو د خپلواکو ادارې، د سړکونو فنډ او د ټرانسپورت انسټیټوټ جوړول شامل دي همدارنګه افغانستان د بریښنا تولید او انتقال لپاره داوړدې مودې لپاره پروګرام پیل کړی، د کاسا پروژې، 1000 او د ترکمنستان 500 کیلو واټه بریښ نا تار چی پایله کې 4000 میګاواټه برېښنا لیږدوي .

او د پایپ لین TAPI تأ پېی پروژه چې طبیعي ګاز له ترکمنستان څخه سویلی اسیا ته لیږدوي چی په دی سکتور کی دلویو اوغټو پرژو څخه ګڼل کیږی. د سلما بند جوړونه یوه ستره لاس ته راوړنه ګڼل کیږي. دا پروژې، په داسې حال کې چې د بریښ نا صادرولو څخه عاید تولیدوي، بلکه په افغانستان کې سوداګریز او خصوصي بریښنا ته لاسرسی هم چتو کوي د کورنیو سرچینو څخه د بریښ نا تولید مخ په زیاتیدو دی

په راتلونکو پنځو کلونو کې 2300 میګاواټه بریښنا تولید لپاره د یوې جامع پلان سره، په شمول د څلورو لویو بریښنایي پروژو په شمول د عامه - خصوصي ملګرتیا په توګه)PPPs(او 600 میګاواټ لمریزه انرژی، بادی او طبیعی ګاز دا هم د عامه خصوصي ملګرتیا)PPPs(له لارې پلي کیږي دزیاتیدو په حال کی ده. او د 2018 کال تر په اواخیرو کی به افغانستان د کورني سرچینو څخه ډیر انرژي تولید کړي چی دتیرو ۴۰ کلونو په پرتله به زیاته وی. د کورني محصولاتو سکتور کې پانګه اچونه، چې دا د سوداګریزو او صنعتي پراختیا لپاره یو مهم شرط دی البته د استوګنیزو سیمو لپاره د نوي کیدونکې انرژۍ په برخه کې د مخ پر ودې پانګونې سره لری پرتی س یمی به په لومړیتوب کی ونیول شي.

د زیربناوو او انرژي پراختیا لپاره د ملي لومړیتوب پروګرام د بریښنا او انرژی سکټور کې لاندې اهداف تعقیبوي

- د ښارونو او کلیو ترمنځ سوداګرۍ پراخولو لپاره د ترانس پورت لیږد لګښ تونو کمول
- په راتلونکو 15 کلونو کې د ملي بریښنا لیږد 500 کیلوټ بشپړول او د انرژی په برخه کی ځان بساینه ترلاسه کول او د منځنۍ آ سیا او سویل آ سیا ترمنځ د انرژۍ د پلور څخه د عایداتو زیاتوالی.

د پورته موخو د ترلاسه کولو لپاره، افغانستان به دا تدابیر ونیسي

- د زیربناوو په پراختیا کې پانګه اچونې لپاره خصوصي سکتور هڅول
- د ستراتیژیک زیربناوو د پراختیا د چټکولو لپاره د خصوصي سکیټور لپاره د عامه سکیټور د ځمکې اس توګنې ته لاس رسی.
- د داوطلبۍ د پروسې کمولو لپاره د نوي تدارکاتي ک نړو پیاوړتیا، ډیزاین او تصویب.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د زیربناو ،کانونو او انجنیرانو او د پروژې مدیرانو ته دلوړتیا موقع برابرول.
- داوبو بریښنا، دنوی کولو وړ انرژی، او طبیعی ګاز څخه په ګټنی اخیس تی ۲۳۰۰ میګاواټ ته دداخلی بریښ نا تولید زیاتول،
- د کورني انرژۍ د لیږد ظرفیت س پارل او پراخول، په ځانګړې توګه د نوي کولو وړ انرژۍ.
- او په دې سکټور کې د نرخونو او سبسایډی له منله وړل

۹. د کانونو او طبیعي سرچینو د پراختیا ملي پروګرام

د کانونو او استخراجي صنایعو سرچینې لکه کان کیندنه او د هایدروکاربن پرمختګ به په هیواد کې د اقتصادي ودې هڅولو کې مهم رول ولوبوي . دوامداره پرمختیا د رېښې داوطلبۍ او مؤثره ځا نرې له لارې خورا مهم ده، وروس تي راپورونه په سکټور کې د حکومتي پیاوړتیا ش تون ته اشاره کوي ترڅو د قاچاق او غیر قانوني اس تخراج مخه ونیسي. له همدې کبله، زموږ ستراتیژیک پلانونه همغږي شوي دي. له همدې کبله زموږ ستراتیژیک پالنونه د استخراجي صنایعو شفافیت معیارونو سره سم د اس تخراجي فعالیتونو(EITI) د همغږۍ او دوام پر بنسټ ولاړ دي.

او دا یقیني کول چې د سکټور د عمومي ظرفیت او د نړیوالو تجربو او مهارتونو مدیریت په پام کې نیولو سرهد کان ونو کندنه په ملي او تاریخي کچو ترسره کیږي. که څه هم د کان کیندنې سکټور د عایداتو د لوړولو لپاره لوړ ظرفیت لري مګر کمزوری مقررات، د پانګې اچونې تایید او فساد د دې سکټور پراختیا مخه نیسي. او دی ننګونو ددی سکټور دپام وړ عوایدو دراټولولو مخه ډب کړی. دولت به د خصوصي پانګوونې هڅونې لپاره د تنظیمیوونکي او مقرراتي چوکاټونو ته د رسیدو پروسه چټکه کړي.دکانونو دسکتور دقوت او پوتانشیل لپاره لازه ده چې مهم او حیاتی بنسټونه لکه دبندرونو جوړول د اورګاډي پټلۍ رامینځته کول چې د کان کیندنې پروژې د بریښنا ملي شبکې سره ترې لویه پانګونه باید وشی. شفافیت او حساب ورکونه د دې سکټور د پایښت پراختیا لپاره د کلیدي لومړیتوبونو څخه دي .

د کانونو ناقانونه استخراج ته د لاسرسی نشتوالی، چې په کال کې ۱۱۲ میلیون ډالرو په اندازه دولت ته زیان رسیږی او همدارنګه دغیر قانونی وسلە والودپیاوړتیا او دجرمونو سبب ګرځی، ددولت په لومړیتوبونو کی قرار لری. حکومت د هغو کانونو د عوایدو راټولولو لپاره چې په رسمي توګه اس تخراج شوي دي د ملکیت ګټو خپرولو لپاره نوي شرایط وړاندې کړي د هایدروکارین نقشه اخیستنه او پلټنه اوس هم روانه ده، که څه هم په دې سکټور کې هر ډول سوداګریزې پرمختیا د تیلو او ګازو بیه په نړیواله کچه لوړه ده.:
د ښه اقتصاد لپاره د کانونو سکتور بریالیتوب د کان کیندنې او کانونو لپاره مهم اهداف په لاندی ډول دی دي

- د کانونو له لارې عواید لوړول
- د کانونو عواید د دوام او اټکل کولو زیاتوالی
- د تیلو او ګازو د اس تخراج پراختیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د کانونو دغیر قانونو د اس تخراج مخنیوی

او د دې سکټور لپاره زموږ لومړیتوبونه په لاندې توګه دي

- د قراردادونه سمون او د محلي حکومتداري مسلکي کول
- په هیواد کې د ټولو کانونو په اړه د دولت کنټرول پراخول
- د افغانس تان د اس تخراجي صنايعو شفافيت نوښت معيارونو سره سم د کانونو قانون چتو کول
- د لوی کانونو د پراختیا لپاره د نړیوالو شریکانو جذب کول او د ریل نوي ش بکې رامینځ ته کولو لپاره د س یمه ای زو)س یمه ایز(ترانس پورت لین سره د ترکمنس تان او ایران نښلول او په هیواد کې د ټولو کانونو په اړه د دولت کنټرول پراخول.
- د افغانس تان د اس تخراجي صنايعو شفافيت نوښت معيارونو سره سم د کانونو قانون چتو کول)AEITI(.

۱۰. د بشري سرچینو د پراختیا پروګرام

د کار زیاتوالی او په انساني سرچینو کی پانګه اچونه د افغانستان د کار مهارتونه په سمه توګه د بازا رکار سره   مناسب ندي او د دې زیانونه به د اقتصادي ودې ستراتیژۍ سره سم خراب شي. نو له دې کبله، د کار مارکیټ راتلونکي اړتیاو اټکل کولو لپاره حکومت دانجنیری حرفوي زده کړو په برخه کې، د بازار نوي غوښتنې ته په پام سره د مدیریت مهارتونو پراختیا، د خدماتو صنعت او اصلاحاتو ته اړتیا ده چې د کاري ځواک نرموالي ته وده ورکړي، پانګونه به وکړي. د داخلي بېې ځایه شویو وګړو او داخلي بېې ځایه شوو خلکو راستنیدا د کار بازار کې رغنده رول لوبولی شي. د کډوالو لپاره د ثانوي زده کړو او روزنې پروګرامونه آ سانتیاوې برابرې شوي، په تیره بیا هغه کسانو لپاره چې بهرنی روزل شوي دي. په اکادمیک او ځانګړو موسسو کې د زده کړې کیفیت ښه کول، د اکادمیک چارو په اړه نصاب بدلولو، ارزونې، او راپور ورکولو له لارې د پایلو پر بنسټ ماډیولونه تولید شي.

د بشري پرمختیا د اقتصادي ودې لپاره، په دې سکټور کې د حکومتي پانګو اچونې هدف په لاندې توګه دی

- د کاري بازار د راتلونکي اړتیاوو په ګډون دکاری قوی صادر کول او چتو کول
- په خصوصي سکټور کې د کار غوښتنې سره د رو نزیزو پروګرامونو ښه همغږې کول
- د موجوده مهارتونو کچه لوړول
- د روغتیا) وقایي او مخالجی (په برخه کې د پانګونې له لارې د کار ځواک ظرفیت ښه کول د دې اهدافو د

ترلاسه کولو لپاره، حکومت لاندې ګامونه پورته کوي

- د آلمان هیواد د زده کړې ماډیولونو په کارولو سره مسلکي او حرفوي زده کړې
- د خصوصی ورتیاوو زده کړه او د اکادمیکو تاسیساتو پیاوړتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د کډوالو او بېلابېلو شويو خلکو د جذبولو فرصتونه د رو نزې ا ود کار بازارونو ته وپیژني.
- دمارکیت کار او رو نزیزو برنامو لپاره دمهاجرینو او بی ځایه شوو خلکو موقع او فرصت تشخیص کول
- د محلي ستراتیژۍ یا میتودولوژي ملاتړ کول چې د معیوبینو لپاره عاید تولیدوي.
- په دې برخه کې د نرموالي یا انعطاف د زیاتولو لپاره د پالیسۍ بیا کتنه او کاري مقررات
- د ښځو زده کړه او کار بازار کې پانګه اچونه.
- د بیلابیلو څانګو د یوځای کولو له لارې د اقتصاد د وزارت ظرفیت ته وده ورکول
- دصحي سیس تم د مالي تمویل لپاره د یو پایداره مادیول تشخیصول.

۱۱. د ښځو د اقتصادي پیاوړتیا پروګرام.

د افغانستان حکومت د ملي ستراتیژۍ له لارې د ملي پرمختیا په بهیر کې د ښځو بشپړ س یاسي، ټولنیز او اقتصادي ګډون ته ژمن دی. په همدی اساس حکومت د مخه د ملګرو ملتونو د 1325 پریکړې پلي کولو او د ښځو د اقتصادي پیاوړتیا لپاره ملي لومړیتوب پروګرامونو پلي کولو څخه کار اخیس تی دی. د غربت کمولو لپاره حکومت ژمنې سره سم، پریکړه کوي چې په راتلونکو پنځو کلونو کې د ښځو اقتصادي پیاوړتیا پروګرام په اړه 250 $ میلیون ډالر پانګه اچونه وکړي. د جندر د احصایېې کیفیت ښه کول او له بله پلوه، هغه ټول قوانین چې له بازار او مالي پورونو څخه د میرمنو لاسرسی محدودوي او بندیز کوي له مینله یوسي.

دافغانستان جنډر ستراتیژي:

د افغانستان اساسي قانون د ښځو لپاره د تابعیت مساوي حقوق بیانوي. مګر د ښځو ببې وزلۍ له منله وړل او په اقتصادي بهیر کې د هغوی ګډون کول او مارکیټ ته هغو دلاسرسی په برخه کی ملاتړ ته اړتیا لرو.
حکومت د جنسیت ستراتیژۍ پلي کولو لپاره د پنله ارکانو وړاندیز کوي هر رکن د حکومت د ټولیز فعالیت پر بنسټ ولاړ دی

- د ښځو بشري حقونو په اړه نړیوالې ژمنې پلي کول، د ښځو امنیت او د کورنۍ تاوتریخوالی څخه د ښځو ازادول.
- د روغتیایي خدمتونو په شمول زده کړو ته د ښځو بشپړ لاسرسی)د لوړو زده کړو په شمول(
- د ښځو د اقتصادي پیاوړتیا لپاره د ملي لومړیتوب پروګرام پیل کول
- د قوانینو بشپړ اجرا او پلي کولو له لارې د ښځو اساسي حقونو تضمین کول
- په حکومتی چارو او کار کې د ښځو پرمختګ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه برخه

د افغانستان د تلپاتې پرمختګ موخې

AFGHANISTAN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (A-SDG)

د افغانستان دتلپا تي پرمختيايي موخو عمومي پېژندنه داړوندو نښو او شاخصونو پر بنسټ د پوهنې , روغتيا , جنډر ، زيربنا، ټولنيز خونديتوب،کرهنې او کليو د پراختيا ، اقتصاد سکټورونو تحليل او ارزونه :

د تلپاتې پراختيايي موخو(SDGs) لنډه پېژندنه:

تلپاتې پراختيايي موخې(SDGs)، د اقتصادي، ټولنيزو، چاپېرياليزو او امنيتي چارو په برخه کې د ټولې نړۍ د هېوادونو لپاره د ملګرو ملتونو

۱۵ کلنه (۲۰۰۰-۲۰۱۵) اجنډا ده چې د نړۍ د نورو هېوادونو تر څنګ، افغانستان هم د هغه پلي کولو ته ژمن دی.

د تلپاتې پراختيايي موخو(SDGs) پروګرام، د ځينې موخو، هدفونو او شاخصونو په زياتولو سره، په حقيقت کې د زريزې د پراختيايي موخو(MDGs) پروګرام د پراختيايي موخو دوام ګڼل کيږي. د زريزې پراختيايي موخو(MDGs) پروګرام، تلپاتې پراختيايي موخو(SDGs) ته ورته، د پرمختيايي هېوادونو لپاره د ملګرو ملتونو ۱۵ کلنه(۲۰۰۰-۲۰۱۵) اجنډا ده چې افغانستان د هغه وخت د ستونزو له امله و نه کړای شو په ۲۰۰۰ کال کې د هغه پلي کولو ته ژمن شي خو په ۲۰۰۵ زيږديز کال کې، د نړۍ د نورو هېوادونو تر څنګ، افغانستان هم د هغه د پلي کولو ژمنه وکړه. د زريزې پراختيايي موخو(MDGs) پروګرام) ،۹(موخې) ،۱۸(هدفونه او) ۴۸(پراختيايي شاخصونه لري.

په ۲۰۱۵ کال کې د زريزې پراختيايي موخو(MDGs) پروګرام د مودې له پای ته رسيدو سره سم، د ۲۰۱۵ کال د سپټمبر په مياشت کې، د تلپاتې پراختيايي موخو(SDGs) پروګرام، د نيويارک په ښار او د ملګرو ملتونو په مقر کې، د ۱۵ راتلونکو کلنو(۲۰۰۰-۲۰۱۵)لپاره تصويب شو او د ملګرو ملتونو ټولو غړو هېوادونو)د جاپان او انګلستان په استثنا د هغه د پلي کولو هوډ او ژمنه وکړه.

د تلپاتي پراختيايي موخو(SDGs« پروګرام، د بشري ټولنو د اقتصادي او ټولنيزې پراختيا په موخه طرحه شوی دی چې (۱۷) موخې ،(۱۶۹) هدفونه او(۲۱۷) پراختيايي شاخصونه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تلپاتي پراختیایي موخو(SDGs) پروګرام لیدلوری:

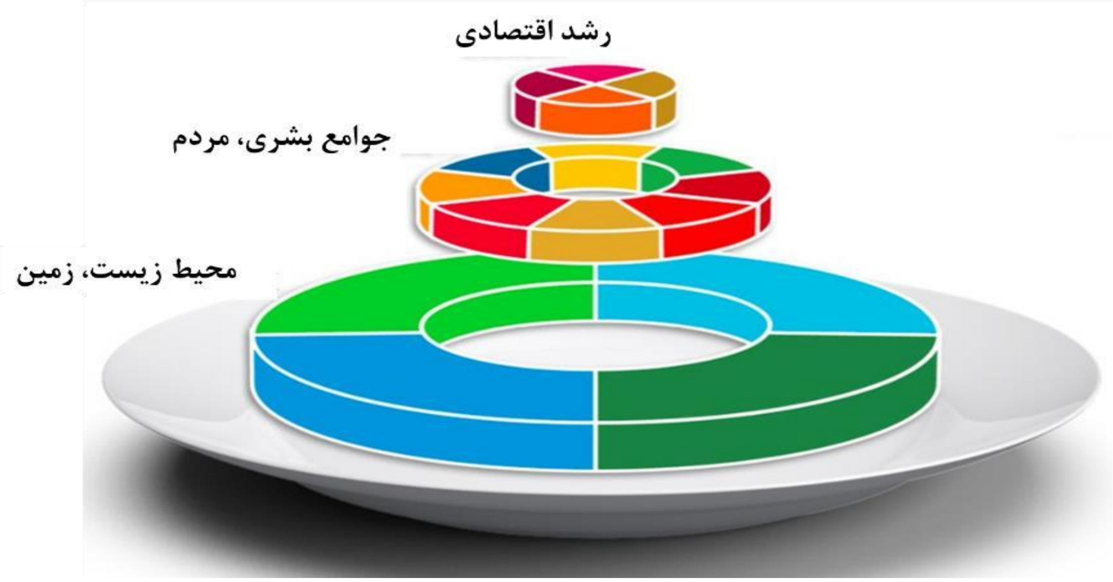

اقتصادي وده

بشري ټولنې، خلک

چاپېریال، ځمکه

د تلپاتي پراختیایي موخو پروګرام تمرکز:

- له نړۍ څخه د بېې وزلۍ له منله وړل؛
- د بې عدالتۍ او نابرابرۍ په وړاندې دوامداره مبارزه کول؛
- د تلپاتې سولې او ټیکاو تأ مینول؛
- د چاپېریال ساتنه کول؛
- د نړۍ د هېوادونو تر منځ د اقتصادي او ټولنیزو همکاریو پیاوړي کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۱۷ موخو سمبولیک لنډیز:

د افغانستان لپاره تلپاتي پراختیایي موخې(A-SDGs):

د وزیرانو عالي شورا د ۱۳۹۴/۰۷/۲۰ نېټې د (۱٦) شمېرې مصوبې پر بنسټ، د اقتصاد وزارت ته دنده س پارل شوې تر څو د پایښ تي پراختیایي موخو(SDGs)پروګرام د همغږۍ او ملي کولو(Nationalization & Contextualization)او د تلپاتی پراختیایي موخو د پلي کولو د بهیرونو په دقت سره رهبري او مدیریت تر سره کړي.

د اقتصاد وزارت به په منظمه توګه د زریزې د موخو د پلي کولو څارنه تر سره کوي او د پلان شویو شاخصونو د پرمختګ د کچې په تړاو به د ارزونې کلني رپوټونه په منظمه توګه جوړوي او له اړونده مراجعو سره به یې شریکوي. په ۲۰۱۵ زیږدیز کال کې به د اقتصاد وزارت، د زریزې د پراختیایي موخو په اړه ۱۰ کلن تحلیلي رپوټ جوړوي او د یاد رپوټ لنډیز به د ملي یووالي حکومت د اجرائیه رئیس لخوا د ملګرو ملتونو په غونډه کې وړاندې کیږي. افغانستان د زریزې د پراختیایي موخو د ځینو شاخصونو په تړاو ښې لاس ته راوړنې لري خو د ځینو شاخصونو په برخه کې یې متوقعه پایلې د ټاکلو هدفونو پر بنسټ نه دي تر لاسه کړي.

د پایښتي پراختیایي موخو د ملي کولو پایلې			
د هېواد بودیجوي سکتورونه	په هر سکتور کې پایښتي پراختیایي موخې	ملي هدفونه	ملي شاخصونه
د امنیت سکتور	موخه – ۳، ۱۱، ۱٦، ۱۷	٦ هدفونه	۹ شاخصونه
د پوهنې سکتور	موخه – ۴، ۸، ۱۱، ۱۲، ۱٦	۱۴ هدفونه	۳۰ شاخصونه
د روغتیا سکتور	موخه – ۳، ۲، ۵، ٦	۱۱ هدفونه	۲۱ شاخصونه
د حکومتوالۍ سکتور	موخه – ۱٦	۳ هدفونه	۴ شاخصونه
د زیربنا سکتور	موخه – ۵، ٦، ۷، ۹، ۱۱، ۱۵، ۱۷	۳۴ هدفونه	۴۰ شاخصونه
د ټولنیز مصؤنیت سکتور	موخه – ۱، ۴، ۵، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۳، ۱٦	۱۲ هدفونه	۳۳ شاخصونه
د کرنې او کلیو د پراختیا سکتور	موخه – ۲، ۱، ٦، ۹، ۱۲، ۱۵	۱۲ هدفونه	۲۲ شاخصونه
د اقتصاد سکتور	موخه – ۱، ۸، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۷	۲۰ هدفونه	۲۹ شاخصونه
۸ سکتورونه	۱۷ موخې	۱۲۱ هدفونه	۱۸۸ شاخصونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان لپاره د تلپاتي پراختیايي موخو(A-SDGs) ارزښت:

- افغانستان د یو خپلواکه او داسې هېواد په توګه چې پر ټیکاو باور لري، د نړۍ د نورو هېوادونو تر څنګ، د تلپآتي پراختیايي موخو پلي کولو ته ژمن دی.
- تلپاتي پراختیايي موخې په بشپړ دقت سره طرحه او جوړ شوي دي. له همدې امله، د افغانستان ټول پراختیايي لومړیتوبونه په هغه کې څرګند دي.
- یادې موخې کولای شي په هېواد کې د اقتصادي او ټولنیزو پراختیايي لومړیتوبونو لپاره یوه ستراتیژیکه سرچینه او بنسټ وګرځي.
- د تلپاتي پراختیايي موخو په پلي کولو سره به له افغانستان سره د نړیوالې ټولنې مالي او تخنیکي مر تې ډیرې شي.
- د تبپاتي پراختیايي موخو پلي کول به په هېواد کې د تلپاتې سولې او ټیکاو لامل شي.
- د تلپاتي پراختیايي موخو پلي کول به د هېواد د چټکې پراختیا او ودې لامل شي.

د افغانستان د پایښتی پراختیایي موخو(A-SDGs) د پلي کولو پړاوونه:

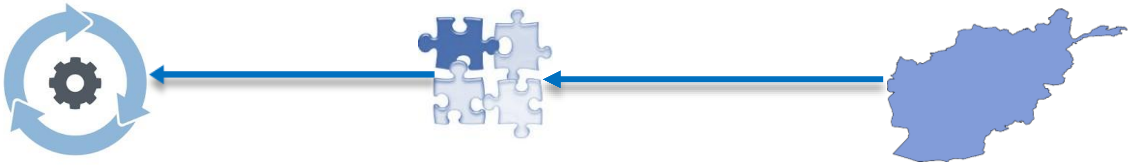

د پلي کولو پړاو	د انطباق او ادغام پړاو	د ملي کولو پړاو
د ۲۰۱۸ له اپریل څخه د ۲۰۳۰ تر سپټمبر	د ۲۰۱۷ له جنوری څخه د ۲۰۱۸ تر اپریل	د ۲۰۱۶ له مارچ څخه د ۲۰۱۸ تر جنوری

د افغانستان د تلپاتي پراختیايي موخو(A-SDGs) د ملي کولو په برخه کې مهمې لاس ته راوړنې:

د اقتصاد وزارت د تلپاتي پراختیايي موخو د شاخصونو او هدفونو د ملي کولو په برخه کې، د مطروحه پلان پر بنسټ په جدیت سره کار تر سره کوي او له نیکه مرغه، په دې برخه کې د پام وړ لاس ته راوړنې لري:

- د تلپاتي پراختیايي موخو د شاخصونو او هدفونو د نهايي کولو په برخه کې ۴ مشورتي کنفرانسونه تدویر شوي دي(۲) کنفرانسونه د اقتصاد په وزارت کې او ۲ کنفرانسونه له ځوانانو او مدنې ټولنې سره.
- د اقتصاد وزارت په چوکاټ کې، د تلپاتي پراختیايي موخو سکرتریت او د تلپاتي پراختیايي موخو د مشرتابه بورډ ایجاد شوی دی.
- د تلپاتي پراختیايي موخو د شاخصونو او هدفونو د نهايي کولو او منظمولو په موخه، د مشرتابه کمېټه او تخنیکي کمېټه ایجاد شوې ده.
- تلپاتي پراختیايي موخې د هېواد پر ۸ پراختیايي سکتورونو باندې وېشل شوي او د تلپاتي پراختیايي موخو د همغږۍ او پلي کولو په برخه کې ۲۸، بودیجوي واحدونه د رهبرۍ د نهادونو)د ټاکل شویو شاخصونو پلي کوونکو(په توګه تشخیص شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تردی دمه ،د افغانستان د تلپاتي پراخ تیایي موخو(A-SDGs) په اړه، د ۵ سکټورونو رپوټونه د وزیرانو شورا اقتصادي کمېټې ته وړاندې شوي دي. یاد سکټورونه دا دي: (پوهنه، روغتیا، حکومتوالي، ټولنیز مصئونیت او کرهنه) او هغه سکټورونه چې رپوټونه یې تر اوسه نه دي وړاندې شوي دا دي (زیربنا، اقتصاد او امنیت).

- د افغا نستان د تلپاتي پراختیایي موخو سکټوري تخنیکي او مشورتي غونډې، د شاخصونو او هدفونو د بیاکتنې او نهایی کولو په موخه، د مرکزي احصائیې له اداري سره تر سره شوي دي.

- له بودیجوي واحدونو او همکاره نهادونو سره، د افغانستان د تلپاتي پراختیایي موخو د شاخصونو او هدفونو د ملي کولو او همغږی په موخه، شاوخوا ۵۰ تخنیکي او مشورتې غونډې تر سره شوي دي.

- د وزیرانو عالي شورا د اقتصادي کمېټې په غونډو کې، د تلپاتي پراختیایي موخو د اجرآ تو او لاس ته راوړنو په تړاو منظم رپوټونه وړاندې شوي او د هغوي په اړه خبرې اترې شوي دي.

- د کلني بېسلاینونو او هدفونو د نهایي کولو په موخه، د وزیرانو او دولت د بودیجوي نهادونو د مسئولینو په کچه عالي غونډې تر سره شوي دي.

- د مرکز او ولایتونو په کچه له مدني ټولنې، خصوصي سکټور، پوهنیزو نهادونو، پراختیایي شریکانو، ځوانانو، رسنیو او خلکو سره مشورتي س یمینارونه تدویر شوي دي.

- د مالوماتو د مدیریت او خلکو ته د افغانستان د تلپاتي پراختیایي موخو په تړاو اړینو مالوماتو ته د لاسرسي په موخه، یوه ویبپاڼه او پرلیکه ډیټابېس فعال شوی دی.

- د افغانستان د تلپاتي پراختیایي موخو پر لومړی مسودې باندې کار روان دی.

- د بودیجوي واحدونو په پروګرامونو او پراختیایي پلانونو کې، د افغانستان د تلپاتي پراختیایي موخو د شاخصونو او هدفونو د همغږي کولو او ادغام په تړاو مشخص پلانونه جوړ شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د تلپاتي پراختیایي موخو(A-SDGs) د مشرتابه او څا رنی جوړښت:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د تلپاتي پراختيايي موخو(A-SDGs) کاري کمېټې او ډلې:

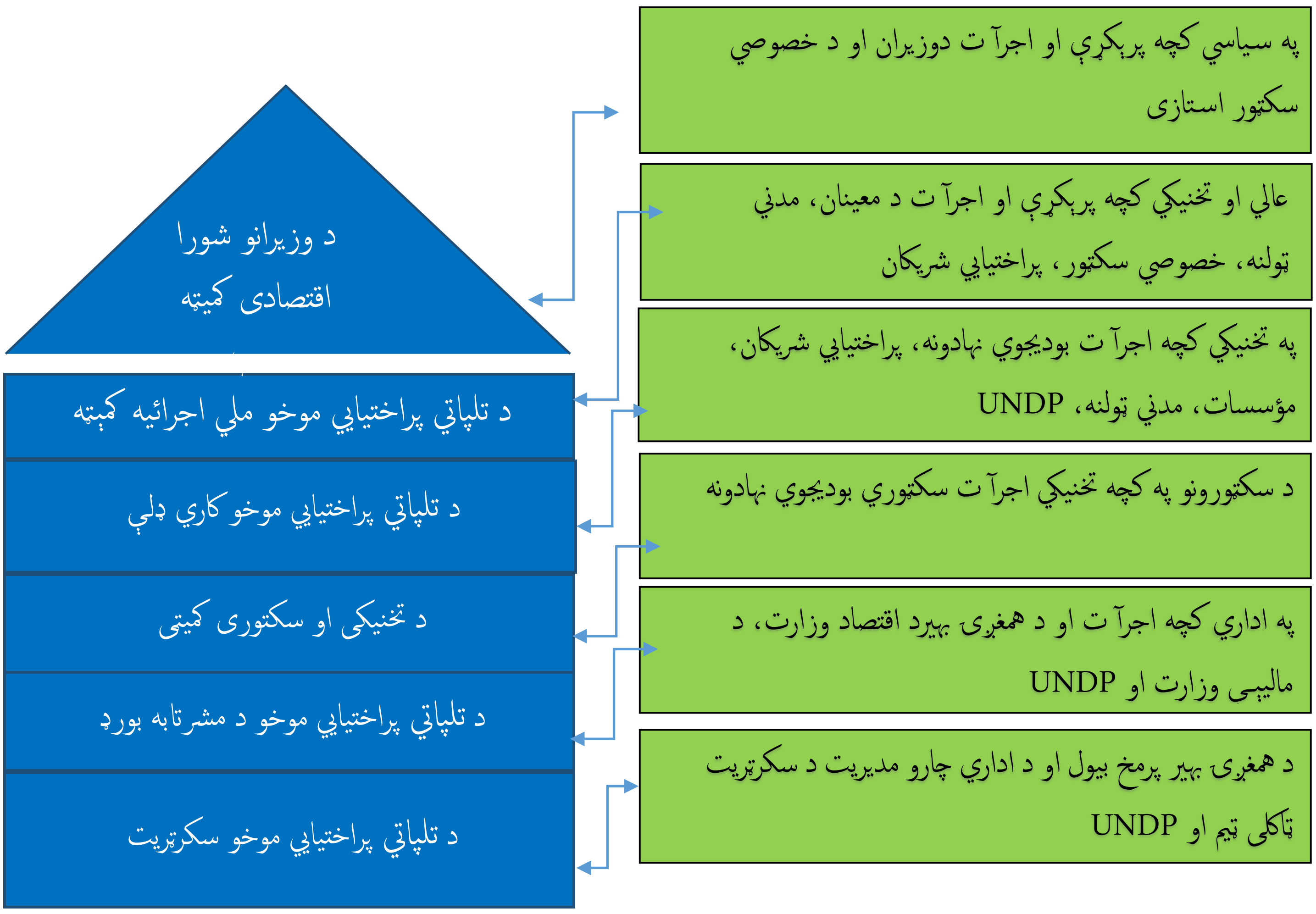

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بوديجوي نهادونو مسئوليتونه

- د اقتصاد وزارت

- ✓ د تلپاتی پراختیایي موخو سکرټریت کول
- ✓ د همغږی او ملي کولو بهیر د مدیریت رول تر سره کول
- ✓ د پلي کولو د بهیر څا نره او د هغه په اړه رپوټ ورکول
- ✓ د روزنیزو پروګرامونو تدویرول
- ✓ عمومي عامه پوهاوی رامنځته کول
- ✓ د اړتیا په صورت کې له نهادونو سره تخنیکي همکاري کول
- ✓ د پلي کولو پړاو په اړه اس تا نزدویي کول او د مرس تو جلبول

بوديجوي واحدونه

- ✓ د تلپاتی پراختیایي موخو د شاخصونو او هدفونو نهایي کول
- ✓ د پراختیایي ادارو له ستراتیژیکو او پراختیایي پلانونو سره د پایښ تي پراختیایي موخو انطباق او ادغام تر سره کول
- ✓ په منظمه توګه د پایښ تي پراختیایي موخو تطبیقول
- ✓ د تلپاتی پراختیایي موخو د تطبیق له بهیر څخه دوامداره څا نره کول
- ✓ اړونده مراجعو ته شپږ میاشتني او کلني رپوټونه جوړول

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پراختیايي موخو د عامه اړیکو او استازیتوب ستراتیژي:

د ستراتیژۍ موخې:

- د پراختیايي موخو د اهمیت په اړه د خلکو او ذیدخله ادارو عامه پوهاوی زیاتول؛
- پراختیايي موخو په بهیر کې د خلکو او هغوی د استازو رول پیاوړی کول؛
- پراختیايي موخو د پلي کولو په بهیر کې د اړونده ادارو ونډ اخیستنه هڅول؛
- پراختیايي موخو د پلي کولو په بهیر کې د مدني ټولنې نهادونو او عامه سکټور لېوالتیا زیاتول؛
- د خلکو او حکومت تر منځ د باور فضا رامنځته کول.

راتلونکي گامونه:

- دتلپاتې پراختیايي موخو د اغیزمن تطبیق په تړاو مشورتي غونډې کول؛
- له ټولو ملي پلانونو او پروگرامونو سره، تلپاتې پراختیايي موخو ته انطباق ورکول او د هغوی همغږي کول؛
- د هېواد په ولایتونو کې د ظرفیت لوړونې او عامه پوهاوي پروگرامونه تدویرول؛
- د تلپاتې پراختیايي موخو د تمویل او بودیجه جوړونې لپاره میکانیزم ایجادول؛
- د تلپاتې پراختیايي موخو لپاره تطبیقي میکانیزم جوړول؛
- د تلپاتې پراختیايي موخو(SDGs) لپاره معیاري ډیټابېس او د موبایل اپلیکېشن جوړول؛
- د افغانستان د تلپاتې پراختیايي موخو سند جوړول او په رسمي ډول د هغه خپرول؛
- د تلپاتې پراختیايي موخو د هدفونو تطبیق پیلول؛
- د تلپاتې پراختیايي موخو د تطبیق د څرنگوالې په تړاو شپږ میاشتني او کلني رپوټونه جوړول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرچينې او مأ خذونه

1. د کرهڼې مالداری او اوبو لګولو ریاست
2. پوهنی سکتور
3. دعامی روغتیاسکتور
4. دبنسټپونو سکتور
5. اقتصاد او خصوصی سکتور
6. احصایی ریاست
7. اطلاعاتو او فرهنګ ریاست
8. بریښنا او انرژی ریاست
9. دولتی پوهنتون ریاست
10. مستوفیت ریاست
11. عدلی ریاست
12. مخابراتو او تیکنالوژی ریاست
13. کار ټولنیزو چارو او معلولینو او شهیدانو ریاست
14. کوچیانو ریاست
15. ورزشی امریت
16. ښځو چارو ریاست
17. کانونو او معدن ریاست
18. دافغانستان بانک ریاست
19. کلیو او پراختیا ریاست
20. طبیعی پیښو پروړاندی دمبارزی ریاست
21. ارشاد حج او اوقافو ریاست
22. مخامخ مرکی
23. د پوښتن پاڼو له لاری
24. په ساحو کی دپرمختګ بهیر کتنه
25. SDGs, NPP, ASDG, ANPP,ALCS
26. دژوند دسروی وضعیت ۱۳۹۵

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library